

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ**

**Μια Ελλάδα με Όλους για Όλους:
Εθνική Στρατηγική
για τα Δικαιώματα
των Ατόμων με Αναπηρία
2024-2030**

Σεπτέμβριος 2024

Περιεχόμενα

Εισαγωγικό Σημείωμα	3
A. Η Εθνική Στρατηγική για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2024-2030, "Μια Ελλάδα με όλους, για όλους"	5
Εισαγωγή	5
1. Η Ανάγκη Δημιουργίας μιας Εθνικής Στρατηγικής.....	6
2. Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2020-2023	6
3. Η νέα Εθνική Στρατηγική «Μια Ελλάδα με Όλους για Όλους» 2024-2030	8
4. Εθνικά, Ευρωπαϊκά και Διεθνή Κείμενα.....	9
5. Θεμελιακές Αρχές της Εθνικής Στρατηγικής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2024-2030.....	13
6. Σκοπός της Εθνικής Στρατηγικής	14
7. Μεθοδολογία της Εθνικής Στρατηγικής	14
8. Πυλώνες, Στόχοι, Δράσεις, Δείκτες	16
Πυλώνας Ι: Καθολική προσβασιμότητα	16
Πυλώνας ΙΙ: Ανεξάρτητη διαβίωση στην κοινότητα.....	24
Πυλώνας ΙΙΙ : Πρόσβαση στην υγεία	36
Πυλώνας ΙV: Συμπερίληψη, καινοτομία και νέα προγράμματα σπουδών, επιμόρφωση και κατάρτιση	39
Πυλώνας V: Πρόσβαση στην εργασία.....	46
Πυλώνας VI: Ορατότητα, αφύπνιση, ευαισθητοποίηση και ενημέρωση.....	50
Πυλώνας VII: Στήριξη της Οικογένειας Ατόμων με Αναπηρία	54
Δράσεις για την προώθηση των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρία σε Ευρωπαϊκό και Παγκόσμιο Επίπεδο.....	58
Δράσεις για την υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής	59
9. Μηχανισμοί Συντονισμού και Παρακολούθησης της εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής	61
B. Ενέργειες σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο	65
i) Εντατικοποίηση της συνεργασίας με θεσμικά όργανα της ΕΕ και άλλα κράτη μέλη της ΕΕ και των ΗΕ.....	65
ii) Στήριξη της εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής μέσω χρηματοδότησης από την Ευρωπαϊκή Ένωση.....	66
iii) Βελτίωση της νομοθεσίας και συμμόρφωση προς τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία στο πλαίσιο της χάραξης πολιτικής.....	67
Γ. Συνεργασίες σε εθνικό επίπεδο	67
i) Εντατικοποίηση της συνεργασίας με περιφερειακές και τοπικές αρχές	67

ii) Διαβούλευση και επικοινωνία με το αναπηρικό κίνημα, τους Φορείς και την κοινωνία των πολιτών.....	67
Επίλογος	70

Εισαγωγικό Σημείωμα

Η Εθνική Στρατηγική για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2024-2030, με τίτλο **"Μια Ελλάδα με όλους, για όλους"**, αποτελεί ένα εμβληματικό εγχείρημα που αποσκοπεί στην πλήρη συμπερίληψη των ατόμων με αναπηρία σε όλες τις πτυχές της κοινωνικής, οικονομικής, πολιτικής και πολιτιστικής ζωής της χώρας. Ανανεώνει την προγραμματική δέσμευση του Πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη και εισάγει τολμηρές μεταρρυθμίσεις που στοχεύουν στην εξάλειψη των εμποδίων και την ενίσχυση της προστασίας των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία ή/και χρόνιες παθήσεις σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης.

Το σχέδιο της Στρατηγικής είναι προϊόν γόνιμης και εποικοδομητικής συνεργασίας μεταξύ του Συντονιστικού Μηχανισμού και της Τεχνικής Επιτροπής που συστάθηκε τον Νοέμβριο του 2023. Η Τεχνική Επιτροπή απαρτιζόταν από υπηρεσιακά στελέχη των Υπουργείων: Εσωτερικών, Παιδείας Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Υγείας, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υποδομών και Μεταφορών, Δικαιοσύνης και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, καθώς και εκπροσώπους της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία και της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας.

Παράλληλα, υπήρξε ουσιαστική συνεργασία με ομοσπονδίες και οργανώσεις για θέματα αναπηρίας, την Ελληνική Στατιστική Αρχή, την Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, τον Συνήγορο του Πολίτη, καθώς και με μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας από την Ελλάδα και το εξωτερικό, με εξειδίκευση σε θέματα αναπηρίας. Η συμβολή όλων αυτών των φορέων ήταν καθοριστική για τη δημιουργία μιας στρατηγικής που θέτει στο επίκεντρο την ισότητα και την κοινωνική συνοχή.

Θερμές ευχαριστίες οφείλονται σε όλους τους εκπροσώπους των φορέων που συμμετείχαν στη διαδικασία διαμόρφωσης, από τα Υπουργεία, τις Περιφέρειες, τους Δήμους, την Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας, την Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, καθώς και στους πρώην αρμόδιους Υπουργούς Επικρατείας, κύριο Γεραπετρίτη και κύριο Παπασταύρου, για τις διαρκείς προσπάθειές τους στην ανάδειξη προβλημάτων και την αναζήτηση λύσεων, σε ένα τόσο πολυσύνθετο και βαθιά ανθρώπινο ζήτημα.

Το κείμενο της Στρατηγικής τέθηκε σε δημόσια ηλεκτρονική διαβούλευση από τις 29 Απριλίου έως τις 24 Μαΐου 2024. Η διαβούλευση πραγματοποιήθηκε τόσο μέσω της ιστοσελίδας της [Ανοικτής Διακυβέρνησης](#) όσο και, για πρώτη φορά, στο πλήρως προσβάσιμο ψηφιακό περιβάλλον της [Πύλης για Άτομα με Αναπηρία](#), εξασφαλίζοντας την ανεμπόδιστη επικοινωνία με όλους τους άμεσα ενδιαφερόμενους πολίτες. Λόγω του έντονου ενδιαφέροντος πολιτών και φορέων, η αρχική προθεσμία της 19ης Μαΐου παρατάθηκε, με αποτέλεσμα να κατατεθούν συνολικά 367 τοποθετήσεις - 298 εκ των οποίων στην προσβάσιμη [Ψηφιακή Πύλη για Άτομα με Αναπηρία](#). Εστάλησαν επιπλέον 13 επιστολές προς τον Συντονιστικό Μηχανισμό για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και από την αποδελτίωση, επεξεργασία και ανάλυση των τοποθετήσεων προέκυψαν συνολικά 512 σχόλια.

Η Στρατηγική, βασισμένη στις αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης και κοινωνικής συνοχής, καλεί σε δράση και συντονίζει το σύνολο των Υπουργείων, των εποπτευόμενων φορέων τους και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, για την καθολική υλοποίηση των προβλεπόμενων δράσεων. Αναπτύσσονται συνέργειες με άλλες εθνικές στρατηγικές και σχέδια δράσης, όπως η Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και Μείωση της Φτώχειας και το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας "Ελλάδα 2.0", καθώς και με διεθνείς και ευρωπαϊκές πολιτικές, όπως η Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

Αναγνωρίζοντας τις γεωγραφικές ιδιαιτερότητες της χώρας, όπως οι ακριτικές νησιωτικές και ορεινές περιοχές, η εν λόγω Στρατηγική θέτει ως οριζόντια προτεραιότητα τον σχεδιασμό, τον συντονισμό και την παρακολούθηση των δράσεων σε ολόκληρη την επικράτεια. Επίσης, εγγυάται τη συνέχιση και διεύρυνση των βασικών δράσεων που υλοποιήθηκαν κατά την περίοδο 2020-2023, όπως η πρωτοβουλία για τον Προσωπικό Βοηθό, η δημιουργία της Εθνικής Πύλης Αναπηρίας και η βελτίωση της προσβασιμότητας σε κτήρια δημοσίου ενδιαφέροντος σε όλη τη χώρα.

Η Εθνική Στρατηγική δεν αποτελεί μόνο συνέχεια της πολιτικής που εφαρμόζει η Κυβέρνηση από το 2019, αλλά και μια μακροπρόθεσμη δέσμευση για την προάσπιση και προαγωγή των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία ή/και χρόνιες παθήσεις. Η επιτυχία αυτής της προσπάθειας απαιτεί τη συνεργασία και την κινητοποίηση όλων των δυνάμεων της χώρας, με στόχο τη δημιουργία ενός συνεκτικού και προστατευτικού ιστού, όπου όλοι οι πολίτες, χωρίς διακρίσεις και αποκλεισμούς, θα απολαμβάνουν στην πράξη ίσα δικαιώματα και ευκαιρίες.

Υπουργός Επικρατείας

Χ. Σκέρτσος

Α. Η Εθνική Στρατηγική για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2024-2030, "Μια Ελλάδα με όλους, για όλους"

Εισαγωγή

Η αναπηρία συνιστά μια πολυδιάστατη πραγματικότητα που αφορά μεγάλο μέρος του παγκόσμιου πληθυσμού. Δεν αποτελεί μόνο μια ιατρική κατάσταση αλλά και μια έννοια εξελισσόμενη που προκύπτει από την αλληλεπίδραση μεταξύ των εμποδιζόμενων ατόμων και μιας σειράς περιβαλλοντικών φραγμών που δυσχεραίνουν την πλήρη, ισότιμη και αποτελεσματική συμμετοχή τους στην κοινωνία (ΣΗΕΔΑΑ).¹

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, περίπου 1,3 δισεκατομμύρια άνθρωποι ζουν με μιας μορφής σοβαρή αναπηρία.² Παρότι μέσα στο πεδίο αξιολόγησης της σοβαρής αναπηρίας και των χρόνιων παθήσεων υπάρχουν πολυάριθμες περιπτώσεις, με διαφορετικές συνέπειες στη ζωή του πάσχοντος, εντούτοις, κάθε ευνομούμενο κράτος οφείλει να αξιολογεί τις ανάγκες των πολιτών του και να δρα υποστηρίζοντάς τους ανάλογα με τη σοβαρότητα της αναπηρίας, των παθήσεων και των επιπτώσεων που προκαλούν στη ζωή τους. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ο αριθμός των ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις υπολογίζεται ότι ανέρχεται σε 92 εκατομμύρια, δηλαδή 24,9% επί του γενικού πληθυσμού (άνω των 16 ετών).³ Αντίστοιχα, σχεδόν ένα στα τέσσερα άτομα στην Ελλάδα (24,3%) δηλώνει ότι ένιωσε “σοβαρά περιορισμένο” (10,2%) ή “μέτρια περιορισμένο” (14,1%) στην άσκηση καθημερινών δραστηριοτήτων τουλάχιστον τους προηγούμενους έξι μήνες λόγω προβλημάτων υγείας, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό ατόμων ηλικίας άνω των 65 ετών ξεπερνά το 60%.⁴ Τα παραπάνω στοιχεία αποτελούν ενδείξεις υφιστάμενων αλλά και πιθανών μελλοντικών αναγκών και μπορούν να συμβάλλουν στον προγραμματισμό δράσεων σε μεγαλύτερο βάθος χρόνου, ενώ η διαφοροποίηση μεταξύ των ατόμων που είναι σοβαρά περιορισμένα από τα άτομα που είναι μέτρια περιορισμένα συντελεί στην καλύτερη προτεραιοποίηση και στόχευση των πολιτικών του σήμερα.

Τα παραπάνω δεδομένα υπογραμμίζουν την ανάγκη ανάπτυξης ολοκληρωμένων πολιτικών που στοχεύουν στην άρση των εμποδίων και διασφαλίζουν την ισότιμη

¹ Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία

<https://unric.org/el/%CF%83%CF%8D%CE%BC%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B7-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B1-%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CF%8E%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%B1%CF%84%CF%8C%CE%BC%CF%89%CE%BD-%CE%BC-2/>

² Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/disability-and-health>

³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή. “European Comparative Data on Persons with Disabilities” 2023. σελ. 21. Η Έκθεση χρησιμοποιεί τον δείκτη Global Activity Limitation Indicator (GALI), όπως χρησιμοποιείται στην έρευνα της Eurostat *Statistics on Income and Living Conditions (SILC)*, για να καθορίσει το ποσοστό του πληθυσμού με αναπηρία. Τα ποσοστά που παρατίθενται από την έρευνα έχουν, κατά κανόνα, στρογγυλοποιηθεί στη μονάδα, εκτός από περιπτώσεις που παρουσιάζονται αυτούσια.

⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή. “European Comparative Data on Persons with Disabilities” 2023. σελ. 22, 24. Η Έκθεση χρησιμοποιεί τον δείκτη GALI όπως χρησιμοποιείται στην έρευνα EU-SILC, για να καθορίσει το ποσοστό αναπηρίας στον γενικό πληθυσμό. Όλα τα ποσοστά που παρατίθενται από την έρευνα έχουν στρογγυλοποιηθεί στη μονάδα.

συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία σε όλους τους τομείς της κοινωνίας. Ο ρόλος των κυβερνήσεων και της κοινωνίας είναι κρίσιμος, καθώς η ενσωμάτωση και υποστήριξη των ατόμων με αναπηρία αποτελεί ζήτημα κοινωνικής δικαιοσύνης και ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

1. Η Ανάγκη Δημιουργίας μιας Εθνικής Στρατηγικής

Το Σύνταγμά μας, στο άρθρο 2, αναδεικνύει τον σεβασμό και την προστασία της αξίας του ανθρώπου ως πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας. Το άρθρο 4 κατοχυρώνει την ισότητα μεταξύ των Ελλήνων, η παράγραφος 2 του άρθρου 5 προβλέπει τη θεμελιακή αρχή της μη-διάκρισης, ενώ το άρθρο 116 κατοχυρώνει τη λήψη θετικών μέτρων για την προώθηση της ισότητας ανδρών και γυναικών, πέραν της παραγράφου 2 του άρθρου 4 που προβλέπει ότι οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις. Επιπλέον, με την Αναθεώρηση του 2001, το Σύνταγμά μας, στην παράγραφο 6 του άρθρου 21, προβλέπει ρητά ότι “τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας”. Η νοηματική σύνδεση της αξίας του ατόμου με μία θετική, πρωταρχική μάλιστα, υποχρέωση της Πολιτείας απέναντι στον άνθρωπο, όχι απλώς τον πολίτη, αντικατοπτρίζει τη δέσμευση της Ελλάδας για σεβασμό του διεθνούς δικαίου, το οποίο αποτελεί διαχρονικά όχημα της προάσπισης των δικαιωμάτων του ανθρώπου ως αυταξίας.

Παρά το σημαντικό βήμα που έγινε με τη σύνταξη και εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης 2020-2023, για την αναγνώριση και λήψη συγκεκριμένων μέτρων προάσπισης των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, η Κυβέρνηση, ανταποκρινόμενη στο κάλεσμα της 22ης Σύσκεψης της αρμόδιας Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών του Σεπτεμβρίου 2019, ως προς την εφαρμογή της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, προχωράει στη σύνταξη μιας μακροπρόθεσμης, συνεκτικής και ολοκληρωμένης Εθνικής Στρατηγικής, η οποία θα διασφαλίζει την προστασία, την προάσπιση και την πλήρη απόλαυση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία.

Οι Τελικές Παρατηρήσεις της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών αποτέλεσαν τον οδηγό για την υιοθέτηση και διαμόρφωση στόχων και τον προσδιορισμό συγκεκριμένων δράσεων, εμβληματικών και μη, στην παρούσα Εθνική Στρατηγική, εντός του ευρύτερου πλαισίου υλοποίησης της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2021-2030.

2. Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2020-2023

Το **Εθνικό Σχέδιο Δράσης 2020-2023** αποτέλεσε την πρώτη συστηματική προσπάθεια ενσωμάτωσης της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία στην ελληνική νομοθεσία και πρακτική. Συντάχθηκε με πρωτοβουλία του Συντονιστικού Μηχανισμού για Άτομα με Αναπηρία που θεσπίστηκε διά του νόμου 4488/2017. Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Άτομα με Αναπηρία 2020-2023 αποτέλεσε την πρώτη οριζόντια δημόσια πολιτική, με στόχο τη δέσμευση του Κράτους για την προστασία, προάσπιση και απόλαυση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία για

την περίοδο 2020-2023 και το πρώτο εγχείρημα συστηματικής μετουσίωσης της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σε πράξη. Την εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης 2020-2023 ανέλαβε ειδική Τεχνική Επιτροπή με περισσότερα από εκατό μέλη, μεταξύ των οποίων εκπρόσωποι της πολιτικής ηγεσίας, υπηρεσιακά στελέχη των Υπουργείων, καθώς και η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, με στόχο τη διασφάλιση της αντιπροσωπευτικότητας στην εκπροσώπηση των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους στη χώρα.

Η **παρακαταθήκη της περιόδου 2020-2023** συνοψίζεται στην αναγωγή των ζητημάτων αναπηρίας σε ύψιστης προτεραιότητας δημόσια πολιτική· στη θεμελίωση της σταθερής, ουσιαστικής και συνεχούς διαβούλευσης και συνεργασίας με το αναπηρικό κίνημα και την Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία· στη στενή συνεργασία της πολιτικής ηγεσίας με τα αρμόδια υπηρεσιακά στελέχη προς διασφάλιση της θεσμικής μνήμης και συνέχειας των δράσεων για την προαγωγή των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία· στην υιοθέτηση σαφών χρονοδιαγραμμάτων· στην αξιοποίηση του πληροφοριακού συστήματος παρακολούθησης της εφαρμογής δημόσιων πολιτικών της Προεδρίας της Κυβέρνησης· και στη συστηματική λογοδοσία για την πορεία υλοποίησής του.

Στα βασικά σημεία του Εθνικού Σχεδίου Δράσης 2020-2023 συγκαταλέγονται οι προβλέψεις για :

- ενεργοποίηση του προβλεπόμενου στον νόμο 4488/2017 Συντονιστικού Μηχανισμού για την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, με τον ορισμό σημείων αναφοράς σε όλα τα Υπουργεία, τις Περιφέρειες και τους Δήμους της χώρας,
- θέσπιση και συγκρότηση της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας, ως συμβουλευτικού οργάνου υπαγόμενου στον Πρωθυπουργό, με σκοπό την προώθηση της πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας,
- δημιουργία της Εθνικής Πύλης Αναπηρίας και της [Ψηφιακής Πύλης για Άτομα με Αναπηρία](#)
- διοικητική κωδικοποίηση της πρωτογενούς και δευτερογενούς νομοθεσίας για την αναπηρία (α' φάση έως τις 30/06/2021) σε πλήρως προσβάσιμη και εύκολα επεξεργάσιμη μορφή,
- κατ' αρχήν οριζόντια επέκταση, δια του Ν. 5023/2023, του εύρους προστασίας της αρχής της ίσης μεταχείρισης σε περιπτώσεις αναπηρίας, με προβλεπόμενη έκδοση σχετικού Προεδρικού Διατάγματος που θα καθορίζει τα αναγκαία μέτρα για την αποτελεσματική και χωρίς διακρίσεις πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία, καθώς και την παρακολούθηση και βελτίωση της προσβασιμότητας στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον,
- δημιουργία Ψηφιακού Μητρώου Ατόμων με Αναπηρία και διασύνδεση με την κάρτα αναπηρίας,
- διαλειτουργικότητα πληροφοριακών συστημάτων για την άμεση διασύνδεση δεδομένων αναπηρίας,
- θεσμοθέτηση πιλοτικού προγράμματος για την πρώιμη παρέμβαση,

- διορισμό 6.300 εκπαιδευτικών και εκπαιδευτικού προσωπικού, εξειδικευμένων σε ζητήματα αναπηρίας,
- θεσμοθέτηση Σχεδίου Ισότητας Πρόσβασης Ατόμων με Αναπηρία και ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σε κάθε Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα.,
- εκπόνηση προγραμμάτων επιχορήγησης επιχειρήσεων για την απασχόληση 3.000 ανέργων από ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες, συμπεριλαμβανομένων και ατόμων με αναπηρία,
- πιλοτική υλοποίηση της υπηρεσίας του Προσωπικού Βοηθού εντός της Περιφέρειας Αττικής και τμηματική επέκταση σε όλη την επικράτεια,
- πρόοδο στον τομέα της αποϊδρυματοποίησης με την εγκαινίαση νέων Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης.

Παρά τις σημαντικές βελτιώσεις και καινοτομίες που εισήχθησαν με το Εθνικό Σχέδιο, παραμένουν προκλήσεις και εμπόδια που η Εθνική Στρατηγική 2024-2030 επιδιώκει να αντιμετωπίσει.

3. Η νέα Εθνική Στρατηγική «Μια Ελλάδα με Όλους για Όλους» 2024-2030

Η νέα Στρατηγική στοχεύει στην αντιμετώπιση των υφιστάμενων εμποδίων και στην προσπάθεια εξάλειψης των φραγμών που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία, ενώ θέτει τα θεμέλια για μια μακροπρόθεσμη δέσμευση της Πολιτείας για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών.

Με την Εθνική Στρατηγική για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2024-2030 διευρύνεται ο ορίζοντας· ενισχύεται η εφαρμογή αρχών καλής διακυβέρνησης σε σχεδιασμό, συντονισμό, υλοποίηση, παρακολούθηση, μέτρηση και αξιολόγηση των πολιτικών για την αναπηρία· και γίνονται επενδύσεις σε εργαλεία ψηφιακής διακυβέρνησης και συλλογής δεδομένων για την αναπηρία και την προσβασιμότητα σε όλα τα επίπεδα, στη θεσμοθέτηση διαδικασιών και στην κατάλληλη υπηρεσιακή στελέχωση, προς ενίσχυση της θεσμικής μνήμης και της κρατικής συνέχειας, ώστε οι αλλαγές στη διακυβέρνηση της χώρας να μην επηρεάζουν το δικαιωματικό κεκτημένο.

Η ανάπτυξη της Εθνικής Στρατηγικής είναι το αποτέλεσμα μιας συνεχιζόμενης διαδικασίας διαβούλευσης και συνεργασίας με το αναπηρικό κίνημα, την Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, καθώς και άλλους φορείς και οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών που δραστηριοποιούνται στο πεδίο. Σημαντικά ορόσημα σε αυτή τη διαδικασία υπήρξαν οι συναντήσεις του Πρωθυπουργού και των αρμόδιων Υπουργών με εκπροσώπους της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία, στις οποίες συζητήθηκαν τρόποι βελτίωσης, διεύρυνσης και ολοκλήρωσης των δράσεων της προηγούμενης περιόδου.

Πιο συγκεκριμένα:

Στις 5 Σεπτεμβρίου 2023, ο Πρωθυπουργός κύριος Κυριάκος Μητσοτάκης συναντήθηκε στο Μέγαρο Μαξίμου με τον Πρόεδρο, κύριο Ιωάννη Βαρδακαστάνη και αντιπροσωπεία της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία. Στη συνάντηση έλαβαν επίσης μέρος, από την πλευρά της Κυβέρνησης, ο αρμόδιος για τον Συντονιστικό Μηχανισμό για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία Υπουργός Επικρατείας, κύριος Σταύρος Παπασταύρου, η Υπουργός Κοινωνικής Συνοχής και

Οικογένειας, κυρία Σοφία Ζαχαράκη και ο βουλευτής Επικρατείας της Νέας Δημοκρατίας, κύριος Γιώργος Σταμάτης. Κατά τη συζήτηση, εξετάσθηκαν τρόποι ολοκλήρωσης, βελτίωσης και διεύρυνσης των εμβληματικών δράσεων της προηγούμενης περιόδου, ενώ εκφράστηκε η πρόθεση κατάρτισης ενός οδικού χάρτη για τα επόμενα χρόνια και εποικοδομητικής συνεργασίας με το αναπηρικό κίνημα προς αυτή την κατεύθυνση.

Στις 13 Νοεμβρίου 2023, ο αρμόδιος για τον Συντονιστικό Μηχανισμό για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία Υπουργός Επικρατείας, κύριος Σταύρος Παπασταύρου και η Υπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, κα. Σοφία Ζαχαράκη, διοργάνωσαν συνάντηση με θέμα “Σχεδιάζουμε ένα καλύτερο σήμερα με όλους, για όλους”. Στη συνάντηση συμμετείχαν ο Πρόεδρος της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας, κύριος Κωνσταντίνος Στεφανίδης, ο Πρόεδρος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία, κύριος Ιωάννης Βαρδακαστάνης, καθώς και εκπρόσωποι 30 εθνικών και περιφερειακών αναπηρικών Ομοσπονδιών και φορέων. Επίκεντρο της συνάντησης, η οποία έλαβε χώρα στην αίθουσα του Υπουργικού Συμβουλίου στο Μέγαρο Μαξίμου, αποτέλεσε το σχέδιο της δομής της Εθνικής Στρατηγικής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2024-2030.

Στις 4 Δεκεμβρίου 2023, με αφορμή την Εθνική και Παγκόσμια Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία, ο Πρωθυπουργός κύριος Κυριάκος Μητσοτάκης, ο Υπουργός Επικρατείας, κύριος Σταύρος Παπασταύρου και σχεδόν σύσσωμο το Υπουργικό Συμβούλιο συμμετείχαν στη συνάντηση διαλόγου της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία, με θέμα “Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία: Εθνική Στρατηγική 2024-2030”. Οι συμμετέχοντες Υπουργοί τοποθετήθηκαν κατά τις θεματικές ενότητες της ημερίδας, συζητώντας τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία στους αντίστοιχους τομείς ευθύνης τους. Επισημάνθηκε, έτσι, το γεγονός ότι οι προκλήσεις είναι τέτοιας σημασίας και εντάσεως, ώστε να απαιτείται συνολική, συστηματική, και οριζόντια αντιμετώπιση από την πλευρά της Πολιτείας.

Οι ανωτέρω δράσεις σηματοδοτούν ορόσημα για τη σταθερή και συνεχή διαβούλευση και συνεργασία της Κυβέρνησης με το εθνικό αναπηρικό κίνημα, με στόχο τη συμμετοχή του στη διαδικασία διαμόρφωσης **της πρώτης Εθνικής Στρατηγικής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία της χώρας μας. Η εν λόγω Στρατηγική περιλαμβάνει φιλόδοξους και ρεαλιστικούς στόχους σε όλα τα πεδία αρμοδιοτήτων του συνόλου των Υπουργείων, ενώ συγκεκριμενοποιεί τις υποχρεώσεις της Πολιτείας ως προς την υλοποίησή τους.**

4. Εθνικά, Ευρωπαϊκά και Διεθνή Κείμενα

Κατά τη σύνταξη της Εθνικής Στρατηγικής 2024-2030, λήφθηκαν υπόψη, το Σύνταγμά μας, η Ευρωπαϊκή Στρατηγική “Ένωση Ισότητας: Στρατηγική για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2021-2030”, καθώς και η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία.

Από την Ευρωπαϊκή στρατηγική “Ένωση Ισότητας: Στρατηγική για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες 2021-2030”, η Εθνική Στρατηγική ενσωματώνει τις βασικές αρχές και τους πυλώνες που αναπτύσσονται στο πλαίσιο της και περιλαμβάνουν την καθολική προσβασιμότητα, την ανεξάρτητη διαβίωση στην κοινότητα, την πρόσβαση

στην υγεία, τη συμπερίληψη στην εκπαίδευση, την πρόσβαση στην εργασία και την ευαισθητοποίηση της κοινωνίας. Στόχος των αναλαμβανόμενων δράσεων είναι η πλήρης συμπερίληψη των ατόμων με αναπηρία σε όλες τις πτυχές της ζωής, με μέτρα που διασφαλίζουν την άρση των εμποδίων και την ισότιμη συμμετοχή τους. Η Εθνική Στρατηγική εναρμονίζεται με τις βασικές αρχές του Ευρωπαϊκού κεκτημένου, θα παρακολουθείται σύμφωνα με τους ευρωπαϊκούς δείκτες παρακολούθησης και θα αξιοποιεί τα στατιστικά στοιχεία για την αναπηρία που συλλέγονται και υπόκεινται σε επεξεργασία από όλους τους αρμόδιους φορείς, την Ελληνική Στατιστική Αρχή και το Παρατηρητήριο Θεμάτων Αναπηρίας της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία.

Οι βασικές κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής που ενσωματώνονται στην Εθνική Στρατηγική αφορούν:

- στην ενσωμάτωση της διάστασης της προσβασιμότητας σε όλες τις συναφείς πολιτικές και δράσεις και τη συμπερίληψή της ως οριζόντιου μέτρου στα χρηματοδοτικά εργαλεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- στην επαρκή παροχή κατάλληλων υπηρεσιών σε επίπεδο τοπικής κοινότητας, στέγασης και τεχνικών βοηθημάτων, καθώς και την ικανοποιητική διαθεσιμότητα υπηρεσιών όσον αφορά στη στήριξη των οικογενειών και την προσωπική βοήθεια, μεταξύ άλλων στον τομέα της ψυχικής υγείας, τόσο σε αστικές όσο και σε αγροτικές περιοχές, με αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, της τεχνητής νοημοσύνης και της ρομποτικής, για τον σχεδιασμό επιτόπιων και απομακρυσμένων υπηρεσιών, ειδικά προσαρμοσμένων στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία,
- στον καθορισμό μέτρων για την περαιτέρω αντιμετώπιση των ελλείψεων στην κοινωνική προστασία για τα άτομα με αναπηρία, ώστε να περιοριστούν οι ανισότητες, μεταξύ άλλων, με την αποζημίωση των επιπρόσθετων δαπανών που σχετίζονται με την αναπηρία,
- στην ανάγκη προετοιμασίας για καταστάσεις φυσικών καταστροφών, όπως πυρκαγιές και πλημμύρες, με στόχο την προστασία των ατόμων με αναπηρία,
- στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων των θυμάτων βίας, εκμετάλλευσης και κακομεταχείρισης, ιδιαίτερα των πλέον ευάλωτων ομάδων πληθυσμού,
- στην ανάγκη άρσης νομικών εμποδίων και ψηφιοποίησης των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης,
- στην ανάγκη διασφάλισης των δικαιωμάτων των γυναικών και κοριτσιών με αναπηρία, ειδικά στον τομέα της ασφάλειας και της καταπολέμησης της βίας,
- στην ανάγκη βελτίωσης των συνθηκών για τη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στις διαδικασίες του εκλέγειν και εκλέγεσθαι, συμπεριλαμβανομένης της προσβασιμότητας στην πληροφορία,
- στην προώθηση του προσβάσιμου τουρισμού και της συμμετοχής ατόμων με αναπηρία στον αθλητισμό και τον πολιτισμό, καθώς και την καταπολέμηση των στερεοτύπων που σχετίζονται με την αναπηρία στα μέσα επικοινωνίας και τις κινηματογραφικές ταινίες,
- στη βελτίωση της πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία στην υγειονομική περίθαλψη σε όλη την επικράτεια, την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης στις αόρατες αναπηρίες, την ανάπτυξη στρατηγικών στήριξης για ασθενείς με

αναπηρία που σχετίζονται με σπάνιες παθήσεις και την εξέταση τρόπων διευκόλυνσης της πρόσβασής τους σε πρωτοποριακές θεραπείες,

- στην αναγκαιότητα διασφάλισης της προσβασιμότητας και της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες και τύπους σχολικών μονάδων, τη στήριξη μεταρρυθμίσεων για εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς υπό το φως της ψηφιακής και της πράσινης μετάβασης, την προαγωγή της υποστηριζόμενης μάθησης σε συμβατικά περιβάλλοντα, την ανταπόκριση στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία στο πλαίσιο των εθνικών πολιτικών για την καλλιέργεια δεξιοτήτων, την ενίσχυση των ικανοτήτων όλων των επαγγελματιών της εκπαίδευσης και τη βελτίωση της προσβασιμότητας σχολείων και εκπαιδευτικών κτηρίων,
- στη μείωση του χάσματος των ποσοστών απασχόλησης μεταξύ των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων χωρίς αναπηρία, την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων των ατόμων με αναπηρία για νέες θέσεις απασχόλησης, την ενίσχυση των δυνατοτήτων των υπηρεσιών απασχόλησης για τα άτομα με αναπηρία και τη βελτίωση της συνεργασίας με κοινωνικούς εταίρους και οργανώσεις ατόμων με αναπηρία, την προώθηση της αυτοαπασχόλησης και επιχειρηματικότητας μέσα από την παροχή στήριξης σχετικά με νομικά και επιχειρηματικά θέματα και την αξιοποίηση κονδυλίων της ΕΕ προς τούτο,
- στην αφύπνιση της κοινωνίας και την καταπολέμηση στερεοτύπων σχετικά με την αναπηρία,
- στην εξασφάλιση χρηστής παρακολούθησης με την υιοθέτηση εσωτερικών και ευρωπαϊκών δεικτών για την αναπηρία.

Το πλέγμα δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία και αντίστοιχων υποχρεώσεων των κρατών που αποτυπώνονται στη **Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία** αντανakλά τους αγώνες και τις διεκδικήσεις του αναπηρικού κινήματος για μία ζωή ισότιμη με τα υπόλοιπα μέλη της κοινωνίας, με αξιοπρέπεια, αυτονομία, και καλύτερες συνθήκες διαβίωσης. Οι προσπάθειες για ίση συμμετοχή όλων, ωστόσο, θα έχουν καρποφορήσει, όταν ο πολίτης με αναπηρία δει την καθημερινότητά του να αλλάζει ουσιαδώς, όταν Κράτος, ιδιωτικός τομέας, παραγωγικοί φορείς, κοινωνικοί εταίροι, αναπηρικό κίνημα και πολίτες γίνουν συνοδοιπόροι προς την επίτευξη ενός κοινού οράματος: της πλήρους εφαρμογής της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία. Αυτό προϋποθέτει την ανεμπόδιστη, αυτόνομη και ασφαλή άσκηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις σε κάθε τομέα του κοινωνικού, πολιτικού, οικονομικού και πολιτιστικού βίου, καθώς και την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους. Από τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, η Εθνική Στρατηγική υιοθετεί την εμπειρική προσέγγιση – όχι απλώς μια θεωρητική σύλληψη - των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις. Αυτό είναι και το όραμα της Εθνικής Στρατηγικής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2024-2030.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία καλεί τα κράτη να ανταποκριθούν άμεσα στην ανάγκη για δράση, αίροντας τις ανισότητες και τα εμπόδια που εγείρονται από την υφιστάμενη κοινωνική πραγματικότητα, διασφαλίζοντας την ισότιμη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία σε

όλες τις πτυχές του βίου. Η διακύβευση της ευημερίας του ατόμου με αναπηρία έγκειται στους πολλαπλούς φραγμούς και συνθήκες αποκλεισμού που μπορεί να βιώνει το ίδιο ή/και η οικογένειά του σε καθημερινή βάση και σε οποιαδήποτε έκφανση.

Πυξίδα για τη σύνταξη της Εθνικής Στρατηγικής αποτέλεσαν και οι Τελικές Παρατηρήσεις και Συστάσεις της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία για την Ελλάδα. Οι Συστάσεις αφορούν:

- στην προσβασιμότητα σε εγκαταστάσεις, κτήρια και υποδομές, την προσβασιμότητα στις μεταφορές και την πρόσβαση στην πληροφορία,
- στην ενεργό εμπλοκή των ατόμων με αναπηρία στην εκπόνηση στρατηγικών και προγραμμάτων αυτόνομης διαβίωσης, την αναμόρφωση προνοιακών επιδομάτων, παροχών, συντάξεων και φοροαπαλλαγών και τη βελτίωση της κοινωνικής προστασίας,
- στη διασφάλιση της προστασίας τους σε καταστάσεις κινδύνου και της προσβασιμότητας σε δομές έκτακτης ανάγκης,
- στη στήριξη που απαιτείται για την ελευθερία και την ασφάλεια του ατόμου και την απαλλαγή από μορφές εκμετάλλευσης, κακομεταχείρισης και βίας,
- στη διασφάλιση του δικαιώματος στην ισότητα ενώπιον του νόμου και την άσκηση της δικαιοπρακτικής τους ικανότητας, τη διασφάλιση των γυναικών και κοριτσιών με αναπηρία και την ενσωμάτωση της διάστασης της αναπηρίας σε όλες τις πολιτικές που στοχεύουν στην ισότητα των φύλων,
- στη βελτίωση του εκλογικού πλαισίου με μέριμνα, μεταξύ άλλων, για την απρόσκοπτη προσβασιμότητα στην ψηφοφορία, το απόρρητο της ψήφου και τη διαθεσιμότητα εκλογικού υλικού και πληροφόρησης σε προσβάσιμες μορφές,
- σε εναρμονισμένα μέτρα τα οποία θα εγγυώνται την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στις υπηρεσίες υγείας στις αστικές και αγροτικές περιοχές και στην αναβάθμιση της καταλληλότητας των υποδομών και του εξοπλισμού,
- στην εφαρμογή μιας συνεκτικής στρατηγικής για τη συμπεριληπτική εκπαίδευση στο εκπαιδευτικό σύστημα, στην προσβασιμότητα των σχολικών και πανεπιστημιακών περιβαλλόντων και στην υποστήριξη με κατάλληλα και τακτικά εκπαιδευμένο προσωπικό, στη συμπερίληψη στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και σε προγράμματα ειδικής κατάρτισης του διδακτικού προσωπικού κάθε βαθμίδας,
- στην ενσωμάτωση της διάστασης της αναπηρίας σε όλες τις πολιτικές, τα μέτρα και τα προγράμματα για την απασχόληση και στην υλοποίηση στοχευμένων δράσεων αναβάθμισης των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και διασύνδεσής του με την αγορά εργασίας,
- στην ενημέρωση και εκπαίδευση όλων των παρόχων υπηρεσιών του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα για θέματα συμπεριφοράς και διαχείρισης των ατόμων με αναπηρία, προσβασιμότητας, εντοπισμού και καταπολέμησης της βίας και διασφάλισης των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία στην εργασία εν γένει,
- στην ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος καταγραφής και συλλογής δεδομένων και στατιστικών στοιχείων.

Επιπλέον, η Στρατηγική συνδέεται και υποστηρίζεται από την Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και Μείωση της Φτώχειας, το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και

Ανθεκτικότητας “Ελλάδα 2.0”, καθώς και από άλλες σχετικές εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές.

5. Θεμελιακές Αρχές της Εθνικής Στρατηγικής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2024-2030

Η Ελληνική Πολιτεία αναγνωρίζει την ισότητα, την ελευθερία, την κοινωνική δικαιοσύνη, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη διαφορετικότητα και τη μη διάκριση ως θεμελιακές της αξίες, οι οποίες, ως εκ τούτου, αποτελούν τη βάση της Εθνικής Στρατηγικής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2024-2030. Η θεώρηση της αναπηρίας που υιοθετεί η Εθνική Στρατηγική και το σύνολο των δράσεων που την συγκροτούν ακολουθεί τις προβλέψεις της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, αναφορικά με την αποτελεσματική συμμετοχή τους στην κοινωνία. Η Εθνική Στρατηγική για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2024-2030 στηρίζεται σε τρεις θεμελιακές αρχές που αποτελούν τη βάση για όλες τις δράσεις και πολιτικές που προτείνονται. Αυτές οι αρχές είναι οι εξής:

1. **Προσβασιμότητα και Καθολικός Σχεδιασμός:** Η αρχή της προσβασιμότητας αφορά στην ανάγκη εξασφάλισης ισότιμης πρόσβασης για όλους τους πολίτες, ανεξαρτήτως αναπηρίας, σε όλες τις εκφάνσεις του κοινωνικού, οικονομικού, πολιτικού και πολιτιστικού βίου. Η προσβασιμότητα σε όλες τις εκφάνσεις αποτελεί αυτοτελές δικαίωμα αλλά και αναγκαία συνθήκη για την άσκηση των υπολοίπων δικαιωμάτων και για την ισότιμη και πλήρη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στον ιδιωτικό και δημόσιο βίο. Η παρεμπόδιση -ακούσια ή εκούσια- που αποτρέπει την πρόσβαση σε υποδομές και εξοπλισμούς, αγαθά και υπηρεσίες, ενημέρωση, επικοινωνία και πληροφόρηση, διαδικασίες και πολιτικές, σε κάθε περίπτωση συμπεριλαμβανομένων των έκτακτων συνθηκών, σε όλη την επικράτεια, αποτελεί στην πράξη αναίρεση θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Ο καθολικός σχεδιασμός (universal design) είναι η μεθοδολογία που υιοθετείται για τη δημιουργία αγαθών, υπηρεσιών, υποδομών και διαδικασιών που είναι προσβάσιμες σε όλους. Ο καθολικός σχεδιασμός διασφαλίζει ότι οι πολιτικές και τα νομοθετήματα αναπτύσσονται λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία εξ αρχής, αντί να επιδιώκεται η προσαρμογή τους εκ των υστέρων.

2. **Ετερογένεια της Αναπηρίας:** Η δεύτερη θεμελιακή αρχή αναγνωρίζει ότι η αναπηρία δεν είναι ομοιογενής έννοια, αλλά περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα καταστάσεων και αναγκών. Αυτές μπορεί να είναι σωματικές, κινητικές, ψυχοκοινωνικές, νοητικές/γνωστικές/αναπτυξιακές και αισθητηριακές, χρόνιες παθήσεις ή/και περιπτώσεις συνδυασμών αυτών (πολλαπλές αναπηρίες), ορατές και μη, μόνιμες αλλά και προσωρινές, καθώς και συσχετιζόμενες με την ηλικία. Η Εθνική Στρατηγική αναγνωρίζει την ανάγκη οι πολιτικές και οι στρατηγικές να προσαρμόζονται σε αυτή την ποικιλομορφία, διασφαλίζοντας ότι λαμβάνονται υπόψη όλες οι μορφές αναπηρίας. Αυτό σημαίνει ότι οι παρεμβάσεις πρέπει να είναι ευέλικτες και να προσαρμόζονται στις διαφορετικές ανάγκες και περιστάσεις κάθε ατόμου.

3. **Πολλαπλότητα Αναπηρίας και Διακρίσεων:** Η τρίτη θεμελιακή αρχή της στρατηγικής αναγνωρίζει ότι πολλά άτομα με αναπηρία βιώνουν πολλαπλές και διαθεματικές διακρίσεις. Οι **πολλαπλές και διατομεακές (intersectional) διακρίσεις** αποτελούν βάση, επί της οποίας στοιχειοθετείται η απαίτηση για αυξημένες και στοχευμένες προσαρμογές, για την ουσιαστική άσκηση και απόλαυση δικαιωμάτων, όταν υφίστανται πολλαπλές και διασταυρωμένες ιδιότητες ευαλωτότητας και μορφές διακρίσεων στο ίδιο πρόσωπο. Η προαγωγή των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία ανεξαρτήτως φυλής, θρησκευτικών πεποιθήσεων, εθνοτικής καταγωγής, ηλικίας, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας, έκφρασης, χαρακτηριστικών φύλου ή/και οικογενειακής κατάστασης, χρήζει αυξημένης μέριμνας, για την επίτευξη μιας κοινωνίας ίσων ευκαιριών, ισότητας πρόσβασης και συμμετοχής.

6. Σκοπός της Εθνικής Στρατηγικής

Βασικός σκοπός της Εθνικής Στρατηγικής είναι η **διπλή σύγκλιση**, δηλαδή η υλοποίηση δράσεων που θα επιφέρουν απτά και μετρήσιμα αποτελέσματα ως προς τη **σταθερή μείωση -με στόχο την εξάλειψη- των διαφορών που υφίστανται τα άτομα με αναπηρία στους σχετικούς εθνικούς και ευρωπαϊκούς δείκτες που αποτυπώνουν το επίπεδο διαβίωσης, πρόσβασης και ισότητας, με:**

- (1) τα άτομα με αναπηρία στην Ευρωπαϊκή Ένωση, κατά μέσο όρο, και
- (2) τον γενικό πληθυσμό εντός της χώρας.

Η ελαχιστοποίηση και η οριστική απαλοιφή των περιορισμών, εμποδίων και φραγμών που υφίστανται τα άτομα με αναπηρία κατά την άσκηση των δικαιωμάτων τους, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αποτελεί βασικό στόχο της Εθνικής Στρατηγικής για το 2030.

7. Μεθοδολογία της Εθνικής Στρατηγικής

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τη διαμόρφωση της Εθνικής Στρατηγικής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2024-2030 βασίζεται σε μια ολιστική προσέγγιση, η οποία αντλεί άμεσα από την Ευρωπαϊκή Στρατηγική “Ένωση Ισότητας: Στρατηγική για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2021-2030”. Η Εθνική Στρατηγική υιοθετεί τη φιλοσοφία, τη βασική διάρθρωση και το περιεχόμενο της Ευρωπαϊκής προσέγγισης, ενώ παράλληλα εναρμονίζεται με τις βασικές αρχές του Ευρωπαϊκού κεκτημένου και συντάσσεται με τους Ευρωπαϊκούς δείκτες παρακολούθησης που θα αναπτυχθούν στο πλαίσιο της υλοποίησής της.

Για την ανάπτυξη της Στρατηγικής, αξιοποιήθηκαν στατιστικά στοιχεία που συλλέγονται και επεξεργάζονται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή και το Παρατηρητήριο Θεμάτων Αναπηρίας της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία, προκειμένου να διασφαλιστεί η ακρίβεια και η αντιπροσωπευτικότητα των δεδομένων που χρησιμοποιούνται.

Η Στρατηγική υιοθετεί την παρουσίαση συγκεκριμένων δράσεων υλοποίησης και αναγνωρίζει ορισμένες από αυτές ως “Εμβληματικές Δράσεις”, δίνοντας έμφαση σε

βασικούς πυλώνες πολιτικής, όπως η καθολική προσβασιμότητα, η αποϊδρυματοποίηση και η δημιουργία συνθηκών αυτόνομης και ανεξάρτητης διαβίωσης στη βάση της ισότητας και της μη διάκρισης.

Εντός αυτής της προσέγγισης και υπό τη στοχοθεσία της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής, η Εθνική Στρατηγική αναπτύσσεται σε **επτά πυλώνες στρατηγικής προτεραιότητας**, που περιλαμβάνουν:

- 1. Καθολική προσβασιμότητα**
- 2. Ανεξάρτητη διαβίωση στην κοινότητα**
- 3. Πρόσβαση στην υγεία**
- 4. Συμπερίληψη, καινοτομία και νέα προγράμματα σπουδών, επιμόρφωση και κατάρτιση**
- 5. Πρόσβαση στην εργασία**
- 6. Ορατότητα, αφύπνιση, ευαισθητοποίηση και ενημέρωση**
- 7. Στήριξη της οικογένειας ατόμων με αναπηρία⁵**

Κάθε πυλώνας περιλαμβάνει συγκεκριμένους στόχους, οι οποίοι εξειδικεύονται σε στοχευμένες δράσεις. Αυτές οι δράσεις καλύπτουν το σύνολο των εκφάνσεων της ισότιμης συμμετοχής στον κοινωνικό, οικονομικό, πολιτικό και πολιτιστικό βίο της χώρας. Για να διασφαλιστεί η υλοποίηση των δράσεων, η Στρατηγική παρουσιάζει ανά πυλώνα ένα σύνολο δεικτών, με στόχο την παρακολούθηση και αξιολόγηση της προόδου, καθώς και την εξασφάλιση διαφάνειας και λογοδοσίας.

Για να επιτευχθούν οι στόχοι που τίθενται στους πρώτους πυλώνες στρατηγικής προτεραιότητας, κρίνεται αναγκαία η ύπαρξη μιας οριζόντιας πολιτικής με στόχο την αύξηση της ορατότητας των ατόμων με αναπηρία και την ενδυνάμωση του αναπηρικού κινήματος, καθώς και την αφύπνιση, ευαισθητοποίηση, και ενημέρωση τόσο της κοινωνίας, όσο και της Δημόσιας Διοίκησης. Για αυτόν τον λόγο και συμπεριλαμβάνονται, ως διακριτός πυλώνας πολιτικής, οι οριζόντιες, καθολικές αλλά και εξειδικευμένες δράσεις ενημέρωσης, επιμόρφωσης και κατάρτισης σε συγκεκριμένους τομείς της Δημόσιας Διοίκησης που στοχεύουν στην εξάλειψη των συμπεριφορικών εμποδίων κατά των ατόμων με αναπηρία. Η αλλαγή αντιλήψεων και η απαλοιφή στερεοτύπων αποτελούν απαραίτητα στοιχεία στη μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού που βιώνουν τα άτομα με αναπηρία και οι οικογένειές τους.

Τέλος, τα σχόλια Φορέων και Πολιτών που έλαβαν μέρος στη Δημόσια Διαβούλευση του κειμένου της Εθνικής Στρατηγικής ανέδειξαν την αναγκαιότητα της δημιουργίας διακριτού Πυλώνα για την οικογένεια των ατόμων με αναπηρία και τη στήριξή της.

Η Εθνική Στρατηγική για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, 2024-2030:

- αποτελεί εγγύηση της συνέχειας και της διαρκούς διεύρυνσης και εμβάθυνσης του αποτυπώματος των βασικών δράσεων που ολοκληρώθηκαν κατά την περίοδο 2020-2023, όπως ο Προσωπικός**

⁵ Ο Πυλώνας αυτός προστέθηκε, αφού ελήφθησαν υπόψη τα σχόλια των Φορέων και των Πολιτών που διατυπώθηκαν κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης της Εθνικής Στρατηγικής

Βοηθός, η Εθνική Πύλη Αναπηρίας και η καταγραφή και αξιολόγηση κατά την υλοποίηση βελτιώσεων προσβασιμότητας κτηρίων δημοσίου ενδιαφέροντος σε όλη την επικράτεια,

- **ανανεώνει** την προγραμματική δέσμευση του Πρωθυπουργού, κ. Κυριάκου Μητσοτάκη, και **εισάγει νέες, τολμηρές μεταρρυθμίσεις**, με έμφαση στην εξάλειψη εμποδίων και στην πληρέστερη προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία σε όλα τα πεδία και επίπεδα διακυβέρνησης,
- **καλεί σε δράση** και συντονίζει το **σύνολο των Υπουργείων, των εποπτευόμενων φορέων τους και την Τοπική Αυτοδιοίκηση** σε επίπεδο Περιφερειών και Δήμων, για την καθολική υλοποίηση του συνόλου των δράσεων που παρουσιάζονται,
- **αναπτύσσει συνέργειες με εθνικές στρατηγικές και εθνικά σχέδια δράσης**, όπως την Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και Μείωση της Φτώχειας, την Εθνική Στρατηγική για την Αποϊδρυματοποίηση, την Εθνική Στρατηγική και Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά, το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων, το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών, τη Βίβλο Ψηφιακού Μετασχηματισμού, καθώς και με διεθνείς και ευρωπαϊκές πολιτικές, όπως την Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη των Ηνωμένων Εθνών, το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας “Ελλάδα 2.0”, και το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης,
- αναγνωρίζοντας τη γεωγραφική ιδιαιτερότητα της χώρας, καθώς και την ανάγκη παροχής ποιοτικών υπηρεσιών στο σύνολο της επικράτειας, **καθιστά ως οριζόντια προτεραιότητα** τον σχεδιασμό, συντονισμό, την υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των δράσεων σε **ακριτικές περιοχές, νησιωτικές, ορεινές και με χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα**.

8. Πυλώνες, Στόχοι, Δράσεις, Δείκτες

Πυλώνας Ι: Καθολική προσβασιμότητα

Η προσβασιμότητα αποτελεί **αυτοτελές δικαίωμα** αλλά και **θεμέλιο άσκησης και απόλαυσης δικαιωμάτων**, αυτονομίας, ασφάλειας και ισότητας. Στόχος της Εθνικής Στρατηγικής είναι να ενισχύσει τη συνοχή των πολιτικών για την προσβασιμότητα σε όλες τις μορφές, σε αστικές, ημιαστικές και αγροτικές περιοχές, σε συνήθεις και έκτακτες συνθήκες, για να εξασφαλιστεί η απρόσκοπτη, αυτόνομη και ισότιμη πρόσβαση όλων των πολιτών χωρίς διακρίσεις σε όλες τις εκφάνσεις του κοινωνικού, οικονομικού, πολιτικού και πολιτιστικού βίου μέσω υποδομών, υπηρεσιών (συμπεριλαμβανομένων των μεταφορών), αγαθών, πολιτικών και διαδικασιών, κατάλληλων για όλους, χωρίς αποκλεισμούς. Η πλήρης άρση κάθε είδους εμποδίων αποτελεί τη βασική προϋπόθεση, χάρη στην οποία τα άτομα με αναπηρία μπορούν να ασκήσουν και να απολαύσουν τα δικαιώματά τους.

Η ψηφιακή προσβασιμότητα διαδραματίζει κρίσιμο και οριζόντιο ρόλο στην εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2024-2030, παρέχοντας ισότητα ευκαιριών και συμμετοχής σε όλες τις δραστηριότητες της

κοινωνίας. Η Εθνική Στρατηγική συμπορεύεται με την Ευρωπαϊκή Στρατηγική και τις ευρωπαϊκές πολιτικές στη δέσμευση να προάγει τον ψηφιακό μετασχηματισμό και τη διάθεση ψηφιακών υπηρεσιών χωρίς αποκλεισμούς, με τρόπο προσβάσιμο για τα άτομα με αναπηρία. Παράλληλα, η Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-2025, το εθνικό στρατηγικό κείμενο για την ψηφιακή ανάπτυξη της χώρας, όχι μόνο αναγνωρίζει την ψηφιακή προσβασιμότητα ως πολιτική, κοινωνική και ηθική προτεραιότητα στις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών, αλλά την αναδεικνύει ως οριζόντια παρέμβαση. Στο πλαίσιο της ψηφιακής μετάβασης της χώρας, η Ελλάδα επιδιώκει να διασφαλίσει πλήρη ψηφιακή προσβασιμότητα σε όλες τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες και πλατφόρμες, με την ενσωμάτωση καθολικής προσβασιμότητας στο διαδικτυακό περιεχόμενο, στα ψηφιακά συγγράμματα και στις ηλεκτρονικές εφαρμογές για όλους, ανεξάρτητα από το είδος της αναπηρίας. **Προς τον σκοπό αυτό και την επίτευξη των παρακάτω στόχων, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν επιτευχθεί οι ακόλουθοι στόχοι:**

Στόχος Ι.1: Ανεμπόδιστη πρόσβαση στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον

Στον παρόντα στόχο εντάσσονται δράσεις για τη βελτίωση της προσβασιμότητας του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος, που αφορούν α) στη βελτίωση του υφιστάμενου σχετικού θεσμικού πλαισίου και την ανάπτυξη προδιαγραφών, κατευθυντηρίων οδηγιών και λοιπών εργαλείων για τη φυσική προσβασιμότητα, β) στην άρση χρόνιων παθογενειών ή/και ελλείψεων, γ) σε στοχευμένες παρεμβάσεις προσβασιμότητας για τη βελτίωση της καθημερινότητας των ατόμων με αναπηρία, και δ) σε σχετικές δράσεις επιμόρφωσης, κατάρτισης και ευαισθητοποίησης.

Προς τον Στόχο αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

1. Εμβληματική δράση: Δημιουργία μητρώου ανά είδος αναπηρίας με εξασφάλιση διαλειτουργικότητας συστημάτων.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Υπουργείο Εσωτερικών, Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας.

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025, πλήρης εφαρμογή έως Δεκέμβριο 2028.

2. Εμβληματική δράση: Σχεδιασμός και εφαρμογή του Εθνικού Συστήματος Πιστοποίησης της Καθολικής Προσβασιμότητας και θέσπιση του Εθνικού Σήματος Προσβασιμότητας.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείο Εσωτερικών, Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας, Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, Υπουργείο Πολιτισμού, Υπουργείο Τουρισμού, Υπουργείο Υγείας, Υπουργείο Ανάπτυξης

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2026

3. Δημιουργία προσβάσιμων κατοικιών στο πλαίσιο του προγράμματος “Διαβιώ κατ’ οίκον.”

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

4. Βελτίωση προσβασιμότητας σε δημόσιες υπηρεσίες που στεγάζονται σε κτήρια υφιστάμενα προ του 2012, με **καθιέρωση πρόβλεψης εναλλακτικής εξυπηρέτησης ατόμων με αναπηρία** σε περιπτώσεις τεκμηριωμένης αδυναμίας προσαρμογής των κτηρίων αυτών.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Ιούνιο 2025

5. Έκδοση τεχνικών οδηγιών προσβασιμότητας για ειδικές εγκαταστάσεις (π.χ. παιδικές κατασκηνώσεις, αθλητικές εγκαταστάσεις) και χρήσεις (π.χ. δομές υγείας όλων των βαθμίδων, πολιτιστικά κτήρια όπως θέατρα/κινηματογράφοι), διατηρητέα κτήρια, παραδοσιακούς οικισμούς, καθώς και το φυσικό περιβάλλον.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σε συνεργασία με Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, Υπουργείο Πολιτισμού, Υπουργείο Υγείας, Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Ιούνιο 2025 για ειδικές εγκαταστάσεις και χρήσεις, έως Δεκέμβριο 2025 για τα υπόλοιπα.

6. Υλοποίηση παρεμβάσεων για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας στο φυσικό περιβάλλον, με αύξηση του αριθμού προσβάσιμων παραλιών και τη δημιουργία προσβάσιμων υποδομών σε **ορεινούς προορισμούς** και χώρους φυσικού κάλλους.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο την υλοποίηση σχεδίου προσβασιμότητας σε παραλίες έως Δεκέμβριο 2024

7. Θεσμοθέτηση της διαδικασίας και των κριτηρίων πιστοποίησης Προσβάσιμων Τουριστικών Προορισμών.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Τουρισμού, Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2026

8. Υλοποίηση παρεμβάσεων διασφάλισης της φυσικής προσβασιμότητας σε όλα τα δημόσια κτήρια (δομές πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και νοσοκομεία, δικαστήρια, αστυνομικά τμήματα, σωφρονιστικά καταστήματα, κτήρια παροχής υπηρεσιών σε κοινό, δημαρχεία, εφορίες κλπ.) της κεντρικής, αποκεντρωμένης και τοπικής διοίκησης και αυτοδιοίκησης και των εποπτευόμενων φορέων τους.

Φορείς υλοποίησης: Όλα τα Υπουργεία, Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο την υλοποίηση παρεμβάσεων προσβασιμότητας σε πιλοτικό επίπεδο σε 100 κτήρια έως Δεκέμβριο 2025

9. Προώθηση προγραμμάτων **προσβάσιμων γειτονιών** με υλοποίηση των παρεμβάσεων που προκύπτουν από τα **Σχέδια Αστικής Προσβασιμότητας**, για την εξασφάλιση της προσβασιμότητας σε υπαίθριους κοινόχρηστους χώρους, συμπεριλαμβανομένων παιδικών χαρών και άλλων χώρων αναψυχής, δικτύων πεζής μετακίνησης, οδεύσεων διαφυγής και άλλων υποδομών.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείο Εσωτερικών, Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

10. Εξασφάλιση **φυσικής προσβασιμότητας σε αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία και άλλα σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος**, με παράλληλη προώθηση της ψηφιακής προσβασιμότητας των καναλιών επικοινωνίας των χώρων αυτών.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Πολιτισμού, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

11. Ανάπτυξη κατευθυντήριων οδηγιών και υλοποίηση παρεμβάσεων για τη δημιουργία **“αλυσίδων προσβασιμότητας”** σε τουριστικούς προορισμούς, ώστε τα άτομα με αναπηρία να μετακινούνται με ασφάλεια και να απολαμβάνουν ανεμπόδιστα και κατά το δυνατόν αυτόνομα χώρους αρχαιολογικού, πολιτιστικού, φυσικού και εν γένει τουριστικού ενδιαφέροντος, στο πλαίσιο και της θέσπισης του **Σήματος Προσβάσιμου Τουριστικού Προορισμού**.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Τουρισμού, Υπουργείο Πολιτισμού, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Υπουργείο Εσωτερικών και Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο τον ορισμό προδιαγραφών του Σήματος Προσβάσιμου Τουριστικού Προορισμού έως Δεκέμβριο 2026

12. **Τροποποίηση πλαισίου αδειοδότησης αθλητικών εγκαταστάσεων** ούτως ώστε να συμπεριλαμβάνεται ως αναγκαία προϋπόθεση η προσβασιμότητά τους από άτομα με αναπηρία.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείο Εσωτερικών- Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Α' φάση Δεκέμβριος 2024, καθολική εφαρμογή έως Δεκέμβριο 2025

13. Δημιουργία πλήρως προσβάσιμης **ψηφιακής εφαρμογής**, η οποία θα παρέχει συνολική **παρακολούθηση και ενημέρωση πολιτών και επισκεπτών αναφορικά με προσβάσιμες διαδρομές ανά δήμο**.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Υπουργείο Εσωτερικών- Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

Στόχος Ι.2: Διασφάλιση προσβασιμότητας μεταφορικών συστημάτων

Στον παρόντα στόχο εντάσσονται δράσεις για τη βελτίωση της προσβασιμότητας όλων των μεταφορικών συστημάτων και αφορούν α) στη βελτίωση του υφιστάμενου

σχετικού θεσμικού πλαισίου και την ανάπτυξη προδιαγραφών, κατευθυντήριων οδηγιών και λοιπών εργαλείων για την πρόσβαση στις μεταφορές, β) στη βελτίωση της προσβασιμότητας των υποδομών και μεταφορικών μέσων και γ) στην προώθηση διαδικασιών και στοχευμένων εξυπηρετήσεων για τη βελτίωση της κινητικότητας των ατόμων με αναπηρία

Προς τον Στόχο αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

14. Ενίσχυση των νομοθετικών προβλέψεων για την προσβασιμότητα όλων των μεταφορικών συστημάτων, με στόχο την απρόσκοπτη εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα, βάσει του **κανονιστικού πλαισίου για τα δικαιώματα των επιβατών και της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών.**

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025

15. Αναμόρφωση του νομοθετικού πλαισίου για το **Δελτίο Στάθμευσης ατόμων με αναπηρία** και ενσωμάτωση της Οδηγίας του **Ευρωπαϊκού Δελτίου Στάθμευσης** για τα άτομα με αναπηρία. Ενδιάμεσο στόχο μέχρι την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Δελτίου Στάθμευσης αποτελεί η βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου για το δελτίο στάθμευσης, με την αποσύνδεσή του από το όχημα και τη σύνδεσή του με το πρόσωπο (personal mobility).

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2026 με ενδιάμεσο στόχο Μάρτιο 2025

16. Επέκταση αρμοδιότητας **αξιολόγησης ικανότητας και προετοιμασίας οδήγησης ατόμων με κινητικές αναπηρίες ή περιορισμένη κινητικότητα** σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα **σε όλη την επικράτεια** - καθορισμός προϋποθέσεων και διαδικασίας.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Μάρτιο 2025

17. **Αναβάθμιση του στόλου των δημόσιων αστικών λεωφορείων και αστικών ΚΤΕΛ** σε μεγάλα αστικά κέντρα με δυνατότητα εξυπηρέτησης ατόμων με αναπηρία, ανάπτυξη ειδικής υπηρεσίας εξυπηρέτησης ατόμων με αναπηρία και αναμόρφωση του πλαισίου υπεραστικών και αστικών οδικών επιβατικών μεταφορών.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο την κυκλοφορία νέων λεωφορείων έως Δεκέμβριο 2024

18. Βελτίωση της προσβασιμότητας στο σύνολο των **επιβατηγών πλοίων και λιμένων** της χώρας.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο την ολοκλήρωση σχεδίου προσβασιμότητας για τους λιμένες της χώρας έως Δεκέμβριο 2025

19. Διασφάλιση της προσβασιμότητας σε όλους τους **σιδηροδρομικούς σταθμούς, τις υποδομές και τους συρμούς, με πλήρη συμμόρφωση με τις τεχνικές προδιαγραφές διαλειτουργικότητας.**

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο την ολοκλήρωση σχεδίου προσβασιμότητας για τους σιδηροδρομικούς σταθμούς της χώρας έως Δεκέμβριο 2025

20. Επιδοτούμενο πρόγραμμα αντικατάστασης Επιβατηγού Δημόσιας Χρήσης ΤΑΞΙ αυτοκινήτων με επιβατηγά οχήματα από έξι έως εννέα θέσεων (τύπου βαν), υπό τον όρο να φέρουν υποχρεωτικά ειδικές ράμπες για αναπηρικό αμαξίδιο, με πρόβλεψη επιδότησης ράμπας.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο τον σχεδιασμό του προγράμματος έως Δεκέμβριο 2025

21. Εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων και αύξηση των καθορισμένων **Σημείων Παροχής Συνδρομής** για άτομα με αναπηρία ή/και μειωμένη κινητικότητα στο σύνολο των **αερολιμένων** της χώρας, καθώς και αναβάθμιση των ιστοσελίδων των αερολιμένων, ώστε να είναι πλήρως προσβάσιμες.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, Υπουργείο Τουρισμού

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2026

22. Δημιουργία **χώρων αισθητηριακής ολοκλήρωσης** στα αεροδρόμια διεθνών πτήσεων της χώρας.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025

Στόχος Ι.3: Επέκταση ψηφιακής προσβασιμότητας

Στον στόχο εντάσσονται δράσεις για τη βελτίωση της ψηφιακής προσβασιμότητας που αφορούν α) στη βελτίωση του υφιστάμενου σχετικού θεσμικού πλαισίου, β) στην ανάπτυξη μελετών, εργαλείων και οδηγών, γ) στην ανάπτυξη στοχευμένων προσβάσιμων ψηφιακών εφαρμογών για τη βελτίωση της καθημερινότητας των ατόμων με αναπηρία και δ) σε σχετικές δράσεις επιμόρφωσης, κατάρτισης και ευαισθητοποίησης.

Προς τον Στόχο αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

23. Εμβληματική δράση: Εξασφάλιση της **ψηφιακής προσβασιμότητας ιστοτόπων, διαδικτυακών υπηρεσιών** και εφαρμογών της Δημόσιας Διοίκησης και σύνταξη Οδηγού Προσβασιμότητας.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης σε συνεργασία με όλα τα Υπουργεία.

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο την εκπόνηση κατευθυντήριων γραμμών ψηφιακής προσβασιμότητας και τον καθορισμό μεθοδολογίας αξιολόγησης έως Ιούνιο 2026

24. Επέκταση και διασφάλιση της προσβασιμότητας του **ψηφιακού συστήματος προξενικών υπηρεσιών** για την εξ αποστάσεως πρόσβαση ατόμων με αναπηρία σε αυτές.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Εξωτερικών, Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης
Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο την ολοκλήρωση μελέτης προσβασιμότητας για τις προξενικές αρχές της χώρας έως Δεκέμβριο 2025.

25. Ανάπτυξη ψηφιακού κόμβου ενημέρωσης με πληροφορίες που αφορούν στα άτομα με αναπηρία. Ο κόμβος θα ενσωματώνει πληροφορίες για παροχές ανά πάθηση, θέματα εκπαίδευσης και εργασίας, διαδικασίες με δημόσιες υπηρεσίες, λίστα φορέων και δομών και άλλες πληροφορίες που μέχρι σήμερα προσφέρονται αποσπασματικά σε διαφορετικές πλατφόρμες και ιστότοπους.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Φορείς Κοινωνίας των Πολιτών
Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο τον σχεδιασμό του περιεχομένου της πλατφόρμας έως Ιούνιο 2025

Στόχος Ι.4. Διασφάλιση προσβασιμότητας υπηρεσιών και αγαθών

Στον στόχο εντάσσονται δράσεις για τη βελτίωση της προσβασιμότητας υπηρεσιών και αγαθών που αφορούν α) στη βελτίωση του υφιστάμενου σχετικού θεσμικού πλαισίου, β) στην ανάπτυξη προδιαγραφών, κατευθυντήριων οδηγιών και λοιπών εργαλείων για την προσβασιμότητα υπηρεσιών και αγαθών και γ) στην προώθηση διαδικασιών για την εξασφάλιση της παροχής συμπεριληπτικών υπηρεσιών.

Προς αυτόν τον σκοπό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

26. Εμβληματική δράση: Υλοποίηση των προβλέψεων του νόμου 4994/2022 για την προσβασιμότητα υπηρεσιών και αγαθών.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Ανάπτυξης
Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2026

27. Σύνταξη κατευθυντήριων οδηγιών και εργαλείων, για την υποστήριξη δημόσιων φορέων, ως προς την εφαρμογή των προβλεπόμενων στην εθνική και ενωσιακή νομοθεσία υποχρεώσεων σε σχέση με την προσβασιμότητα κατά τις διαγωνιστικές διαδικασίες και τις διαδικασίες ανάθεσης, ώστε να προβαίνουν στη σύναψη δημοσίων συμβάσεων αγαθών ή υπηρεσιών με γνώμονα την προσβασιμότητα.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Ανάπτυξης, Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2026

28. Ανάπτυξη **θεσμικού πλαισίου που θα συνδέει την αδειοδότηση λειτουργίας φυσικών επιχειρήσεων, όπως θα προσδιοριστούν, με την υποχρέωση διασφάλισης της προσβασιμότητας** υποδομών και υπηρεσιών.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Ανάπτυξης, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2026

ΔΕΙΚΤΕΣ

- ❖ Συνολικός αριθμός και ποσοστό επιχειρήσεων και εγκαταστάσεων του δημόσιου τομέα που φέρουν το Εθνικό Σήμα Προσβασιμότητας.
- ❖ Συνολικός αριθμός και ποσοστό επιχειρήσεων και εγκαταστάσεων του ιδιωτικού τομέα που φέρουν το Εθνικό Σήμα Προσβασιμότητας.
- ❖ Αριθμός παρεμβάσεων βάσει “Διαβιώ κατ’ οίκον”.
- ❖ Πλήθος Δήμων που υλοποίησαν τις παρεμβάσεις που προβλέπονταν στα Σχέδια Αστικής Προσβασιμότητας.
- ❖ Αριθμός παρεμβάσεων σε υποδομές ανά κατηγορία, σε επίπεδο Δήμων, όπως για παράδειγμα πλήθος ραμπών σε πεζοδρόμια και δημοτικά κτήρια, πλήθος οδωνυμικών πινακίδων και σημάτων σε δημοτικά κτήρια με σήμανση Braille, πλήθος προσβάσιμων φαναριών (στο πλαίσιο Παρακολούθησης Επιδόσεων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης του νόμου 5056/2023).
- ❖ Πλήθος και ποσοστό κτηρίων του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα που έγιναν πλήρως προσβάσιμα (ή κατ’ εξαίρεση μερικώς προσβάσιμα σε περιπτώσεις διατηρητέων κτηρίων) ανά έτος, χρήση (μουσείο, αθλητική εγκατάσταση, δομή υγείας, δημόσια Υπηρεσία, σχολείο κ.λπ.) και φορέα αρμοδιότητας (π.χ. Υπουργείο, Περιφέρεια, Δήμος).
- ❖ Πλήθος και ποσοστό προσβάσιμων αρχαιολογικών χώρων και μνημείων.
- ❖ Πλήθος προσβάσιμων παραλιών.
- ❖ Πλήθος προσβάσιμων υποδομών ορεινών προορισμών.
- ❖ Συνολικός αριθμός και ποσοστό προσβάσιμων υποδομών ανά κατηγορία (π.χ. λιμάνια, αερολιμένες, εγκαταστάσεις, σταθμοί) και μέσων μαζικής μεταφοράς ανά είδος (λεωφορεία/τρόλλεϋ, συρμοί μετρό/τραμ/τρένα/επιβατηγά πλοία).
- ❖ Αριθμός Επιβατηγού Δημόσιας Χρήσης ΤΑΞΙ αυτοκινήτων που εξοπλίστηκαν με ειδικές ράμπες για αναπηρικό αμαξίδιο
- ❖ Συνολικός αριθμός και ποσοστό εργαζομένων στον τομέα των μεταφορών που έχουν επιμορφωθεί και πιστοποιηθεί σε θέματα ατόμων με αναπηρία ανά φορέα.
- ❖ Συνολικός αριθμός εκδοθέντων Δελτίων Στάθμευσης ατόμων με αναπηρία.
- ❖ Συνολικός αριθμός ιδρυθέντων κέντρων αξιολόγησης ικανότητας και προετοιμασίας οδήγησης για άτομα με κινητικά προβλήματα και συνολικός αριθμός ατόμων που εξυπηρετήθηκαν.
- ❖ Συνολικός αριθμός χώρων χαμηλής αισθητηριακής διέγερσης σε αεροδρόμια διεθνών πτήσεων.
- ❖ Συνολικός αριθμός ιστοτόπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές ανά φορέα αρμοδιότητας που συμμορφώνονται στις απαιτήσεις προσβασιμότητας με το ισχύον ευρωπαϊκό πρότυπο (επίπεδο συμμόρφωσης τουλάχιστον ΑΑ, βάσει ενιαίας μεθόδου αξιολόγησης, σύμφωνα με τα προτεινόμενα εργαλεία

του οργανισμού World Wide Web Consortium-W3C και της πρωτοβουλίας Web Accessibility Initiative-WAI).

- ❖ Αριθμός ηλεκτρονικών προξενικών υπηρεσιών προσβάσιμων σε άτομα με αναπηρία.

Πυλώνας II: Ανεξάρτητη διαβίωση στην κοινότητα

Η ανεξάρτητη διαβίωση, συνοδευόμενη από ποιοτικές κοινωνικές υπηρεσίες, προσβάσιμη και χωρίς αποκλεισμούς στέγαση και ενισχυμένη κοινωνική οικονομία, αποτελεί βασική προϋπόθεση για την αξιοπρεπή διαβίωση των ατόμων με αναπηρία. Σημαντικές τομές έχουν συντελεστεί σε αυτή την κατεύθυνση κατά την προηγούμενη τετραετία: ο Προσωπικός Βοηθός και το νέο πλαίσιο για τις Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης είναι ενδεικτικά παραδείγματα. Με την Εθνική Στρατηγική αλλάζουμε ταχύτητα και οικοδομούμε ένα ισχυρό πλαίσιο για την ανάπτυξη της ανεξάρτητης διαβίωσης: ενισχύονται οι παρεχόμενες υπηρεσίες σε επίπεδο τοπικής κοινότητας, του φυσικού, δηλαδή, περιβάλλοντος διαβίωσης του ατόμου, με στόχο την αποϊδρυματοποίηση και τη βελτίωση της καθημερινότητάς του· εδραιώνεται η κοινωνική προστασία· εξασφαλίζεται αυξημένη προστασία σε καταστάσεις κινδύνου· παρέχονται καλύτεροι μηχανισμοί προστασίας από τη βία και την κακομεταχείριση· βελτιώνεται η πρόσβαση στη δικαιοσύνη και τη νομική προστασία· διασφαλίζονται αυξημένα εχέγγυα προστασίας για τις γυναίκες και τα κορίτσια με αναπηρία· ενισχύεται η συμμετοχή στη δημοκρατική διαδικασία· βελτιώνεται η πρόσβαση στον πολιτισμό, τον αθλητισμό και τον τουρισμό. Προς τον σκοπό αυτό και την επίτευξη των παρακάτω στόχων, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

Στόχος II.1: Ανάπτυξη της ανεξάρτητης διαβίωσης, αποϊδρυματοποίηση και ενίσχυση των υπηρεσιών σε επίπεδο τοπικής κοινότητας

Η ανεξάρτητη διαβίωση και η ένταξη στην κοινότητα προϋποθέτει τόσο την ελευθερία, όσο και την ισότητα ως προς τη δυνατότητα επιλογής του τόπου διαμονής και του τρόπου ζωής: που, πώς και με ποιο/ποια πρόσωπα διαβιούν τα άτομα με αναπηρία αποτελεί κεφαλαιώδους σημασίας έκφραση του δικαιώματος στην ανεξάρτητη διαβίωση. Στόχος της Εθνικής Στρατηγικής είναι η προαγωγή του δικαιώματος αυτού και η διαμόρφωση των βέλτιστων δυνατών συνθηκών για την απόλαυσή του.

Στον παρόντα στόχο εντάσσονται δράσεις που αφορούν α) στη βελτίωση του υφιστάμενου σχετικού θεσμικού πλαισίου και την ανάπτυξη προδιαγραφών, κατευθυντήριων οδηγιών και λοιπών σχετικών εργαλείων, β) στην άρση χρόνιων παθογενειών ή/και ελλείψεων στον τομέα, γ) σε στοχευμένες παρεμβάσεις προς όφελος των ατόμων με αναπηρία ή/και χρόνιες παθήσεις και δ) σε σχετικές δράσεις επιμόρφωσης, κατάρτισης και ευαισθητοποίησης.

Προς τον Στόχο αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

29. Εμβληματική δράση: Επέκταση εφαρμογής της Κάρτας Αναπηρίας, διασύνδεσή της με τις πάσης φύσεως παροχές που δικαιούνται τα άτομα με αναπηρία, ενσωμάτωση

σε αυτήν όλων των σχετικών καρτών (διοδίων, φιλάθλου, στάθμευσης), αναβάθμιση των χαρακτηριστικών της και ενσωμάτωση της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για την Ευρωπαϊκή Κάρτα Αναπηρίας.

Φορείς Υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2026

30. Αξιολόγηση πιλοτικού Προγράμματος Προσωπικού Βοηθού και αναμόρφωση του προγράμματος.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025

31. Επικαιροποίηση νομοθετικού πλαισίου δημιουργίας Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης και δομών Ημιαυτόνομης Διαβίωσης, ανάπτυξη συνεργειών με φορείς, για την από μέρους του Δημοσίου παραχώρηση ακινήτων ιδιοκτησίας του, με σκοπό τη δημιουργία και ανάπτυξη δομών από αναγνωρισμένους τρίτους φορείς που έχουν την εμπειρία και τεχνογνωσία να υποστηρίζουν τη δημιουργία και λειτουργία ΣΥΔ.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Υπουργείο Εσωτερικών.

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025

32. Εκμάθηση βασικών ψηφιακών δεξιοτήτων σε άτομα με αναπηρία που διαβιούν σε Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης και σε κέντρα ημέρας. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα θα πρέπει να περιλαμβάνουν ενότητες που θα ενισχύουν την αυτονομία τους, όπως χρήση μέσων κοινωνικής δικτύωσης και αναζήτηση στο διαδίκτυο, και την κοινωνική τους ένταξη, όπως χρήση νέων τεχνολογιών με σκοπό την αυτοεξυπηρέτησή τους.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας σε συνεργασία με Φορείς Κοινωνίας των Πολιτών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο τον σχεδιασμό του προγράμματος έως Δεκέμβριο 2025

33. Συνεχής μελέτη εφαρμοζόμενων διεθνών καλών πρακτικών, επέκταση υφιστάμενων προβλέψεων και διαμόρφωση **οδικού χάρτη για την αποϊδρυματοποίηση.**

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Ετήσια επικαιροποίηση μελέτης

34. Σταδιακή μετάβαση ωφελούμενων ατόμων από το κλειστό πλαίσιο ιδρυματικής φροντίδας στις Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης και τις Δομές Ημιαυτόνομης Διαβίωσης.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2028

35. Διασφάλιση της ενεργού εμπλοκής των ατόμων με αναπηρία, της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία και αναγνωρισμένων φορέων εκπροσώπησης και υποστήριξης της διαβίωσης των ατόμων με αναπηρία, στην **εκπόνηση στρατηγικών**

και προγραμμάτων αυτόνομης διαβίωσης, που θα παρέχουν προσβάσιμες κοινοτικές υπηρεσίες.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας
Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

36. Υποστήριξη των περιφερειακών και τοπικών αρχών στις πολιτικές αποϊδρυματοποίησης και ανεξάρτητης διαβίωσης, ιδίως σε απομακρυσμένες και αγροτικές περιοχές.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Συνεχής δράση

37. Βελτίωση της στελέχωσης των φορέων παιδικής προστασίας όπου φιλοξενούνται παιδιά τυπικής ανάπτυξης ή με αναπηρίες και δημιουργία νέων προγραμμάτων εκπαίδευσης με έμφαση στη βιωματική μάθηση, με στόχο τη μείωση του φαινομένου της ιδρυματοποίησης των παιδιών.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας σε συνεργασία με αναγνωρισμένους φορείς

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Συνεχής δράση, με πρώτο ορόσημο τη βελτίωση στη στελέχωση του προσωπικού και πρόγραμμα νέων βιωματικών δράσεων έως Δεκέμβριο 2026

38. Κατάρτιση ειδικού προγράμματος εκπαίδευσης επαγγελματιών αναδόχων, υλοποίηση και αξιολόγηση απόδοσης.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2026

39. Επέκταση και ενίσχυση του προγράμματος **Βοήθεια στο Σπίτι**.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Εσωτερικών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο τον σχεδιασμό ενίσχυσης του προγράμματος έως Δεκέμβριο 2025

Στόχος II.2: Ενίσχυση συστημάτων κοινωνικής προστασίας

Η επαρκής κοινωνική προστασία αποτελεί βασική προϋπόθεση για την εξασφάλιση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους. Για τον λόγο αυτό, η ενίσχυση των συστημάτων κοινωνικής προστασίας αποτελεί βασικό στόχο της Εθνικής Στρατηγικής. Το ποσοστό των ατόμων με αναπηρία που αντιμετωπίζουν **σοβαρές υλικές στερήσεις ανέρχεται σε 18% έναντι του Ευρωπαϊκού μέσου όρου 9%**. Τα αντίστοιχα ποσοστά για τον εγχώριο και Ευρωπαϊκό πληθυσμό χωρίς αναπηρία ανέρχονται στο 16% και 5% αντίστοιχα.⁶ Το επιδοματικό μοντέλο στην Ελλάδα και **το σύνολο των ειδικών επιδομάτων έχουν εξασφαλίσει ότι το ποσοστό των ατόμων με αναπηρία που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας ανέρχεται στο 18% έναντι 17% του πληθυσμού χωρίς αναπηρία, σημειώνοντας ένα από τα μικρότερα**

⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή. [“European Comparative Data on Persons with Disabilities.”](#) 2023. σελ. 161-162.

χάσματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.⁷ Το ποσοστό των γυναικών με αναπηρία που αντιμετωπίζουν σοβαρές υλικές στερήσεις, ωστόσο, είναι υψηλότερο από το αντίστοιχο των ανδρών και ανέρχεται στο 19% έναντι 16%.⁸

Στον στόχο εντάσσονται δράσεις που συντελούν στη δημιουργία ποιοτικών συστημάτων κοινωνικής προστασίας μέσω (α) της δημιουργίας του εθνικού κέντρου αναπηρίας και της στελέχωσής του με ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό και (β) της συστηματοποίησης και του εξορθολογισμού των κανόνων ασφάλισης, φορολογίας, και παροχών.

Προς τον Στόχο αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

40. Εμβληματική δράση: Αναθεώρηση Πλαισίου Πιστοποίησης Αναπηρίας από έναν Φορέα και καθολική ανάληψη της αξιολόγησης και πιστοποίησης της αναπηρίας, με ηλεκτρονικοποιημένες διαδικασίες αίτησης και αναγνώρισης και τηλεπιστοποιήσεις, καθώς και διεύρυνση του πίνακα παθήσεων εφ' όρου ζωής, με αξιοποίηση καλών πρακτικών από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Υπουργείο Εσωτερικών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Αναθεώρηση του συστήματος πιστοποίησης της αναπηρίας έως Δεκέμβριο 2025, πλήρης εφαρμογή έως Δεκέμβριο 2028.

41. Σύνταξη Ενιαίου Κανονισμού Αναπηρίας, ως αυτοτελής δράση, στο πλαίσιο του έργου δημιουργίας ενιαίου κανονισμού ασφάλισης και παροχών για το σύνολο των ενταχθέντων στον e-ΕΦΚΑ φορέων.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2026

42. Συγκρότηση Ειδικού Σώματος Ιατρών Πιστοποίησης Αναπηρίας, με υπερδιπλασιασμό των διαθέσιμων ιατρών και προσθήκη νέων ειδικοτήτων και εξειδικεύσεων με παράλληλη αύξηση αμοιβών

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2024

43. Επαναξιολόγηση επιδοματικών, συνταξιοδοτικών και φορολογικών πολιτικών για τα άτομα με αναπηρία, με στόχο τον εξορθολογισμό και την περαιτέρω ενίσχυση της κοινωνικής δικαιοσύνης.

Φορείς Υλοποίησης: Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2026

44. Ανάπτυξη εθνικού μητρώου διερμηνέων στην ελληνική νοηματική γλώσσα προς αξιοποίηση στην ποινική, πολιτική και διοικητική διαδικασία.

⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή. [“European Comparative Data on Persons with Disabilities.”](#) 2023. σελ. 146-147.

⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή. [“European Comparative Data on Persons with Disabilities.”](#) 2023. σελ 162.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας
Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Ιούνιο 2026

Στόχος II.3: Διασφάλιση προστασίας σε καταστάσεις κινδύνου και έκτακτων ανθρωπιστικών αναγκών

Οι καταστάσεις κινδύνου από φυσικές καταστροφές, όπως πυρκαγιές και πλημμύρες, τείνουν να αυξάνονται τόσο σε αριθμό όσο και σε ένταση, ως αποτέλεσμα της **κλιματικής κρίσης**. Σε αυτές τις περιπτώσεις, είναι επιτακτικό η Πολιτεία να μεριμνά για τα άτομα με αναπηρία και να διασφαλίζει ότι υπάρχουν οι κατάλληλοι μηχανισμοί για τον εντοπισμό και την προστασία τους. Εξίσου σημαντική είναι η διασφάλιση της προστασίας των ατόμων με αναπηρία που βρίσκονται σε έκτακτες ανθρωπιστικές ανάγκες.

Στον παρόντα στόχο εντάσσονται δράσεις για την αντιμετώπιση συνθηκών κινδύνου και έκτακτων ανθρωπιστικών καταστάσεων, κατά τρόπο που λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία, οι οποίες αφορούν α) στη βελτίωση του υφιστάμενου σχετικού θεσμικού πλαισίου και την ανάπτυξη προδιαγραφών, κατευθυντήριων οδηγιών και λοιπών σχετικών εργαλείων, β) στην άρση χρόνιων παθογενειών ή/και ελλείψεων στον τομέα, γ) σε στοχευμένες παρεμβάσεις για τη βελτίωση της προστασίας των ατόμων με αναπηρία και δ) σε σχετικές δράσεις επιμόρφωσης, κατάρτισης και ευαισθητοποίησης, τόσο των αρμοδίων Υπηρεσιών όσο και των ίδιων των ατόμων με αναπηρία.

Προς τον Στόχο αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

45. Εμβληματική δράση: Δημιουργία πλατφόρμας, όπου θα συγκεντρωθούν σε επίπεδο ΟΤΑ, τα στοιχεία επικοινωνίας ατόμων με αναπηρία, με προηγούμενη ρητή τους συναίνεση, προκειμένου να υπάρχει άμεση βοήθεια απεγκλωβισμού τους σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Ενεργοποίηση πλατφόρμας έως Δεκέμβριο 2024, ολοκλήρωση έως Δεκέμβριο 2026

46. Ανάπτυξη δράσεων για την εγγύηση της ασφάλειας και της προστασίας των ατόμων με αναπηρία, ιδίως, δε, των ανηλίκων, σε κέντρα υποδοχής και δομές φιλοξενίας.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο την ανάπτυξη προδιαγραφών ασφαλείας και προστασίας ατόμων με αναπηρία στα κέντρα υποδοχής έως Δεκέμβριο 2025.

47. Παροχή συνδρομής σε Έλληνες πολίτες με αναπηρία κατά τη διάρκεια καταστάσεων έκτακτης ανάγκης στο εξωτερικό, συμπεριλαμβανομένων εκκενώσεων και επιχειρήσεων επαναπατρισμού.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Εξωτερικών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

48. Εφαρμογή του **Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου**, με μέριμνα ιδίως για τους ευάλωτους αιτούντες και δικαιούχους διεθνούς προστασίας και με τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων για τα άτομα με αναπηρία.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

49. Ενίσχυση **συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο**, με στόχο τη συνεχή κατάρτιση υπευθύνων προστασίας και διερμηνέων, που διαχειρίζονται αιτήσεις ευάλωτων ατόμων, συμπεριλαμβανομένων ατόμων με αναπηρία.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

50. Υλοποίηση **εκστρατειών ενημέρωσης και εκπαίδευσης για τον σεισμικό κίνδυνο** και την κατάρτιση σχεδίων έκτακτης ανάγκης, ειδικά σε σχολικές μονάδες, με ενσωματωμένη τη διάσταση της αναπηρίας.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2027, με πρώτο ορόσημο τον σχεδιασμό και την υλοποίηση τουλάχιστον μίας (1) εκστρατείας ενημέρωσης έως Δεκέμβριο 2025.

Στόχος II.4: Αυξημένη προστασία από τη βία, την εκμετάλλευση και την κακομεταχείριση

Η προστασία των ατόμων με αναπηρία από τη βία, την εκμετάλλευση και την κακομεταχείριση αποτελεί βασική στόχευση της Πολιτείας, με σκοπό τη μείωση -και εν τέλει την εξάλειψη- κάθε μορφής βίας. Ιδιαίτερο βάρος δίνεται όταν περιστατικά βίας ασκούνται εντός δομών υπό την εποπτεία της Πολιτείας όπου τα άτομα που την υφίστανται έχουν περιορισμένους τρόπους άσκησης των νομικών δικαιωμάτων τους. Στον παρόντα στόχο εντάσσονται δράσεις για την προστασία των ατόμων με αναπηρία από τη βία, την εκμετάλλευση και την κακομεταχείριση, οι οποίες αφορούν: α) στη βελτίωση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου, β) στην άρση χρόνιων παθογενειών ή/και ελλείψεων και γ) σε δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, επιμόρφωσης και κατάρτισης.

Προς τον Στόχο αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

51. Ενίσχυση και εφαρμογή μέτρων ασφαλείας και μηχανισμών παρακολούθησης ενάντια στην κακομεταχείριση στα ιδρύματα και κάθε είδους εγκαταστάσεις όπου βρίσκονται άτομα με αναπηρία, διασφαλίζοντας, μεταξύ άλλων, ότι τυχόν τραυματισμοί που ενδεχομένως υφίστανται τα άτομα με αναπηρία στα εν λόγω ιδρύματα και τις εγκαταστάσεις καταγράφονται συστηματικά και γνωστοποιούνται στις αρμόδιες αρχές παρακολούθησης.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, Υπουργείο Δικαιοσύνης και συναρμόδια Υπουργεία
Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο την ανάπτυξη μεθοδολογίας και συστήματος καταγραφής περιπτώσεων κακομεταχείρισης έως Δεκέμβριο 2025

52. Επικαιροποίηση των κανονισμών ασφαλείας σωφρονιστικών καταστημάτων και καταστημάτων κράτησης, προς βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των ατόμων με αναπηρία.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη
Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2026

53. Αναβάθμιση υποδομών, εφαρμογή μέτρων εξατομικευμένης υποστήριξης των φυλακισμένων και κρατούμενων με αναπηρία, με σκοπό την κάλυψη των εξατομικευμένων αναγκών που προκύπτουν από την αναπηρία τους.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη
Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο την αναβάθμιση υποδομών και την εκπόνηση σχεδίου, καθώς και την υλοποίηση πιλοτικών παρεμβάσεων για την υποστήριξη φυλακισμένων και κρατούμενων με αναπηρία έως Δεκέμβριο 2025.

54. Προτυποποίηση των πρωτοκόλλων ενεργειών των αστυνομικών υπηρεσιών που χειρίζονται υποθέσεις με θύματα άτομα με αναπηρία ή επιλαμβάνονται αιτημάτων παροχής συνδρομής, στο πλαίσιο των ιδιαίτερων αναγκών της ευαλωτότητας και της αυξημένης ανάγκης αποτελεσματικής προστασίας τους.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη
Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025

55. Δημιουργία κειμένου με τη μορφή Easy Read που θα διανεμηθεί ηλεκτρονικά σε ειδικά σχολεία, Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία, Κέντρα Δημέρευσης-Ημερήσιας Φροντίδας, Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης και συναφείς δομές, για την εκπαίδευση των ατόμων με ψυχοκοινωνική αναπηρία σε ζητήματα αντιμετώπισης βίας, κακομεταχείρισης και σεξουαλικής εκμετάλλευσης.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, σε συνεργασία με Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025

Στόχος II.5: Καλύτερη πρόσβαση στη δικαιοσύνη

Ακρογωνιαίο λίθο για την άσκηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία αποτελούν η απρόσκοπτη πρόσβαση και η πλήρης συμμετοχή τους στη δικαιοσύνη και η παροχή νομικής βοήθειας. Η πρόσβαση στη δικαιοσύνη καθίσταται ύψιστης προτεραιότητας, καθώς εξασφαλίζει τη θεσμική οδό για την προστασία των ατόμων με αναπηρία σε περίπτωση παραβίασής τους.

Στον παρόντα Στόχο εντάσσονται δράσεις για την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στη δικαιοσύνη, οι οποίες αφορούν: α) στη βελτίωση και αναθεώρηση του

υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου, β) στην άρση χρόνιων παθογενειών ή/και ελλείψεων, γ) σε στοχευμένες παρεμβάσεις για τη βελτίωση της πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία στη δικαιοσύνη και δ) σε δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, επιμόρφωσης και κατάρτισης.

Προς τον Στόχο αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

56. Αναθεώρηση του συστήματος υποκαθιστάμενης λήψης αποφάσεων με το καθεστώς της υποστηριζόμενης λήψης αποφάσεων στη βάση βέλτιστων διεθνών πρακτικών.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Δικαιοσύνης

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025

57. Ενίσχυση της πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία στις νομικές υπηρεσίες και στη νομική βοήθεια, σε **δωρεάν βοηθητικές τεχνολογίες και σε ποιοτική μετάφραση και διερμηνεία στη νοηματική γλώσσα, στη γραφή Braille** και σε άλλες εναλλακτικές μορφές, με δωρεάν παροχή τους σε όλα τα στάδια των αστικών, ποινικών και διοικητικών διαδικασιών.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Δικαιοσύνης

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο την υλοποίηση πιλοτικών δράσεων προσβασιμότητας σε νομικές υπηρεσίες έως Δεκέμβριο 2025

58. Ψηφιοποίηση των δικαστικών διαδικασιών, σύμφωνα με το ισχύον ευρωπαϊκό εναρμονισμένο πρότυπο και με γνώμονα τη διευκόλυνση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη για άτομα με αναπηρία.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Δικαιοσύνης, Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2026

59. Υιοθέτηση **δικονομικών εγγυήσεων** για την ενίσχυση της στήριξης και προστασίας ευάλωτων ενηλίκων και ανηλίκων, όπως τα άτομα με σωματική, νοητική ή ψυχική αναπηρία, που έχουν πέσει θύματα εγκληματικών ενεργειών.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Δικαιοσύνης

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο την ολοκλήρωση σχεδίου προτεινόμενων δικονομικών εγγυήσεων έως Δεκέμβριο 2025

Στόχος II.6: Ενδυνάμωση γυναικών με αναπηρία

Στην παράγραφο 2, του άρθρου 4 του Συντάγματος ορίζεται η ισότητα των φύλων: “οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις.” Η πλήρης ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στα ζητήματα αναπηρίας αποτελεί βασική στρατηγική στόχευση της Πολιτείας, καθώς, όπως δείχνουν σχετικοί δείκτες, οι γυναίκες και τα κορίτσια με αναπηρία βρίσκονται συχνά σε πιο δυσμενείς συνθήκες σε σχέση με τους άνδρες με αναπηρία. Αυτή η διαφορά επιβάλλει, πέραν των οριζόντιων πολιτικών για τα άτομα με αναπηρία, και ένα σύνολο στοχευμένων δράσεων για τις γυναίκες και τα κορίτσια με αναπηρία, με ακόμα περισσότερη έμφαση σε αυτές που υφίστανται πολλαπλές και διαθεματικές διακρίσεις, όπως οι γυναίκες Ρομά με αναπηρία ή οι γυναίκες αιτούσες άσυλο με αναπηρία.

Προς τον Στόχο αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

60. Ενσωμάτωση της διάστασης της αναπηρίας σε όλες τις πολιτικές και τα προγράμματα για την **ισότητα των φύλων**, σε όλους τους τομείς της ζωής, με στόχο την αποτελεσματική συμμετοχή των γυναικών με αναπηρία σε όλες τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Φορέας Υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

61. Λήψη μέτρων για την πρόληψη και **καταπολέμηση των πολλαπλών και διαθεματικών διακρίσεων και της έμφυλης βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών με αναπηρία, συμπεριλαμβανομένων των Ρομά γυναικών και των γυναικών αιτουσών άσυλο με αναπηρία.**

Φορέας Υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο την ανάπτυξη σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση των διαθεματικών διακρίσεων έως Δεκέμβριο 2025

62. Ενίσχυση **δράσεων ενημέρωσης για γυναίκες και κορίτσια με αναπηρία**, καθώς και των γονέων και κηδεμόνων τους, σχετικά με την πρόληψη, αναγνώριση και αναφορά περιστατικών **έμφυλης βίας, καθώς και τα αναπαραγωγικά και σεξουαλικά τους δικαιώματα.**

Φορείς Υλοποίησης: Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο τον σχεδιασμό και την υλοποίηση τουλάχιστον μίας δράσης έως Δεκέμβριο 2025

63. Δημιουργία κειμένου με τη μορφή Easy Read που θα διανεμηθεί ηλεκτρονικά στα ειδικά σχολεία, Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία, Κέντρα Δημέρευσης-Ημερήσιας Φροντίδας, Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης και συναφείς δομές, για την εκπαίδευση των κοριτσιών και γυναικών με ψυχοκοινωνική αναπηρία σε ζητήματα αντιμετώπισης βίας, κακομεταχείρισης και σεξουαλικής εκμετάλλευσης.

Φορείς Υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού σε συνεργασία με Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025

Στόχος II.7: Ενίσχυση της συμμετοχής στη δημοκρατική διαδικασία

Η επίτευξη της πλήρους συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία στην πολιτική, ήτοι να μπορούν να ενημερώνονται και να ασκούν τα πολιτικά τους δικαιώματα -συμμετοχή στις εκλογές ως εκλογείς, υποψήφιοι ή μέλη εφορευτικών επιτροπών και δικαστικοί αντιπρόσωποι και σε κάθε άλλη πολιτική διαδικασία ή διαδικασία λήψης αποφάσεων και διαβούλευσης- σε ισότιμη βάση με κάθε άλλο πολίτη αποτελεί στόχο της Στρατηγικής.

Στον παρόντα στόχο εντάσσονται δράσεις για την ενίσχυση της συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία στη δημοκρατική διαδικασία που αφορούν: α) στη βελτίωση του υφιστάμενου σχετικού θεσμικού πλαισίου και την ανάπτυξη προδιαγραφών, κατευθυντήριων οδηγιών και λοιπών εργαλείων, β) στην άρση χρόνιων παθογενειών ή/και ελλείψεων, γ) σε στοχευμένες παρεμβάσεις για τη βελτίωση της συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία και δ) σε σχετικές δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, επιμόρφωσης και κατάρτισης.

Προς τον Στόχο αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

64. Εμβληματική δράση: Ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών με αναπηρία στη δημοκρατική διαδικασία μέσω **ενεργοποίησης της επιστολικής ψήφου**

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Εσωτερικών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2024

65. Δημιουργία μητρώου προσβάσιμων εκλογικών καταστημάτων και τμημάτων για κάθε εκλογική περιφέρεια και δυνατότητα αλλαγής εκλογικού τμήματος από εκλογείς με αναπηρία.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Εσωτερικών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025

66. Σύνταξη και εφαρμογή οδηγού ορθής εκλογικής πρακτικής για τη συμμετοχή των πολιτών με αναπηρία στην εκλογική διαδικασία, ακολουθώντας τις σχετικές ευρωπαϊκές οδηγίες.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Εσωτερικών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025

67. Ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών με αναπηρία σε διαδικασίες ηλεκτρονικής ψηφοφορίας (π.χ. για επαγγελματικά σωματεία) με μέριμνα για την ψηφιακή προσβασιμότητά τους και την κατάλληλη κατάρτισή τους.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Εσωτερικών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο την ολοκλήρωση σχεδιασμού προδιαγραφών ψηφιακής προσβασιμότητας στις ηλεκτρονικές ψηφοφορίες έως Δεκέμβριο 2025

68. Ανάπτυξη συστήματος συλλογής δεδομένων σχετικά με τη συμμετοχή ατόμων με αναπηρία σε δημοκρατικές διαδικασίες, προς επεξεργασία κατά τον σχεδιασμό στοχευμένων πολιτικών.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Εσωτερικών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο την ανάπτυξη σχεδίου συλλογής σχετικών δεδομένων έως Δεκέμβριο 2025

69. Υλοποίηση της θεσμοθετημένης υποχρεωτικότητας μετάδοσης μηνυμάτων πολιτικών κομμάτων, συνεντεύξεων πολιτικών αρχηγών και άλλου βασικού προεκλογικού υλικού και στη νοηματική γλώσσα.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Εσωτερικών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2024

Στόχος II.8: Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης σε πολιτισμό, αθλητισμό και τουρισμό

Τα άτομα με αναπηρία έχουν δικαίωμα στην απόλαυση των πολιτιστικών αγαθών, της αναψυχής, του αθλητισμού και του τουρισμού, κεντρικά πεδία για την κοινωνικοποίηση του ατόμου και για την **ψυχική και σωματική του εξέλιξη και υγεία**. Το δικαίωμα αυτό εκφράζεται τόσο στη συμμετοχή τους ως θεατές/κοινό όσο και ως εργαζόμενοι ή συμμετέχοντες καλλιτέχνες, αθλητές κ.λπ. σε πολιτισμικές ή αθλητικές εκδηλώσεις και διοργανώσεις.

Στον στόχο εντάσσονται δράσεις για τη βελτίωση της πρόσβασης ατόμων με αναπηρία σε πολιτισμό, αθλητισμό και τουρισμό, οι οποίες αφορούν: α) στη βελτίωση του υφιστάμενου σχετικού θεσμικού πλαισίου και την ανάπτυξη προδιαγραφών, κατευθυντήριων οδηγιών και λοιπών σχετικών εργαλείων, β) στην άρση χρόνιων παθογενειών ή/και ελλείψεων, γ) σε στοχευμένες παρεμβάσεις για τη βελτίωση της πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία στα τρία πεδία αλλά και την ενθάρρυνση και προβολή της καλλιτεχνικής δημιουργικότητας αυτών και δ) σε σχετικές δράσεις επιμόρφωσης και κατάρτισης.

Προς τον Στόχο αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

70. Παροχή κινήτρων για τη δημιουργία τηλεοπτικών και κινηματογραφικών παραγωγών που απαντούν στο πρόβλημα απουσίας ορατότητας ατόμων με αναπηρία, καθώς και στην προώθηση ορθής ορολογίας και θετικών προτύπων συμπερίληψης ατόμων με αναπηρία.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Εθνικό Κέντρο Οπτικοακουστικών Μέσων και Επικοινωνίας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο τον σχεδιασμό συγκεκριμένων κινήτρων έως Δεκέμβριο 2025

71. Ανάπτυξη συστημάτων περιήγησης με ακουστική, οπτική και απτική υποστήριξη σε μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους, συλλογές τέχνης και άλλα σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Πολιτισμού

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

72. Επέκταση του θεσμού της Πολιτιστικής Συνταγογράφησης, με στόχο τη θεραπευτική και προληπτική αγωγή για ψυχικά νοσήματα και αναπηρίες.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Πολιτισμού, Υπουργείο Υγείας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

73. Επανασχεδιασμός και υλοποίηση προγραμμάτων αθλητισμού για άτομα με αναπηρία σε συνεργασία με Δήμους και αθλητικές ομοσπονδίες ατόμων με αναπηρία.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, Υπουργείο Εσωτερικών, Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο την ολοκλήρωση του επανασχεδιασμού προγραμμάτων έως Δεκέμβριο 2025

74. Ανάπτυξη δράσεων για την προώθηση της **καταπολέμησης των αρνητικών στερεοτύπων** και την ένταξη των ατόμων με αναπηρία στον αθλητισμό.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο τον σχεδιασμό και την υλοποίηση τουλάχιστον μίας δράσης έως Δεκέμβριο 2025

75. Δημιουργία Εθνικού Παραολυμπιακού Αθλητικού Κέντρου για την κάλυψη των προπονητικών αναγκών των αθλητών με αναπηρία

Φορέας υλοποίησης: Περιφέρεια Αττικής

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2028, με πρώτο ορόσημο τη δημοπράτηση του έργου έως δεύτερο τρίμηνο 2025

76. Κατάρτιση σπουδαστών σχολών αρμοδιότητας Υπουργείου Τουρισμού με θέμα την **εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία (φυσική, αισθητηριακή, νοητική/γνωστική/αναπτυξιακή, ψυχική)** κατά τη διάρκεια ενός ταξιδιού ή της διαμονής σε τουριστικό κατάλυμα.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Τουρισμού

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

77. Ανάπτυξη δράσεων για την ευαισθητοποίηση **στελεχών και επιχειρηματιών μικρών τουριστικών μονάδων και καταλυμάτων σε θέματα αναπηρίας και προσαρμογής υποδομών για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία.**

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Τουρισμού

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

ΔΕΙΚΤΕΣ

- ❖ Συνολικός αριθμός ωφελούμενων του προγράμματος του Προσωπικού Βοηθού (σε μηνιαία βάση και δωδεκάμηνη αναγωγή).
- ❖ Συνολικός αριθμός ατόμων και παιδιών με αναπηρία που διαβιούν σε δομές ιδρυματικού τύπου/κλειστής φροντίδας.
- ❖ Αριθμός ατόμων και παιδιών με αναπηρία που μετέχουν και αριθμός παιδιών με αναπηρία που εξέρχονται από προγράμματα αποϊδρυματοποίησης.
- ❖ Αριθμός ενεργών επαγγελματιών αναδόχων.
- ❖ Συνολικός αριθμός Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης.
- ❖ Συνολικός αριθμός ατόμων που διαμένουν σε Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης ή Δομές Ημιαυτόνομης Διαβίωσης.
- ❖ Αξιολόγηση πρόσβασης σε κοινωνικές υπηρεσίες σε τοπικό επίπεδο.
- ❖ Συνολικός αριθμός ωφελούμενων του προγράμματος Βοήθεια στο Σπίτι (σε μηνιαία βάση και δωδεκάμηνη αναγωγή).
- ❖ Πλήθος δικαιούχων οικονομικών ενισχύσεων λόγω αναπηρίας ανά κατηγορία επιδόματος.
- ❖ Πλήθος ωφελούμενων αναπηρικών συντάξεων ανά είδος σύνταξης (Πηγή: Eurostat).

- ❖ Ύψος δαπανών κοινωνικής προστασίας για την αναπηρία ανά κάτοικο (Πηγή: Eurostat).
- ❖ Επικαιροποιημένος κατάλογος στοιχείων επικοινωνίας (ανά Περιφερειακή ενότητα και Δήμο) και συνολικός αριθμός ατόμων με αναπηρία που συγκαταλέγεται σε αυτόν.
- ❖ Πλήθος καταρτισμένων Σχεδίων Έκτακτης Ανάγκης που λαμβάνει ρητώς υπόψη τη διάσταση της αναπηρίας.
- ❖ Αναβάθμιση δομών κράτησης για εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία
- ❖ Αριθμός καταγγελιών για περιστατικά εκμετάλλευσης (και σεξουαλικής εκμετάλλευσης), βίας ή κακομεταχείρισης ατόμων/γυναικών/παιδιών με αναπηρία (εντός και εκτός του οικογενειακού περιβάλλοντος).
- ❖ Συνολικός αριθμός πλήρως προσβάσιμων εκλογικών κέντρων και τμημάτων ανά εκλογική περιφέρεια.
- ❖ Συνολικός αριθμός και ποσοστό υποψηφίων με αναπηρία επί του συνόλου των υποψηφίων σε εθνικές, τοπικές, περιφερειακές και ευρωπαϊκές εκλογικές αναμετρήσεις.
- ❖ Συνολικός αριθμός αντιπροσώπων δικαστικών αρχών με αναπηρία ανά εκλογική περιφέρεια.
- ❖ Ποσοστό ατόμων με αναπηρία που δηλώνουν ότι ψήφισαν στις τελευταίες εκλογικές αναμετρήσεις (εθνικές, ευρωεκλογές και περιφερειακές/δημοτικές εκλογές).
- ❖ Πλήθος και ποσοστό δήμων που έλαβαν το Σήμα Προσβάσιμου Τουριστικού Προορισμού.
- ❖ Συνολικός αριθμός επιμορφούμενων σπουδαστών σχολών αρμοδιότητας Υπουργείου Τουρισμού για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία (φυσική, αισθητηριακή, νοητική/γνωστική/αναπτυξιακή, ψυχική).
- ❖ Αριθμός ωφελούμενων ατόμων με αναπηρία που συμμετέχουν στο πρόγραμμα Πολιτιστική συνταγογράφηση.
- ❖ Αριθμός φορέων πολιτισμού που εφαρμόζουν σύστημα περιήγησης για άτομα με αναπηρία, ανά κατηγορία σημείου πολιτιστικού ενδιαφέροντος (π.χ. αρχαιολογικός χώρος, μουσείο κ.λπ.).
- ❖ Αριθμός εγγεγραμμένων ατόμων με αναπηρία σε αθλητικά σωματεία, συλλόγους, ομοσπονδίες και ενώσεις.

Πυλώνας III : Πρόσβαση στην υγεία

Βασικός σκοπός της Εθνικής Στρατηγικής είναι η βελτίωση των δεικτών υγείας για τα άτομα με αναπηρία. Προς αυτό το σκοπό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει τέσσερις επιμέρους στόχους: την εξασφάλιση της ισότιμης και πλήρους πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη, την αναβάθμιση των παρεχόμενων δομών και υπηρεσιών υγείας λαμβάνοντας υπόψη την ετερογένεια της αναπηρίας, την επέκταση της αυτονομίας των ατόμων με αναπηρία και ειδικά με ψυχικές αναπηρίες στη διαδικασία λήψης ιατρικών αποφάσεων και την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης του γενικού κοινού και της κατάρτισης των επαγγελματιών υγείας. Η Ελλάδα σημειώνει ένα από τα υψηλότερα ποσοστά ατόμων με αναπηρία που δηλώνουν ότι οι ανάγκες τους για

ιατρική εξέταση παραμένουν ανεκπλήρωτες, με το ποσοστό να ανέρχεται στο 19%, έναντι του Ευρωπαϊκού μέσου όρου στο 4%. Το αντίστοιχο ποσοστό για τον πληθυσμό χωρίς αναπηρία ανέρχεται στο 3% στην Ελλάδα, ενώ αγγίζει οριακά το 1% στην Ευρωπαϊκή Ένωση.⁹

Στόχος III.1: Εξασφάλιση ανεμπόδιστης πρόσβασης στις δομές υγείας

Στον παρόντα στόχο εντάσσονται δράσεις για τη βελτίωση της πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία (α) σε όλες τις δομές υγείας και (β) σε μια προσωποκεντρική και εξειδικευμένη υγειονομική περίθαλψη.

Προς τον Στόχο αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

78. Πλήρης πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία σε **ολόκληρο το φάσμα της υγειονομικής περίθαλψης**, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγείας και φροντίδας, των υπηρεσιών πρόληψης, καθώς και της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγειονομικής περίθαλψης.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Υγείας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο τον σχεδιασμό μεθοδολογίας αξιολόγησης πλήρους προσβασιμότητας στην υγειονομική περίθαλψη έως Δεκέμβριο 2025

79. **Επικαιροποίηση Κανονισμού Εθνικού Οργανισμού Παροχής Υπηρεσιών Υγείας για τον υποχρεωτικό εξοπλισμό όλων των** συμβεβλημένων με τον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας δημοσίων και ιδιωτικών ιατρικών διαγνωστικών κέντρων, κλινικών και νοσοκομείων, με φορεία, κρεβάτια και γυναικολογική πολυθρόνα αυξομειούμενου ύψους, καθώς και με τουαλέτες για άτομα με κινητική αναπηρία ή περιορισμένη κινητικότητα.

Φορέας υλοποίησης : Υπουργείο Υγείας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025

Στόχος III.2: Βελτίωση δομών και υπηρεσιών αρωγής

Στον παρόντα στόχο εντάσσονται δράσεις για τη βελτίωση των δομών και υπηρεσιών στήριξης και αρωγής των ατόμων με αναπηρία με στόχο (α) τη μείωση του χρόνου αναμονής και μετακίνησης για λόγους υγειονομικής περίθαλψης, (β) τη βέλτιστη κάλυψη παροχών υγείας και (γ) την καλύτερη εξυπηρέτησή τους σε δομές υγείας.

Προς τον Στόχο αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

80. **Εμβληματική δράση:** Δημιουργία Κέντρων Αναφοράς για Χρόνιες Παθήσεις, στα οποία ασθενείς θα παρακολουθούνται από το σύνολο των επαγγελματιών υγείας που απαιτείται, με στόχο τη μείωση του χρόνου αναμονής και μετακίνησης και τη βελτίωση της κατάστασης υγείας τους μέσα από την ολιστική και διεπιστημονική αντιμετώπιση.

⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή. [“European Comparative Data on Persons with Disabilities.”](#) 2023. σελ. 181-182.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Υγείας
Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2026

81. Παροχή υπηρεσιών **κατ' οίκον διανομής φαρμάκων υψηλού κόστους** που διατίθενται από τα φαρμακεία του Εθνικού Οργανισμού Παροχής Υπηρεσιών Υγείας, σε ασθενείς με σοβαρές παθήσεις (κυστική ίνωση, θαλασσαιμία, πνευμονική υπέρταση, νόσο του κινητικού νευρώνα, δρεπανοκυτταρική αναιμία).

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Υγείας
Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2024

82. Υλοποίηση **πilotικού προγράμματος κατ'οίκον νοσηλείας** για ασθενείς με σοβαρές παθήσεις (π.χ. νευρολογικές παθήσεις ταχέως ή βραδέως εξελισσόμενες όπως νόσος κινητικού νευρώνα, μυασθένεια, κυστική ίνωση).

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Υγείας
Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2024

83. Παροχή υπηρεσιών ψυχολογικής υποστήριξης και ενδυνάμωσης ατόμων με αναπηρία. Η δράση θα αφορά στην υλοποίηση ομαδικής διαζώσης ή εξ αποστάσεως συμβουλευτικής σε άτομα με αναπηρία προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις καθημερινές προκλήσεις λόγω της πάθησης αλλά και για τη συναισθηματική και ψυχική ενδυνάμωσή τους.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Υγείας σε συνεργασία με Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών.

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Συνεχής δράση έως Δεκέμβριο 2030

84. Τροποποίηση και συμπλήρωση του **Ενιαίου Κανονισμού Παροχών Υγείας** και ειδικότερα του παραρτήματος, με τις τεχνικές προδιαγραφές των τεχνικών βοηθημάτων ανά κατηγορία αναπηρίας.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Υγείας
Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025

85. Μελέτη και εφαρμογή σχεδίου ανάπτυξης και υποστήριξης Κέντρων Αποκατάστασης

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Υγείας
Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Εκπόνηση μελέτης έως τον Σεπτέμβριο 2025

86. Συγκρότηση Επιτροπής Συντονισμού για τον Αυτισμό. Στόχος της η παροχή εξειδικευμένης ενημέρωσης και συμβουλευτικής σε θέματα σχετικά με τον αυτισμό και τη δυνατότητα λήψης μέτρων για βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων με αυτισμό και των οικογενειών τους.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Υγείας, Συντονιστικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2024

Στόχος III.3: Ενίσχυση αυτονομίας των ατόμων με αναπηρία στη λήψη ιατρικών αποφάσεων που τους αφορούν

Στον παρόντα στόχο εντάσσονται δράσεις για την ενίσχυση (α) της εκπροσώπησης των ατόμων με αναπηρία σε φορείς υγείας και (β) της αυτονομίας και ανεξαρτησίας τους σε ιατρικό πλαίσιο.

Προς τον Στόχο αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

87. Αναθεώρηση του θεσμού της ακούσιας νοσηλείας

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Δικαιοσύνης, Υπουργείο Υγείας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2026

88. Βελτίωση συστήματος παραπομπών των ατόμων με ψυχοκοινωνική αναπηρία μέσω των υφιστάμενων διαδικασιών των ΥΠΕ στις κοινοτικές και στεγαστικές μονάδες ψυχικής υγείας.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Υγείας, Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2026

ΔΕΙΚΤΕΣ

- ❖ Αριθμός Κέντρων Αναφοράς Χρονίων Παθήσεων
- ❖ Αριθμός ωφελούμενων από το πιλοτικό πρόγραμμα κατ'οίκον νοσηλείας
- ❖ Αριθμός ωφελουμένων από την υπηρεσία αποστολής φαρμάκων υψηλού κόστους κατ'οίκον
- ❖ Αριθμός ωφελούμενων από τα προγράμματα ψυχοκοινωνικής στήριξης
- ❖ Αριθμός παραπομπών στις κοινοτικές και στεγαστικές μονάδες

Πυλώνας IV: Συμπερίληψη, καινοτομία και νέα προγράμματα σπουδών, επιμόρφωση και κατάρτιση

Σκοπός της Εθνικής Στρατηγικής είναι να διευκολύνει την πρόσβαση στην γνώση και την επιτυχή ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας χωρίς διακρίσεις. Άρρηκτα συνδεδεμένη με την πρόσβαση σε νέες θέσεις απασχόλησης είναι η απόκτηση κατάλληλων δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων. Οι ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις απαιτούν αλλαγή παραδείγματος στην εκπαιδευτική διαδικασία για τα άτομα με αναπηρία, με μεγαλύτερη έμφαση στην καλλιέργεια δεξιοτήτων στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση και στη Διά Βίου Μάθηση. Ιδιαίτερα σημαντική κρίνεται η προσβασιμότητα των τεκμηρίων (συγγράμματα, βιβλία, κείμενα κ.ά.) σε ψηφιακή μορφή για όλες τις μορφές αναπηρίας (αισθητηριακή, κινητική, ψυχική, νοητική, γνωστική, αναπτυξιακή, ορατή ή μη ορατή) στο σύνολο των βαθμίδων εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης.

Η Πολιτεία οφείλει να προάγει ένα συμπεριληπτικό και καθολικά προσβάσιμο σύστημα εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες, συμπεριλαμβανομένης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και της Διά Βίου Μάθησης, προσαρμοσμένο στις πραγματικές ανάγκες και δυνατότητες επαγγελματικής εξέλιξης κάθε παιδιού, που να καλλιεργεί τον αλληλοσεβασμό, τον σεβασμό στην ετερογένεια, στη διαφορετικότητα και στα ανθρώπινα δικαιώματα. Η άρση των φραγμών στη μάθηση και η εξασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης στο εκπαιδευτικό σύστημα όλων των μαθητών,

συμπεριλαμβανομένων των μαθητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, είναι το ζητούμενο. Σε αυτό το πλαίσιο, η διασφάλιση συνθηκών προσβασιμότητας σε όλες τις βαθμίδες και τα είδη της εκπαίδευσης, η δημιουργία συμπεριληπτικών σχολικών κοινοτήτων, η καλλιέργεια δεξιοτήτων και η απόκτηση γνώσεων αποτελούν τους κεντρικούς άξονες συμπερίληψης των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνία.

Στόχος της Εθνικής Στρατηγικής είναι η δημιουργία όλων των απαραίτητων συνθηκών για την απρόσκοπτη φοίτηση των μαθητών με αναπηρία στις δομές γενικής και ειδικής εκπαίδευσης. Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι την τελευταία δεκαετία παρατηρείται μία εκθετική αύξηση του αριθμού των μαθητών με αναπηρία που φοιτούν σε δομές της γενικής εκπαίδευσης. Βάσει στοιχείων του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού ο αριθμός των εν λόγω μαθητών από 68.000 το σχολικό έτος 2014-2015 ανήλθε σε 110.000 το έτος 2022-2023 και εξακολουθεί να διαγράφει αυξητική πορεία, παρά το γεγονός ότι -όπως υποδείχθηκε από την Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία στις Τελικές Παρατηρήσεις της προς τη χώρα- εξακολουθούν να υφίστανται ακόμη σημαντικοί φραγμοί για τα άτομα με αναπηρία σε όλες τις εκφάνσεις της σχολικής ζωής. Δυνατότητες σημαντικών βελτιώσεων υπάρχουν, επίσης, ως προς τη φοίτηση των μαθητών με αναπηρία σε δομές της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης, στις οποίες επίσης παρατηρείται μία αύξηση του μαθητικού πληθυσμού, αν και μικρότερου μεγέθους. Βάσει στοιχείων του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού ο αριθμός των μαθητών με αναπηρία που φοιτούσαν σε σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης κατά το σχολικό έτος 2016-2017 ανερχόταν στους 10.500 μαθητές, ενώ το έτος 2022-2023 ανήλθε στους 12.800 μαθητές.

Παρ' όλο που η χώρα μας σημειώνει έναν από τους χαμηλότερους δείκτες πρόωρης εγκατάλειψης από την εκπαίδευση, με ποσοστό 8% των ατόμων με αναπηρία να μην ολοκληρώνουν την υποχρεωτική εκπαίδευση, έναντι του Ευρωπαϊκού μέσου όρου 22%, το ποσοστό αυτό παραμένει υπερπολλαπλάσιο της ιδιαιτέρως χαμηλής σχολικής διαρροής στον πληθυσμό χωρίς αναπηρία της χώρας.¹⁰ Ειδική αναφορά πρέπει να γίνει στο υψηλό ποσοστό νέων (ηλικίας 16-29) με αναπηρία οι οποίοι βρίσκονται εκτός εργασίας, εκπαίδευσης και κατάρτισης (Neither in Employment nor in Education and Training, NEET), το οποίο ξεπερνάει το 46%, ενώ ο Ευρωπαϊκός μέσος όρος αγγίζει το 30%. Το αντίστοιχο ποσοστό για νέους χωρίς αναπηρία στην Ελλάδα προσεγγίζει το 22%.¹¹

Προς τον Σκοπό αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν επιτευχθεί οι ακόλουθοι στόχοι:

Στόχος IV.1: Αποτελεσματική πρώιμη παρέμβαση

Στον παρόντα στόχο εντάσσονται δράσεις για την ενίσχυση της πρώιμης παρέμβασης που αφορούν α) σε θεσμικές παρεμβάσεις και ανάπτυξη προδιαγραφών, κατευθυντήριων οδηγιών και λοιπών εργαλείων και β) σε στοχευμένες παρεμβάσεις για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών πρώιμης παρέμβασης.

¹⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή. [“European Comparative Data on Persons with Disabilities.”](#) 2023. σελ. 47.

¹¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή. [“European Comparative Data on Persons with Disabilities.”](#) 2023. σελ. 53, 55.

Προς τον Στόχο αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

89. Θεσμοθέτηση και υλοποίηση προγράμματος **πρώιμης παιδικής παρέμβασης** για παιδιά με αναπηρία, ηλικίας από 0-6 ετών, με την έκδοση voucher για την παροχή εξειδικευμένων θεραπειών με συνεργατική και ολιστική υποστήριξη από διεπιστημονικές ομάδες, με στόχο την υποστήριξη και συμμετοχή της οικογένειας σε όλες τις πτυχές της φροντίδας και ανάπτυξης του παιδιού.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025

90. Ανάπτυξη και **εφαρμογή σχεδίου για την έγκαιρη εκπαιδευτική παρέμβαση** για παιδιά με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προσχολικής και σχολικής ηλικίας.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2026

Στόχος IV.2: Συμπερίληψη στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Προς τον Στόχο αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις, για την ενίσχυση της συμπερίληψης των παιδιών με αναπηρία, με έμφαση στα παιδιά με κινητική αναπηρία ή περιορισμένη κινητικότητα:

91. Υλοποίηση έργων υποδομής ώστε όλες οι δομές εκπαίδευσης να είναι προσβάσιμες σε μαθητές με κινητική αναπηρία και περιορισμένη κινητικότητα. Τα έργα θα αφορούν σε ράμπες, αναβατόρια ή ανελκυστήρες και τουαλέτες κατάλληλα προσαρμοσμένες, ώστε να εξασφαλίζεται η απρόσκοπτη φυσική προσβασιμότητα όλων των μαθητών στα σχολεία της χώρας.

Φορέας Υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

92. Επανεξέταση **θεσμικού πλαισίου για τη λειτουργία της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση**, με αξιοποίηση βέλτιστων πρακτικών από την Ευρώπη και τον κόσμο.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2026

93. Θεσμοθέτηση και υλοποίηση **διασύνδεσης σχολικών μονάδων ειδικής εκπαίδευσης με σχολικές μονάδες γενικής εκπαίδευσης** για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση **προγραμμάτων συνεκπαίδευσης και προγραμμάτων μετάβασης**.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο την ολοκλήρωση πιλοτικής εφαρμογής προγραμμάτων διασύνδεσης και συνεκπαίδευσης έως Ιούνιο 2026

94. **Ποιοτική αναβάθμιση του προγράμματος σπουδών των ειδικών σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, με στόχο, μεταξύ άλλων, την καλλιέργεια των κοινωνικών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων, καθώς και την κατάρτιση σε αντικείμενα κατάλληλα για τα παιδιά που φοιτούν στις συγκεκριμένες μονάδες εκπαίδευσης και συνυφασμένα με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.**

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025

95. Επίλυση διαχρονικού προβλήματος μεταφοράς των μαθητών ειδικών σχολείων.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, Υπουργείο Εσωτερικών, Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Σεπτέμβριος 2025

96. Πλήρης αξιοποίηση κτηριακών εγκαταστάσεων ειδικών σχολείων και αποσυμφόρηση λειτουργούντων.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, Υπουργείο Εσωτερικών, Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Σεπτέμβριο 2025

97. Δημιουργία χώρων αισθητηριακής ολοκλήρωσης στα ειδικά σχολεία της χώρας.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο τη δημιουργία πέντε χώρων αισθητηριακής ολοκλήρωσης σε αντίστοιχα σχολεία ειδικής εκπαίδευσης έως Δεκέμβριο 2025.

98. Ενίσχυση παροχής εξειδικευμένων ψηφιακών εργαλείων για μαθητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο την αξιολόγηση αναγκών ψηφιακών εργαλείων έως Ιούνιο 2026.

99. Βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών από τα Κέντρα Διεπιστημονικής Αξιολόγησης Συμβουλευτικής και Υποστήριξης, με στόχο τη μείωση του χρόνου αναμονής και τη δημιουργία ενιαίου πλαισίου λειτουργίας.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2026

100. Διασφάλιση άμεσης πρόσβασης στην εκπαίδευση για όλα τα παιδιά πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο και μετανάστες με αναπηρία και για τα παιδιά Ρομά με αναπηρία.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

101. Σχεδιασμός και οργάνωση επιμορφωτικών προγραμμάτων, δράσεων και εκστρατειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης στα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με θέματα αναπηρίας, με στόχο την επαφή και τη γνωριμία των μαθητών με τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα και την ανάπτυξη

του σεβασμού για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες, με έμφαση στα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο την υλοποίηση της καμπάνιας «Σειρά σου» στα τυπικά σχολεία έως Δεκέμβριο 2025

Στόχος IV.3: Διασφάλιση συμπερίληψης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Στον στόχο εντάσσονται δράσεις για την ενίσχυση της πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση που αφορούν α) στη βελτίωση του υφιστάμενου σχετικού θεσμικού πλαισίου και την ανάπτυξη προδιαγραφών, κατευθυντήριων οδηγιών και λοιπών εργαλείων, β) στην άρση χρόνιων παθογενειών ή/και ελλείψεων, γ) σε στοχευμένες παρεμβάσεις για τη βελτίωση της συμμετοχής των φοιτητών με αναπηρία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και δ) σε σχετικές δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, επιμόρφωσης και κατάρτισης.

Προς τον Στόχο αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

102. Εμβληματική δράση: Θεσμοθέτηση στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, Γραφείου Προσβασιμότητας με βασικούς στόχους την παροχή πληροφοριών και λήψη αιτημάτων σχετικά με υπηρεσίες προσβασιμότητας στο πανεπιστήμιο, την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στους φοιτητές/ φοιτήτριες με αναπηρία, την ετήσια συγκέντρωση και επεξεργασία ποσοτικών στοιχείων αναφορικά με την αναπηρία στο ίδρυμα, ώστε να μπορούν να εφαρμοστούν πολιτικές, και την ετήσια έκδοση ενημερωτικού δελτίου με τα ποσοτικά στοιχεία και το πρόγραμμα σπουδών για την αναπηρία.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2026

103. Δημιουργία προγραμμάτων σπουδών για την αναπηρία. Οι σπουδές στην αναπηρία βρίσκονται σε άνοδο σε όλο το δυτικό κόσμο, με δεκάδες πλέον προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα. Η εξάπλωση οριζόντιων προγραμμάτων σπουδών για την αναπηρία, θα συμβάλλει καθοριστικά στην ευαισθητοποίηση και ορατότητα της αναπηρίας στους νέους ανθρώπους, ενώ παράλληλα ακολουθεί τις αυξανόμενες ανάγκες της αγοράς, λόγω γήρανσης του πληθυσμού.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Ανάπτυξη του πρώτου προγράμματος το αργότερο έως Δεκέμβριο 2026

104. Ενίσχυση της καθολικής προσβασιμότητας των πανεπιστημίων με προώθηση του καθολικού σχεδιασμού και λήψη ειδικών μέτρων εξατομικευμένης στήριξης, πέραν αυτών για την προσβασιμότητα των υποδομών, όπως προσβάσιμα και προσαρμοσμένα υλικά, **συμπεριληπτικά προγράμματα σπουδών, συμπεριληπτικές τεχνολογίες πληροφορίας** και επικοινωνίας για φοιτητές με αναπηρία, καθώς και ψηφιακή εκπαίδευση.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού
Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο τη σύσταση και λειτουργία των Επιτροπών Ισότιμης Πρόσβασης Ατόμων με Αναπηρία και την εκπόνηση Σχεδίου Ισότιμης Πρόσβασης σε κάθε Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα έως Δεκέμβριο 2025

105. **Ενίσχυση της πρακτικής άσκησης φοιτητών με αναπηρία** και διασφάλιση της ισότιμης συμμετοχής και ψηφιακής προσβασιμότητας στις κεντρικές ηλεκτρονικές υπηρεσίες πρακτικής άσκησης.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού
Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2026

Στόχος IV.4: Εξασφάλιση συμπερίληψης στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση και Διά Βίου Μάθηση

Στον παρόντα στόχο εντάσσονται δράσεις για την ενίσχυση της συμπερίληψης των ατόμων με αναπηρία στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση και τη Διά Βίου Μάθηση, οι οποίες αφορούν: α) στη βελτίωση του υφιστάμενου σχετικού θεσμικού πλαισίου και την ανάπτυξη προδιαγραφών, κατευθυντήριων οδηγιών και λοιπών εργαλείων, β) στην άρση χρόνιων παθογενειών, γ) σε στοχευμένες παρεμβάσεις για τη βελτίωση της συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία και δ) σε σχετικές δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, επιμόρφωσης και κατάρτισης.

Προς τον Στόχο αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

106. **Ενίσχυση της συμπερίληψης στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση και στα προγράμματα Δια βίου μάθησης**, με στόχο την παροχή πιστοποίησης στους καταρτιζόμενους με αναπηρία **επί ίσοις όροις. Συμπεριληπτικά προγράμματα σπουδών που να συνάδουν με τις δεξιότητες ατόμων με αναπηρία και τις ανάγκες της κοινωνίας και της αγοράς εργασίας.**

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού
Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο τον σχεδιασμό και την πιλοτική εφαρμογή συμπεριληπτικών προγραμμάτων σπουδών έως Ιούνιο 2026

107. Παροχή **αυξημένης μοριοδότησης υποψηφίων καταρτιζόμενων** ατόμων με αναπηρία.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού
Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2026

108. Παροχή κινήτρων για την **υλοποίηση προγραμμάτων μαθητείας** ως εργαλείο κοινωνικής συμπερίληψης και στήριξης σε μαθητές με αναπηρία.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού
Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο τον σχεδιασμό πλαισίου κινήτρων έως Ιούνιο 2026

109. Ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ δομών επαγγελματικής κατάρτισης, **υπηρεσιών επαγγελματικής ανάπτυξης και φορέων ατόμων με αναπηρία.**

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού και Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

110. Ενίσχυση της εκπροσώπησης ατόμων με αναπηρία στη διακυβέρνηση του περιφερειακού σκέλους του Εθνικού Συστήματος Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025

111. Υλοποίηση ειδικού **προγράμματος ψηφιακής κατάρτισης ατόμων με αναπηρία** με έμφαση στη γνωριμία, εξοικείωση και εκπαίδευση στις νέες τεχνολογίες, την ψηφιακή επικοινωνία και τις δεξιότητες και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μέσω **80 «Κόμβων Ψηφιακής Ενδυνάμωσης»** οι οποίοι θα στελεχωθούν με το απαραίτητο προσωπικό και εξοπλισμό.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025

112. **Αύξηση οικονομικών και υλικών πόρων**, ώστε να καταστεί η εκπαίδευση σε κάθε βαθμίδα συμπεριληπτική.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο την επίσημη καταγραφή στον ετήσιο προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού του ποσού που διατίθεται για την συμπεριληπτική εκπαίδευση ανά βαθμίδα έως Δεκέμβριο 2025

113. **Αναβάθμιση των δεδομένων** που συλλέγονται αναφορικά με τους μαθητές, καταρτιζόμενους και φοιτητές με αναπηρία, μέσω των σχετικών πληροφοριακών συστημάτων (π.χ. MySchool, e-University).

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο τον σχεδιασμό πλάνου αναβάθμισης των δεδομένων που συλλέγονται έως Δεκέμβριο 2025

ΔΕΙΚΤΕΣ

- ❖ Συνολικός αριθμός δικαιούχων voucher για προγράμματα πρώιμης παιδικής παρέμβασης.
- ❖ Ποσοστό μαθητών με αναπηρία (και χωρίς αναπηρία) που δεν ολοκληρώνει την υποχρεωτική εκπαίδευση (δείκτης σχολικής διαρροής).
- ❖ Πλήθος μαθητών σε σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης και ως ποσοστό των μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- ❖ Αριθμός παιδιών που είναι πρόσφυγες-μετανάστες με αναπηρία εντός εκπαιδευτικού συστήματος.

- ❖ Αριθμός και ποσοστό μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σε γενικά σχολεία (και ανά περιφέρεια) που λαμβάνει εξειδικευμένη υποστήριξη.
- ❖ Αριθμός και ποσοστό σχολείων και μαθητών που συμμετέχουν στα εκπαιδευτικά προγράμματα ευαισθητοποίησης και γνώσης των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία.
- ❖ Αριθμός ατόμων με αναπηρία που συμμετέχουν σε ειδικό πρόγραμμα ψηφιακής κατάρτισης μέσω των “Κόμβων Ψηφιακής Ενδυνάμωσης”
- ❖ Αριθμός Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων με Γραφεία Προσβασιμότητας.
- ❖ Αριθμός Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων με Στρατηγικό Σχέδιο Ισότητας Πρόσβασης.
- ❖ Ποσοστό ατόμων με αναπηρία ηλικίας 30-34 ετών που διαθέτουν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- ❖ Ποσοστό νέων με αναπηρία (ηλικίας 16-29) που βρίσκονται εκτός εργασίας, εκπαίδευσης και κατάρτισης (Neither in Employment nor in Education and Training, NEET).

Πυλώνας V: Πρόσβαση στην εργασία

Σκοπός της Εθνικής Στρατηγικής είναι η εξασφάλιση της ισότιμης συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία στην εργασία, με σκοπό την οικονομική αυτονομία και την κοινωνική ένταξη. Η συμπερίληψη των ατόμων με αναπηρία στην εργασία αποτελεί βασικό πυλώνα στην προσπάθεια δημιουργίας κατάλληλων συνθηκών για την ενίσχυση της αυτόνομης και αξιοπρεπούς διαβίωσής τους. Προς τον σκοπό αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει τροποποιητικές βελτιώσεις στο νομοθετικό πλαίσιο για την άρση των αντικινήτρων συμμετοχής στην αγορά εργασίας, καθώς και πλέγμα δράσεων για την ενεργοποίηση του ιδιωτικού τομέα και την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας των ατόμων με αναπηρία, την ενίσχυση δομών και υπηρεσιών εργασιακής υποστήριξης και την ενίσχυση της συμμετοχής ατόμων με αναπηρία στον πρωτογενή τομέα.

Το ποσοστό απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία στη χώρα αγγίζει το 34% έναντι του Ευρωπαϊκού μέσου όρου που ξεπερνά το 50% και του αντίστοιχου ποσοστού για τον πληθυσμό χωρίς αναπηρία στην Ελλάδα που βρίσκεται άνω του 60%.¹² Το ποσοστό αυτό μειώνεται αισθητά κατά σχεδόν 10 μονάδες, γύρω στο 25%, για τα άτομα με βαριές μορφές αναπηρίας.¹³ Αξίζει να σημειωθεί ότι το ποσοστό απασχόλησης για τις γυναίκες με αναπηρία βρίσκεται στο 28% έναντι σχεδόν 40% του ανδρικού πληθυσμού με αναπηρία. Αντίστοιχα, οι Ευρωπαϊκοί μέσοι όροι βρίσκονται στο 48% για τις γυναίκες με αναπηρία και 54% για τους άνδρες με αναπηρία.¹⁴ Υψηλό, σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, είναι το ποσοστό ανεργίας των ατόμων με αναπηρία -29% στην Ελλάδα έναντι 18% στην ΕΕ- ενώ το ποσοστό ανεργίας των γυναικών με αναπηρία ξεπερνάει το 31% και το ποσοστό ανεργίας των ανδρών με αναπηρία φτάνει στο 25%.¹⁵

¹² Ευρωπαϊκή Επιτροπή. [“European Comparative Data on Persons with Disabilities.”](#) 2023. σελ. 83-84.

¹³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή. [“European Comparative Data on Persons with Disabilities.”](#) 2023. σελ. 77.

¹⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή. [“European Comparative Data on Persons with Disabilities.”](#) 2023. σελ. 83-84.

¹⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή. [“European Comparative Data on Persons with Disabilities.”](#) 2023. σελ. 101.

Στα θετικά στοιχεία συγκαταλέγεται το γεγονός ότι οι συνολικές μικτές απολαβές των εργαζομένων με αναπηρία είναι ελαφρώς υψηλότερες από τις συνολικές μικτές απολαβές των εργαζομένων χωρίς αναπηρία.¹⁶

Προς τον σκοπό αυτό και την επίτευξη των παρακάτω στόχων, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να επιτευχθούν οι ακόλουθοι στόχοι:

Στόχος V.1: Βελτίωση θεσμικού πλαισίου

Στον παρόντα στόχο εντάσσονται δράσεις που αποσκοπούν στη βελτίωση του θεσμικού πλαισίου για την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στην εργασία, μέσω (α) της άρσης των αντικινήτρων και (β) της θέσπισης του θεσμού της υποστηριζόμενης απασχόλησης.

Προς τον Στόχο αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

114. Εφαρμογή ποσόστωσης προσλήψεων ατόμων με αναπηρία κατ' εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας στον δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Εσωτερικών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030

115. Άρση των αντικινήτρων που εμποδίζουν τη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην εργασία (π.χ. αποσύνδεση της επιδοματικής πολιτικής από την απασχόληση) και δημιουργία συστήματος κινήτρων που διευκολύνει την πρόσβασή τους στη μισθωτή εργασία, την αυτοαπασχόληση, την επιχειρηματικότητα και την κοινωνική επιχειρηματικότητα.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, e-ΕΦΚΑ, Οργανισμός Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025 με ορόσημο νομοθετική ρύθμιση έως Δεκέμβριο 2024, που θα επιτρέπει σε συνταξιούχους λόγω αναπηρίας, να εργάζονται.

116. Θέσπιση θεσμικού πλαισίου για την υποστηριζόμενη απασχόληση ατόμων με αναπηρία και εφαρμογή σχετικού προγράμματος υλοποίησης.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης σε συνεργασία με Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025

Στόχος V.2: Ενεργοποίηση δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και στήριξη επιχειρηματικότητας

Στον παρόντα στόχο εντάσσονται δράσεις που αποσκοπούν (α) στην ενεργό συμμετοχή του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στην ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην εργασία και (β) στην ενίσχυση της επιχειρηματικής δράσης των ατόμων με αναπηρία.

¹⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή. [“European Comparative Data on Persons with Disabilities.”](#) 2023. σελ. 70.

Προς τον Στόχο αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

117. Εμβληματική δράση: Μελέτη για την **αναμόρφωση του υφιστάμενου πλαισίου αναφορικά με την ποσόστωση των ατόμων με αναπηρία στην απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα** και την παροχή κινήτρων σε εργοδότες και εργαζόμενους με αναπηρία, με στόχο την αύξηση της συμμετοχής τους στον ενεργό πληθυσμό της χώρας.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Ιούνιο 2025

118. Ανάπτυξη προγραμμάτων εύλογων προσαρμογών στους χώρους εργασίας για τη διευκόλυνση της απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης, Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

119. Μοριοδότηση χρηστών αμαξιδίου και περιορισμένης κινητικότητας άνω του 67% για κάλυψη συγκεκριμένων θέσεων γραφείου σε προκηρυσσόμενες θέσεις στον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

120. Ανάπτυξη **προγραμμάτων επιδοτούμενης απασχόλησης** για άτομα με αναπηρία, με έμφαση σε προγράμματα που στοχεύουν στην ένταξη νέων με αναπηρία και ατόμων που υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

121. Υλοποίηση προγραμμάτων με επιδότηση συμβουλευτικής υποστήριξης από διαμεσολαβητές (μέντορες) για την **εργασιακή και κοινωνική ενσωμάτωση ατόμων με διαταραχή φάσματος αυτισμού.**

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

122. Ενίσχυση των **ελέγχων του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για την εφαρμογή της νομοθεσίας αναφορικά με την ίση μεταχείριση στην απασχόληση των ατόμων με αναπηρία.**

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Ανεξάρτητη Αρχή Επιθεώρησης Εργασίας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

123. Σύνταξη και προώθηση οδηγού εργασιακής ένταξης με προβολή καλών πρακτικών από την Ελλάδα και το εξωτερικό για την απασχόληση ατόμων με αναπηρία.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης σε συνεργασία με Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025

124. Εφαρμογή προγραμμάτων για την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, μεταξύ των οποίων και τα άτομα με αναπηρία.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

Στόχος V.3: Ενίσχυση δομών και υπηρεσιών εργασιακής υποστήριξης

Στον στόχο εντάσσονται δράσεις υποστήριξης από δημόσιες υπηρεσίες που στοχεύουν (α) στη μείωση της ανεργίας των ατόμων με αναπηρία, (β) στην αύξηση της συμμετοχής τους στο εργατικό δυναμικό και (γ) στην επαγγελματική τους κατάρτιση.

Προς τον Στόχο αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

125. Ένταξη της διάστασης της αναπηρίας στα προγράμματα απασχόλησης

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

126. Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών στις σχολές της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης και τις δημόσιες Σχολές Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης, με σύγχρονες ειδικότητες για άτομα με αναπηρία, σύμφωνα με τις ανάγκες και τις τάσεις της αγοράς εργασίας

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Υπουργείο Παιδείας, Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο τον σχεδιασμό των νέων προγραμμάτων σπουδών έως Δεκέμβριο 2025

Στόχος V.4: Στήριξη εργασίας στον πρωτογενή τομέα

Στον παρόντα Στόχο εντάσσονται δράσεις υποστήριξης της εργασίας στον πρωτογενή τομέα μέσω (α) προγραμμάτων υποστηριζόμενης απασχόλησης, (β) υιοθέτησης του καινοτόμου θεσμού της κοινωνικής γεωργίας (social farming) και ψηφιακών εργαλείων και (γ) ενίσχυσης επιχειρήσεων σε αγροτικές περιοχές.

Προς τον Στόχο αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

127. Υιοθέτηση και ενίσχυση του θεσμού της κοινωνικής γεωργίας (social farming) στο πλαίσιο της υποστηριζόμενης απασχόλησης ατόμων με νοητική αναπηρία σε

αγροκτήματα, σε σύμπραξη με τον ιδιωτικό τομέα κατά τα πρότυπα βέλτιστων πρακτικών σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο τον σχεδιασμό του πρώτου πιλοτικού προγράμματος έως Δεκέμβριο 2025

128. Ενσωμάτωση καινοτόμων ψηφιακών εργαλείων με στόχο την ένταξη ατόμων με αισθητηριακές αναπηρίες στον αγροτικό τομέα κατά τα πρότυπα βέλτιστων πρακτικών.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο τον σχεδιασμό του πρώτου πιλοτικού προγράμματος ενσωμάτωσης ψηφιακών εργαλείων έως Δεκέμβριο 2025

129. Προαγωγή της απασχόλησης ατόμων με αναπηρία, είτε ως ιδιοκτήτες-αυτοαπασχολούμενοι είτε ως απασχολούμενοι, μέσω παρεμβάσεων τοπικής ανάπτυξης και με την ενίσχυση επιχειρήσεων στον **δευτερογενή και τριτογενή τομέα της οικονομίας, όπως μικρές βιοτεχνίες για τη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων και μικρές οικοτεχνίες.**

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο την έναρξη του πρώτου πιλοτικού προγράμματος έως Δεκέμβριο 2025

ΔΕΙΚΤΕΣ

- ❖ Ποσοστό απασχολούμενων ατόμων με αναπηρία (ηλικίας 20-64 ετών) επί του συνόλου των ατόμων με αναπηρία στην ηλικιακή ομάδα 20-64 ετών (Δείκτης απασχόλησης).
- ❖ Ποσοστό απασχόλησης και ανεργίας γυναικών με αναπηρία.
- ❖ Χάσμα απασχόλησης, ως η διαφορά του ποσοστού των απασχολούμενων ατόμων με αναπηρία και του ποσοστού απασχόλησης ατόμων χωρίς αναπηρία.
- ❖ Συνολικός αριθμός ωφελούμενων στο πρόγραμμα υποστηριζόμενης απασχόλησης στον αγροτικό τομέα.
- ❖ Αριθμός ωφελούμενων εγγεγραμμένων στο Ειδικό Μητρώο Ανέργων Ατόμων με Αναπηρία της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης που έχουν λάβει οποιασδήποτε μορφής επαγγελματική κατάρτιση.
- ❖ Πλήθος ωφελούμενων ατόμων με αυτισμό σε προγράμματα συμβουλευτικής υποστήριξης από διαμεσολαβητές (μέντορες) για την εργασιακή και κοινωνική τους ενσωμάτωση.
- ❖ Πλήθος ετήσιων καταγγελιών στον Συνήγορο του Πολίτη για διακρίσεις λόγω αναπηρίας στο πεδίο της απασχόλησης (απόλυτος αριθμός, ποσοστό στο σύνολο των υποβληθεισών καταγγελιών για διακρίσεις στην απασχόληση/εργασία).
- ❖ Ποσοστό ανενεργού (inactive) πληθυσμού με βάση τη βαρύτητα αναπηρίας και το επίπεδο εκπαίδευσης.

Πυλώνας VI: Ορατότητα, αφύπνιση, ευαισθητοποίηση και ενημέρωση

Η καταπολέμηση των αρνητικών στερεοτύπων σε βάρος των ατόμων με αναπηρία και η προαγωγή θετικών προτύπων συμπερίληψης καθώς και η αφύπνιση, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του γενικού πληθυσμού και των επαγγελματιών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία αποτελούν οριζόντιο στόχο στην επιτυχή υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής και στη βασική στόχευση της ενδυνάμωσης των ατόμων με αναπηρία σε όλες τις εκφάνσεις του κοινωνικού, πολιτικού, οικονομικού και πολιτιστικού βίου. Επομένως, πέραν των προαναφερόμενων δράσεων προβλέπονται δράσεις με σκοπό την αύξηση της ορατότητας των ατόμων με αναπηρία, της αφύπνισης, ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης τόσο του γενικού πληθυσμού όσο και συγκεκριμένων επαγγελματικών ή άλλων ομάδων.

Στόχος VI.1: Ευαισθητοποίηση της κοινωνίας, αύξηση της ορατότητας, επιμόρφωση της Δημόσιας Διοίκησης και ενδυνάμωση του αναπηρικού κινήματος

Στον παρόντα Στόχο εντάσσονται δράσεις που στοχεύουν: (α) στην αφύπνιση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας, (β) στην οριζόντια ενημέρωση και επιμόρφωση της Δημόσιας Διοίκησης αναφορικά με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (γ) στην αύξηση της ορατότητας των ατόμων με αναπηρία σε όλες τις μορφές του κοινωνικού βίου και (δ) στην ενδυνάμωση του αναπηρικού κινήματος.

Προς τον Στόχο αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

130. Διενέργεια εκστρατειών σε προσβάσιμες μορφές για την ενημέρωση των ατόμων με αναπηρία σχετικά με τα δικαιώματά τους.

Φορείς υλοποίησης: Όλα τα Υπουργεία

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

131. Υλοποίηση προγραμμάτων εκμάθησης της ελληνικής νοηματικής γλώσσας σε δημοσίους υπαλλήλους, με προτεραιότητα εκείνους που υπηρετούν σε υπηρεσίες άμεσης εξυπηρέτησης του πολίτη, με στόχο κατ' ελάχιστον δύο υπαλλήλους γνώστες ανά αποκεντρωμένη Υπηρεσία, για καλύτερη εξυπηρέτηση των ατόμων με ακουστική αναπηρία. Η πιστοποίηση επάρκειας γνώσης της ελληνικής νοηματικής γλώσσας, θα ενέχει μοριοδότηση ανάλογη της γνώσης ξένης γλώσσας.

Φορείς υλοποίησης: Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης σε συνεργασία με το Εθνικό Ίδρυμα Κωφών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

132. Υλοποίηση μοριοδοτούμενων σεμιναρίων στους δημοσίους υπαλλήλους, σε θέματα προσέγγισης της αναπηρίας και ενδεδειγμένων τρόπων επικοινωνίας και εξυπηρέτησης των ατόμων με αναπηρία, με εξειδίκευση σε άτομα με νοητική υστέρηση/αναπτυξιακές διαταραχές ή προβλήματα ψυχικής υγείας. Τα σεμινάρια θα έχουν στόχο την ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων των δημοσίων υπαλλήλων, προκειμένου να εξυπηρετούν ορθά και με ευαισθησία άτομα με νοητικές ή ψυχικές παθήσεις. Προτεραιότητα θα δοθεί στους δημοσίους υπαλλήλους σε υπηρεσίες πρώτης γραμμής εξυπηρέτησης.

Φορείς υλοποίησης: Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης σε συνεργασία με Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

133. Δημιουργία εγχειριδίου οδηγιών προς το σύνολο των δημοσίων υπαλλήλων για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία, με στόχο την εκμάθηση της ορθής ορολογίας γύρω από τα θέματα αναπηρίας, τη θετική στάση απέναντί τους και την εξυπηρέτηση με ευαισθησία και ενσυναίσθηση.

Φορέας υλοποίησης: Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης σε συνεργασία με Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

134. Διενέργεια εκστρατειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την **υιοθεσία, αναδοχή και επαγγελματική αναδοχή** των παιδιών με αναπηρία.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

135. Θέσπιση του μήνα Ιουνίου ως μήνα εκστρατείας για την εθελοντική αιμοδοσία. Στόχος είναι η προβολή και ενημέρωση για την ανάγκη αύξησης της συμμετοχής των πολιτών ως δωρητών αίματος.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Υγείας, Συντονιστικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

136. Θέσπιση του μήνα Νοεμβρίου ως μήνα εκστρατείας για τη δωρεά οργάνων και ιστών. Στόχος είναι η προβολή και ενημέρωση για την ανάγκη αύξησης της συμμετοχής των πολιτών ως δωρητών οργάνων.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Υγείας, Συντονιστικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

137. Διενέργεια εκστρατειών για την **ενημέρωση του κοινού σχετικά με τις χρόνιες παθήσεις, την ψυχική υγεία και τις μη ορατές αναπηρίες.**

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Υγείας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

138. Οργάνωση τακτικών επισκέψεων των σωμάτων ασφαλείας και του ΕΚΑΒ σε δομές ΚΔΗΦ, ΣΥΔ και ειδικά σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που στεγάζονται και φοιτούν άτομα με ψυχοκοινωνική αναπηρία, με σκοπό την εξοικείωσή τους και την αποτελεσματική επικοινωνία με τα άτομα με ψυχοκοινωνική αναπηρία και τη γνωριμία με το επιστημονικό προσωπικό των δομών.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, Υπουργείο Υγείας, Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Συνεχής δράση έως Δεκέμβριο 2030

139. Θέσπιση του Δεκεμβρίου ως μήνα εκστρατείας για την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση σε θέματα αναπηρίας. Στο πλαίσιο αυτό, θα υλοποιηθούν, υπό την αιγίδα

της κυβέρνησης, δημόσιες εκδηλώσεις και εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης από την Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Συντονιστικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

140. Διενέργεια εκστρατειών στα σχολεία όλων των βαθμίδων σχετικά με τη ρητορική μίσους, τον στιγματισμό, τις διακρίσεις που υφίστανται τα άτομα με αναπηρία, αλλά και για την ιστορία του αναπηρικού κινήματος στην Ελλάδα και διεθνώς.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση, με πρώτο ορόσημο τον σχεδιασμό προγράμματος εκστρατειών σε επίπεδο επικράτειας μέχρι Ιούνιο 2025

141. Ενημέρωση των δημοσιογραφικών ενώσεων και των μελών τους σχετικά με την Εθνική Στρατηγική. Ανάπτυξη ενημερωμένου και προσβάσιμου Κώδικα Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας.

Φορέας υλοποίησης: Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας και Ενημέρωσης, Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Σχεδιασμός προγράμματος ενημέρωσης σε επίπεδο επικράτειας μέχρι Ιούνιο 2025, ολοκλήρωση δράσης Δεκέμβριο 2027

ΔΕΙΚΤΕΣ

- ❖ Συνολικός αριθμός εκστρατειών ενημέρωσης και αφύπνισης γενικού πληθυσμού και εκτιμώμενος αριθμός αποδεκτών για κάθε δράση ενημέρωσης.
- ❖ Συνολικός αριθμός εκστρατειών ενημέρωσης και αφύπνισης Δημόσιας Διοίκησης και εκτιμώμενος αριθμός αποδεκτών.
- ❖ Συνολικός αριθμός ενεργών αιμοδοτών και διαθέσιμων φιαλών αίματος (σε ετήσια βάση).
- ❖ Αριθμός δικαστών και δικαστικών υπαλλήλων που έχει λάβει επιμόρφωση στη δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας και σε ενδεδειγμένους τρόπους αντιμετώπισης των ατόμων με αναπηρία.
- ❖ Συνολικός αριθμός δημοσίων υπαλλήλων που επιμορφώθηκαν σε θέματα προσέγγισης, επικοινωνίας και εξυπηρέτησης ατόμων με αναπηρία.
- ❖ Αριθμός προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας και των σωφρονιστικών καταστημάτων που έχει λάβει επιμόρφωση στην προσέγγιση της αναπηρίας και σε ενδεδειγμένους τρόπους αντιμετώπισης των ατόμων με αναπηρία.
- ❖ Ποσοστό εκπαιδευτικών σε όλες τις βαθμίδες που έχουν λάβει επιμόρφωση ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στην ποικιλομορφία του μαθητικού πληθυσμού σε συμπεριληπτικό πλαίσιο και στις ανάγκες των μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- ❖ Αριθμός εκστρατειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την υιοθεσία, αναδοχή και επαγγελματική αναδοχή των παιδιών με αναπηρία.
- ❖ Αριθμός δημοσίων υπαλλήλων που ολοκλήρωσαν σπουδές στην Νοηματική Γλώσσα

Πυλώνας VII: Στήριξη της Οικογένειας Ατόμων με Αναπηρία

Ο Πυλώνας VII, διαφέρει από τους λοιπούς πυλώνες της Εθνικής Στρατηγικής, καθώς έχει ως γνώμονα, όχι το ίδιο το άτομο με αναπηρία αλλά τους φροντιστές του, που στην ελληνική κοινωνία συνήθως δεν είναι άλλοι από τα μέλη της οικογένειάς του. Η αναπηρία παιδιών ή γονέων μπορεί να δημιουργήσει σοβαρούς κλυδωνισμούς στην ισορροπία μιας οικογένειας. Έχει διαπιστωθεί από διεθνείς έρευνες, πως οι γονείς παιδιών με αναπηρία, παραμελούν συχνά τη δική τους υγεία και επιθυμίες, προκειμένου να ανταπεξέλθουν στον δύσκολο και εφ' όρου ζωής ρόλο τους.¹⁷ Τα μεγάλα κόστη των θεραπειών και ιατροφαρμακευτικών αναγκών των παιδιών, μειώνουν δραστικά το οικογενειακό εισόδημα ενώ οι ανάγκες τόσο των γονέων, όσο και των άλλων παιδιών της οικογένειας, συχνά παραγκωνίζονται. Από έρευνες έχει επίσης διαπιστωθεί πως οι πλέον επιβαρυνόμενοι είναι οι γονείς παιδιών με ψυχοκοινωνικές αναπηρίες.¹⁸ Οι γονείς πρέπει να σταθούν εφ' όρου ζωής δίπλα στο παιδί τους και συχνά αυτός είναι ένας μοναχικός δρόμος, με αποστασιοποίηση από το ευρύτερο οικογενειακό και φιλικό περιβάλλον τόσο λόγω των αρνητικών στερεοτύπων και στάσεων της κοινωνίας απέναντι στην αναπηρία, όσο και των καθημερινών προβλημάτων που ενδεχομένως αντιμετωπίζει το παιδί με την υγεία του.

Η κυβέρνηση αναγνωρίζει αυτήν την πραγματικότητα και με γνώμονα την ανάγκη υποστήριξης και αρωγής στα μέλη των οικογενειών και ιδιαίτερα των φροντιστών, αποφάσισε να συμβάλει με δράσεις που αποσκοπούν στην ενίσχυση της δική τους προστασίας και ευημερίας.

Προς τον σκοπό αυτόν και την επίτευξη των παρακάτω στόχων, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

Στόχος VII.1: Παροχή υπηρεσιών ψυχολογικής υποστήριξης και ενδυνάμωσης στον φροντιστή γονέα/σύζυγο και στα μέλη της οικογένειας.

¹⁷ Ενδεικτά αναφέρονται οι Vonneilich N., Ludecke D. and Kofahl C., (2016), 'The impact of care on family and health-related quality of life of parents with chronically ill and disabled children', *Disability and Rehabilitation*, 38, σσ. 761-767, Christodoulou P., Christodoulou F, Stergiou A. and Christopoulos K., (2020), 'Quality of Life of Parents of Children with Disabilities, *European Journal of Education and Pedagogy*, https://www.researchgate.net/publication/346956115_Quality_of_Life_of_Parents_of_Children_With_Disabilities, Balbo N. and Bolano D., (2023), 'Child disability as a family issue: a study on mothers' and fathers' health in Italy', *European Journal of Public Health*, 34, σσ 79-84, Smith, A. M., & Grzywacz, J. G. (2014). Health and well-being in midlife parents of children with special health needs. *Families, Systems, & Health*, 32(3), σσ.303–312, Gilson, K. M., Davis, E., Johnson, S., Gains, J., Reddihough, D., & Williams, K. (2018). Mental health care needs and preferences for mothers of children with a disability. *Child Care Health and Development*, 44(3), 384–391.

¹⁸ Ενδεικτικά αναφέρονται οι Mugno D., Ruta L., Geitori D'Arrigo V. and Mazzone L. (2007), Impairment of quality of life in parents of children and adolescents with pervasive developmental disorder', *Health and Quality of Life Outcomes*, 5(2), Baker K., Devine R., Ng-Cordell E., Raymond L and Hughes C., (2021), Childhood intellectual disability and parents' mental health: integrating social, psychological and genetic influences, *The British Journal of Psychiatry*, 218, σσ 315-322, Singer, G. H. (2006). Meta-analysis of comparative studies of depression in mothers of children with and without developmental disabilities. *American Journal on Mental Retardation*, 111(3), σσ 155–169.

Στον Στόχο εντάσσονται δράσεις που στοχεύουν στη συμβουλευτική γονέων, συζύγων ή αδελφών ατόμων με αναπηρία, προκειμένου να βοηθηθούν στις συναισθηματικές και ψυχικές προκλήσεις που έχει ο ρόλος του φροντιστή αλλά και του στενού συγγενή.

Προς τον Στόχο αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2026 πρέπει να έχουν τεθεί σε εφαρμογή οι ακόλουθες δράσεις:

142. Δια ζώσης και εξ αποστάσεως ομαδική συμβουλευτική από εξειδικευμένους θεραπευτές. Οι ομάδες θα διακρίνονται ανάλογα με τους ωφελούμενους (σύζυγοι, γονείς, αδέρφια), την πάθηση αλλά και το χρονικό στάδιο στο οποίο βρίσκεται η οικογένεια σε σχέση με τη διάγνωση της πάθησης. Προτεραιότητα θα δοθεί στους γονείς που έχουν λάβει τη διάγνωση του παιδιού τους πρόσφατα και χρειάζονται καθοδήγηση και στήριξη σε αυτή την κρίσιμη χρονική περίοδο. Η ομαδική συμβουλευτική θα ενισχύσει την ψυχική τους ανθεκτικότητα με τη βοήθεια ειδικών θεραπειών, αλλά και μέσω της αλληλεπίδρασης με άλλους γονείς που αντιμετωπίζουν αντίστοιχη αναπηρία στο παιδί τους.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας σε συνεργασία με Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο τον σχεδιασμό και την υλοποίηση ομαδικής συμβουλευτικής γονέων που έχουν λάβει πρόσφατα διάγνωση ψυχοκοινωνικής αναπηρίας των παιδιών τους έως Δεκέμβριο 2025

143. Δημιουργία ηλεκτρονικών οδηγιών για ψυχοκοινωνικές, κινητικές αναπηρίες και άλλες σπάνιες παθήσεις. Οι οδηγοί που θα δημιουργηθούν για κάθε αναπηρία θα αποστέλλονται με ηλεκτρονική αλληλογραφία από τα νοσοκομεία, κέντρα υγείας, τους ιατρούς και άλλους φορείς που προβαίνουν στη διάγνωση της αναπηρίας και θα απευθύνονται προς τους γονείς/φροντιστές των παιδιών, παρέχοντας χρήσιμες πληροφορίες μετά τη διάγνωση (π.χ. διαδικασία πιστοποίησης αναπηρίας, δομές εκπαίδευσης κατάλληλες για το παιδί). Οι οδηγοί θα βοηθήσουν αφ' ενός τους γονείς στην αντιμετώπιση των αρνητικών συναισθημάτων τους, αφ' ετέρου στην οργάνωση ενός επιστημονικά ορθού θεραπευτικού πλάνου για το παιδί.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Υγείας, Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας σε συνεργασία με Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2026 με πρώτο ορόσημο τον σχεδιασμό και την υλοποίηση οδηγού για τον αυτισμό που θα απευθύνεται σε γονείς που έχουν λάβει πρόσφατα τη διάγνωση των παιδιών τους έως Ιούνιο 2025

144. Διεύρυνση ωραρίου των ειδικών σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ώστε οι γονείς των παιδιών να μπορούν να εργαστούν απρόσκοπτα.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2026

Στόχος VII.2: Εξασφάλιση υπηρεσιών αρωγής σε περιπτώσεις αδυναμίας παροχής φροντίδας

Στον παρόντα Στόχο εντάσσονται δράσεις που στοχεύουν στην ανακούφιση και στην αρωγή προς τους γονείς παιδιών με σοβαρές, εφ' όρου ζωής αναπηρίες, οι οποίοι εκτός

της διαρκούς και δια βίου ψυχικής και σωματικής επιβάρυνσης, δυσκολεύονται στην καθημερινότητα να βρουν βοήθεια, ώστε να ανταπεξέλθουν τόσο στην εργασία τους, όσο και σε άλλες έκτακτες υποχρεώσεις τους που μπορεί να οφείλονται π.χ. σε ένα δικό τους βραχυπρόθεσμο θέμα υγείας. Ως οι καθημερινοί και ισόβιοι φροντιστές των παιδιών τους, δεν έχουν τη δυνατότητα να λείψουν ποτέ από κοντά τους. Αυτό προκαλεί ακόμα μεγαλύτερη ψυχική και σωματική εξάντληση.

Προς τον Στόχο αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2025 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

145. Δημιουργία θεσμικού πλαισίου Βραχυχρόνιας Φροντίδας (Respite Care) και ένταξη της υπηρεσίας στα νοσήλια των ασφαλιστικών ταμείων, με σκοπό την ανακούφιση των γονέων-φροντιστών σε στιγμές ανάγκης και τη διατήρηση της ισορροπίας στην οικογένεια.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας σε συνεργασία με Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Ιούνιο 2025.

146. Δημιουργία νομοθετικού πλαισίου για την εφαρμογή πολιτικής παραχώρησης ακινήτων εκ μέρους του Δημοσίου σε φορείς που έχουν την τεχνογνωσία δημιουργίας πλαισίων Βραχυχρόνιας Φροντίδας (Respite Care).

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Υπουργείο Εσωτερικών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025

147. Αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου και ενθάρρυνση φορέων για την υλοποίηση ημερήσιων προγραμμάτων δημιουργικής απασχόλησης και κατασκηνώσεων και για παιδιά με αναπηρία, προς κάλυψη πάγιου αιτήματος των εργαζομένων γονέων παιδιών με αναπηρία.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, σε συνεργασία με Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών, Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025

Στόχος VII.3: Αποτροπή του κινδύνου της φτωχοποίησης των οικογενειών παιδιών με αναπηρία

Στον παρόντα Στόχο, εντάσσονται πολιτικές για την οικονομική βοήθεια προς την οικογένεια που έχει παιδί με εφ' όρου ζωής αναπηρία. Είναι γνωστό από διεθνείς έρευνες, πως οι οικογένειες με παιδί με αναπηρία αντιμετωπίζουν δυσανάλογα μεγάλα κόστη λόγω των θεραπευτικών, ιατροφαρμακευτικών και λοιπών αναγκών του παιδιού.

Προς τον Στόχο αυτόν, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

148. Ασφάλιση μονογονέων παιδιών με ψυχοκοινωνικές αναπηρίες εφ' όρου ζωής (67% και άνω). Η δράση έρχεται να καλύψει τους μονογονείς που λόγω των

συμπεριφορικών και λειτουργικών προβλημάτων των παιδιών τους με ψυχοκοινωνική αναπηρία, αναγκάστηκαν να μην εργάζονται για πολλά χρόνια ή να εργάζονται μόνο περιστασιακά και το οποίο είχε ως αποτέλεσμα να παραμένουν ανασφάλιστοι. Η ψυχική και σωματική υγεία των γονέων-φροντιστών επιβαρύνεται λόγω της υπέρμετρης προσπάθειας που απαιτεί η μακροχρόνια φροντίδα ατόμων με ψυχοκοινωνική αναπηρία. Στόχος της δράσης είναι να διασφαλίζεται η προστασία της υγείας τους, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης των ατυχημάτων που ενδέχεται να έχουν κατά την εκτέλεση των καθηκόντων φροντίδας τους.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Υπουργείο Υγείας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025

149. Αναθεώρηση νομοθετικής ρύθμισης, για την υπό προϋποθέσεις συνταξιοδότηση γονέα με παιδιά με εφ' όρου ζωής αναπηρία (67% και άνω) που βάσει ιατρικών γνωματεύσεων δεν μπορούν να αυτοεξυπηρετηθούν και να εργαστούν, να διαβιούν χωρίς φροντιστή, διαμένουν εκτός δομής και είναι άγαμα.

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030

150. Νομοθετική ρύθμιση για τη μείωση των εξόδων και την αλλαγή διαδικασίας της δικαστικής συμπαράστασης για τους γονείς παιδιών ή τους συζύγους ατόμων με αναπηρία, με σκοπό την οικονομική ελάφρυνση των οικογενειών και την απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών

Φορείς υλοποίησης: Υπουργείο Δικαιοσύνης, Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025

151. Αύξηση μοριοδότησης για τη μετεγγραφή αδελφών παιδιών με αναπηρία (67% και άνω) σε ΑΕΙ στον τόπο κατοικίας της οικογένειας και εναλλακτικά μέτρα οικονομικής στήριξης.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025

152. Νομοθετική ρύθμιση για μεταφορά και υπαγωγή των αρρένων αδελφών παιδιών με αναπηρία (67% και άνω, εφ' όρου ζωής ή σε περίπτωση ανηλικού τουλάχιστον με δύο κρίσεις Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας και χωρίς βελτίωση) σε μειωμένη στρατιωτική θητεία έξι μηνών, προκειμένου τα αδέρφια να ανεξαρτητοποιούνται οικονομικά πιο σύντομα.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025

ΔΕΙΚΤΕΣ

- ❖ Πλήθος ηλεκτρονικών οδηγιών για αναπηρίες που απευθύνονται στους φροντιστές
- ❖ Πλήθος ωφελουμένων από τις διατάξεις για τις μετεγγραφές φοιτητών/φοιτητριών και τη μειωμένη στρατιωτική θητεία

- ❖ Πλήθος ειδικών σχολείων με διευρυμένο ωράριο
- ❖ Πλήθος συμβουλευτικών συνεδριών που υλοποιήθηκαν για τους γονείς παιδιών με αναπηρία
- ❖ Πλήθος ακινήτων που παραχώρησε το Δημόσιο για δημιουργία πλαισίων Βραχυχρόνιας Φροντίδας (Respite Care)
- ❖ Πλήθος ωφελούμενων μονογονέων παιδιών με ψυχοκοινωνικές αναπηρίες εφ' όρου ζωής (67% και άνω), από τις διατάξεις για την ασφάλιση
- ❖ Πλήθος ωφελούμενων γονέων παιδιών με εφ' όρου ζωής αναπηρία (67% και άνω) από τις διατάξεις για τη συνταξιοδότηση

Δράσεις για την προώθηση των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρία σε Ευρωπαϊκό και Παγκόσμιο Επίπεδο

Η χώρα μας φιλοδοξεί να διαδραματίσει ενεργό ρόλο στην προάσπιση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Προς τον σκοπό αυτό, η Ελλάδα – και μέσω της σύνταξης και υλοποίησης της παρούσας Εθνικής Στρατηγικής – δεσμεύεται για την ουσιαστική συμμετοχή της στην εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία. Στο διεθνές επίπεδο, η προστασία και προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελούν βασικό πυλώνα της εξωτερικής πολιτικής της χώρας, τόσο στο επίπεδο διμερών σχέσεων, όσο και συμμετοχής σε διεθνείς οργανισμούς και φόρα. Σκοπός της χώρας μας στη διεθνή σκηνή είναι η προώθηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία στους διεθνείς και περιφερειακούς οργανισμούς, στους οποίους συμμετέχει. Συγκεκριμένα, η Ελλάδα στοχεύει να επικεντρωθεί ιδιαίτερα σε ζητήματα προστασίας των ατόμων με αναπηρία κατά τη διάρκεια κρίσεων (ένοπλες συγκρούσεις, φυσικές καταστροφές κ.ά), προωθώντας σχετικές πρωτοβουλίες, όπως ενίσχυση του υφιστάμενου διεθνούς νομικού πλαισίου, με *ad hoc* και από κοινού με εταίρους παρέμβαση υπέρ ειδικής μέριμνας για τα άτομα με αναπηρία σε συγκεκριμένες επείγουσες καταστάσεις.

Προς τον σκοπό αυτό, η Εθνική Στρατηγική προβλέπει ότι έως το 2030 πρέπει να έχουν υλοποιηθεί οι ακόλουθες δράσεις:

153. Εντατικοποίηση αξιοποίησης ευρωπαϊκών πόρων για προγράμματα και δραστηριότητες που προάγουν τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία κατά τον σχεδιασμό δράσεων από τα Υπουργεία, ιδίως δε δράσεων κατάρτισης της Δημόσιας Διοίκησης με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

154. Προαγωγή της συμμετοχής των μελών της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας, ως προσκεκλημένων σε ευρωπαϊκά και διεθνή φόρα για να παρουσιάσουν πολιτικές που συνιστούν καλές πρακτικές

Φορέας υλοποίησης: Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030

ΔΕΙΚΤΕΣ

- Δράσεις συμμετοχής σε ευρωπαϊκά προγράμματα
- Δράσεις εξωστρέφειας για ανάδειξη καλών πρακτικών

Δράσεις για την υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής

ι) Συγκέντρωση δεδομένων, μέτρηση προόδου και διακυβέρνηση

Προκειμένου να καταστεί δυνατή η διατύπωση, εφαρμογή και αξιολόγηση επιμέρους πολιτικών και δράσεων και να υποστηριχθεί η αποτελεσματικότητα της Εθνικής Στρατηγικής, θα αναπτυχθεί σύστημα συλλογής και καταγραφής στατιστικών δεδομένων. Μέρη του παραπάνω συστήματος αποτελούν όλοι οι φορείς που περιλαμβάνονται στο Ελληνικό Στατιστικό Σύστημα με επικεφαλής την Ελληνική Στατιστική Αρχή, καθώς και το Παρατηρητήριο Θεμάτων Αναπηρίας της Εθνικής Συνομοσπονδίας των ατόμων με αναπηρία. Ο συνδυασμός ποσοτικών και επιστημονικών δεδομένων συνιστά προϋπόθεση αποτελεσματικής παρακολούθησης και κατανόησης ζητημάτων μέσο-μακροπρόθεσμου σχεδιασμού, όπως η διάσταση της αναπηρίας στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, αλλά και αποτελεσματικής, άμεσης άρσης εμποδίων στην ανεξάρτητη και αυτόνομη διαβίωση των ατόμων με αναπηρία.

Υπηρετώντας κανόνες διαφάνειας ο Συντονιστικός Μηχανισμός υπαγόμενος στον Υπουργό Επικρατείας δεσμεύεται στην:

155. Εμβληματική Δράση: Εκπόνηση και δημοσιοποίηση διά του ψηφιακού κόμβου amea.gov.gr Ετήσιας Έκθεσης Προόδου, η οποία θα αποτυπώνει πλήρως τη στοχοθεσία και τις δράσεις που υλοποιούνται ανά έτος, στη βάση του ετήσιου προγραμματισμού του συνόλου των Υπουργείων, δια των Ετήσιων Σχεδίων Δράσης τους και του Ενοποιημένου Σχεδίου Κυβερνητικής Πολιτικής, καθώς και των εποπτευόμενων φορέων τους και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού.

Φορείς υλοποίησης: Συντονιστικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Ετησίως, κάθε Ιανουάριο

156. Ανάπτυξη οριζόντιου σχεδίου για τη συγκέντρωση στατιστικών δεδομένων σχετικά με την κατάσταση των ατόμων με αναπηρία, με στόχο την υποστήριξη του σχεδιασμού πολιτικών και δράσεων. Η συνεργασία του Συντονιστικού Μηχανισμού με κάθε αρμόδιο φορέα ανά τομέα πολιτικής, την Ελληνική Στατιστική Αρχή, τη Eurostat, την Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας, την Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία και το Παρατηρητήριό της, καθώς και με την επιστημονική και ερευνητική κοινότητα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, για τη βελτιστοποίηση της συγκέντρωσης δεδομένων αποτελεί προτεραιότητα της Εθνικής Στρατηγικής.

Φορείς υλοποίησης: Συντονιστικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, Ελληνική Στατιστική Αρχή, Παρατηρητήριο Θεμάτων Αναπηρίας Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία, Όλα τα Υπουργεία

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Σεπτέμβριο 2025

157. Ταυτόχρονη υιοθέτηση της Εθνικής Στρατηγικής και της εξειδίκευσής της στα Ετήσια Σχέδια Δράσης των Υπουργείων, καθώς και στο Ενοποιημένο Σχέδιο Κυβερνητικής Πολιτικής, ούτως ώστε να είναι εγγυημένη η ενσωμάτωση της αναπηρίας σε κάθε τομέα πολιτικής και σύνθεση δέσμης δράσεων.

Φορείς υλοποίησης: Γενική Γραμματεία Συντονισμού, όλα τα Υπουργεία

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

158. Παρακολούθηση της υλοποίησης των δράσεων και της ετήσιας υποβολής σχεδίων δράσης και απολογιστικών εκθέσεων από τα Υπουργεία και τις Περιφέρειες δια του πλήρως προσβάσιμου ψηφιακού κόμβου apea.gon.gr με συμμετοχή και ανατροφοδότηση από τους Δήμους. Ανάπτυξη σχετικών κατευθυντήριων οδηγιών και εργαλείων.

Φορέας υλοποίησης: Συντονιστικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Διαρκής δράση έως Δεκέμβριο 2030

159. Αναβάθμιση της λειτουργίας και του περιεχομένου της [Ψηφιακής Πύλης για Άτομα με Αναπηρία](#) και θέσπιση υποχρέωσης και διαδικασιών χρήσης αυτού από το δίκτυο Επιμέρους Σημείων Αναφοράς, την Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας και τον Συντονιστικό Μηχανισμό, για την ανάρτηση/δημοσιοποίηση σχεδίων δράσης και απολογιστικών εκθέσεων σε κάθε επίπεδο διακυβέρνησης.

Φορέας υλοποίησης: Συντονιστικός Μηχανισμός για τα άτομα με Αναπηρία

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025

160. Επικαιροποίηση και εναρμόνιση των δεικτών παρακολούθησης της υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής με τους υπό διαμόρφωση δείκτες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ([Eurostat](#)) για την αναπηρία.

Φορέας υλοποίησης: Συντονιστικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2026

ii) Βελτίωση της νομοθεσίας και συμμόρφωση προς τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία στο πλαίσιο της χάραξης πολιτικής

161. Εμβληματική Δράση: Άμεση τροποποίηση του μοντέλου διακυβέρνησης του νόμου 4488/2017, λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία της τετραετίας 2019-2023, τις προτάσεις του αναπηρικού κινήματος και το αντίστοιχο πλαίσιο προαγωγής της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής, Επιτροπή Αναφορών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και Ευρωπαϊκό Φόρουμ Αναπηρίας) και με αποτύπωση με ρητό, σαφή και συγκεκριμένο τρόπο, των αρμοδιοτήτων, υποχρεώσεων και της αλληλεπίδρασης κάθε εμπλεκόμενου φορέα στην παρακολούθηση της εφαρμογής της Σύμβασης και της υποχρέωσης τακτικού, σε ετήσια βάση, διαλόγου μεταξύ των ανωτέρω φορέων.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργός Επικρατείας

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2025

162. Προσθήκη διακριτού πεδίου για την ενσωμάτωση της διάστασης της αναπηρίας στο υπόδειγμα της σύνθεσης της Ανάλυσης Συνεπειών Ρύθμισης και στα Εγχειρίδια Νομοπαρασκευαστικής Μεθοδολογίας της Γενικής Γραμματείας Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων στην επόμενη έκδοση του εν λόγω Εγχειριδίου.

Φορέας υλοποίησης: Γενική Γραμματεία Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων
Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Μάρτιο 2025

163. Κατάρτιση, εκπαίδευση και επιμόρφωση της Δημόσιας Διοίκησης σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης και σε όλα τα πεδία πολιτικής, ακολουθώντας την κατεύθυνση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής, με έμφαση στην κατάρτιση των στελεχών της Προεδρίας της Κυβέρνησης, των επιτελικών στελεχών (διϋπουργικός κλάδος, άρθρο 104 του νόμου 4622/2019) των Υπηρεσιών Συντονισμού των Υπουργείων, καθώς και των Επιμέρους Σημείων Αναφοράς του νόμου 4488/2017 σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Φορέας υλοποίησης: Υπουργείο Εσωτερικών

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης: Έως Δεκέμβριο 2030 με πρώτο ορόσημο τον σχεδιασμό και την υλοποίηση τουλάχιστον 3 δράσεων επιμόρφωσης έως Δεκέμβριο 2025

9. Μηχανισμοί Συντονισμού και Παρακολούθησης της εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής

Για την αποτελεσματική παρακολούθηση και τον συντονισμό εφαρμογής των επιμέρους πολιτικών της Εθνικής Στρατηγικής 2024-2030, η Κυβέρνηση, σε διαβούλευση και συνεργασία με το αναπηρικό κίνημα, αξιολόγησε ως επιβεβλημένη και ώριμη τη μετάβαση από το Εθνικό Σχέδιο Δράσης 2020-2023 σε μία μακροπρόθεσμη και οριζόντια στρατηγική. Το κερτημένο της μεταρρύθμισης στην Κεντρική Δημόσια Διοίκηση (νόμος 4622/2019) κατά την τετραετία 2019-2023 δίνει νέες δυνατότητες σχεδιασμού, συντονισμού, υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των δημόσιων πολιτικών. Παράλληλα, έχει δρομολογηθεί η νομοπαρασκευαστική διαδικασία για την τροποποίηση του νόμου 4488/2017, σε διαβούλευση και συνεργασία με το αναπηρικό κίνημα δια της Εθνικής Συνομοσπονδίας για τα άτομα με Αναπηρία, την Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας και κάθε αρμόδιο φορέα, με αντικείμενο την οργανωτική διάρθρωση και την αναβάθμιση της λειτουργίας του Συντονιστικού Μηχανισμού και των επιμέρους Σημείων Αναφοράς, με αξιοποίηση των εργαλείων και διαδικασιών κεντρικού συντονισμού και παρακολούθησης που προβλέπει ο νόμος 4622/2019, καθώς και της πλήρως προσβάσιμης [Ψηφιακής Πύλης για Άτομα με Αναπηρία](#).

ι) Συντονιστικός Μηχανισμός και Σημεία Αναφοράς

Με τον νόμο 4488/2017, ο Υπουργός Επικρατείας, αρμόδιος για τη συνοχή του κυβερνητικού έργου, ορίζεται ως Συντονιστικός Μηχανισμός (παράγραφος 1 του άρθρου 33 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία) για την παρακολούθηση θεμάτων που άπτονται της Σύμβασης, τον συντονισμό των Υπουργείων κατά τη χάραξη και εφαρμογή της σχετικής δημόσιας πολιτικής, την παρακολούθηση εφαρμογής της Σύμβασης στον ιδιωτικό τομέα και,

τέλος, την εκπλήρωση των αρμοδιοτήτων που καθορίζονται από τη Σύμβαση και το Προαιρετικό Πρωτόκολλο αυτής, σε σχέση με την παρακολούθηση εφαρμογής της Σύμβασης.

Η εμπειρία της εφαρμογής του νόμου από τη Δημόσια Διοίκηση ήταν και είναι αναγκαία για έναν ουσιαστικό κριτικό αναστοχασμό ως προς νέες, περισσότερο αποτελεσματικές προσεγγίσεις της οργανωτικής δομής του Συντονιστικού Μηχανισμού. Κύριοι άξονες της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας που βρίσκεται σε εξέλιξη είναι η τροποποίηση του νόμου 4488/2017, η ενδυνάμωση τόσο της οριζόντιας διάστασης των πολιτικών αναπηρίας, όσο και της κάθετης διάστασης της υποχρέωσης σχεδιασμού, συντονισμού υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησής τους σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, η εναρμόνιση της λειτουργίας του Συντονιστικού Μηχανισμού με τη θεσμοθετημένη από το 2019 διαδικασία χάραξης και εφαρμογής δημοσίων πολιτικών στην Κεντρική Δημόσια Διοίκηση και η υιοθέτηση ανάλογων υποχρεώσεων ετήσιου στρατηγικού σχεδιασμού και απολογισμού από την Τοπική Αυτοδιοίκηση και, τέλος, η διασφάλιση θεσμικής συνέχειας και μνήμης.

ii) Ενοποιημένο Σχέδιο Κυβερνητικής Πολιτικής και Ετήσια Σχέδια Δράσης Υπουργείων

Η αποτίμηση της λειτουργίας του Συντονιστικού Μηχανισμού του νόμου 4488/2017, κατά την περίοδο 2020-2023 ανέδειξε τα πλεονεκτήματα και τις ευκαιρίες της συνεργασίας με τον συντονιστικό βραχίονα της εκτελεστικής εξουσίας, την Προεδρία της Κυβέρνησης (νόμος 4622/2019) και της αξιοποίησης των εργαλείων και διαδικασιών στρατηγικού σχεδιασμού της Κεντρικής Δημόσιας Διοίκησης που υιοθετήθηκαν και εφαρμόζονται από το 2019. Στόχος της ώσμωσης των συντονιστικών αρμοδιοτήτων είναι η προαγωγή των αρχών καλής διακυβέρνησης, όπως της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας, της διαφάνειας και λογοδοσίας, της ευελιξίας και της δυνατότητας προσαρμογής σε νέα δεδομένα.

Ο ετήσιος προγραμματισμός του κυβερνητικού έργου αποτυπώνεται στο Ενοποιημένο Σχέδιο Κυβερνητικής Πολιτικής (άρθρο 49 του νόμου 4622/2019). Το Ενοποιημένο Σχέδιο Κυβερνητικής Πολιτικής συνθέτει σε ένα ενιαίο σώμα κειμένου τα επιμέρους Σχέδια Δράσης των Υπουργείων, τα οποία προετοιμάζονται υπό την επίβλεψη της Γενικής Γραμματείας Συντονισμού από τις Υπηρεσίες Συντονισμού των οικείων Υπουργείων. Το Ενοποιημένο Σχέδιο Κυβερνητικής Πολιτικής συντάσσεται από τη Γενική Γραμματεία Συντονισμού στην Προεδρία της Κυβέρνησης και κατατίθεται προς έγκριση στο τακτικό Υπουργικό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου κάθε έτους. Παραρτήματα του Ενοποιημένου Σχεδίου Κυβερνητικής Πολιτικής είναι ο ετήσιος ρυθμιστικός προγραμματισμός της Κυβέρνησης, ο ετήσιος προγραμματισμός προσλήψεων στη δημόσια διοίκηση και την τοπική αυτοδιοίκηση και η βεβαίωση του αρμόδιου Υπουργού Οικονομικών σχετικά με τη συμφωνία του Ενοποιημένου Σχεδίου Κυβερνητικής Πολιτικής με τους στόχους και τις προτεραιότητες του Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής.

Μετά την έγκρισή τους από το Υπουργικό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου, το Ενοποιημένο Σχέδιο Κυβερνητικής Πολιτικής και τα επιμέρους Σχέδια Δράσης των Υπουργείων, τα οποία συντάσσονται βάσει ενιαίου, προβλεπόμενου από τον νόμο, προτύπου,

αναρτώνται στην κεντρική ιστοσελίδα της Προεδρίας της Κυβέρνησης, καθώς και στις ιστοσελίδες όλων των Υπουργείων και βρίσκονται στη διάθεση όλων των πολιτών.

Η έγκριση νέων, η τροποποίηση ή διόρθωση των υφιστάμενων και η πλήρης αναδιάρθρωση εγκεκριμένων πολιτικών ή δράσεων είναι δυνατή και κατά τη διάρκεια του έτους υλοποίησης των Σχεδίων Δράσης των Υπουργείων και του Ενοποιημένου Σχεδίου Κυβερνητικής Πολιτικής, κατόπιν έγκρισης του Υπουργικού Συμβουλίου ή των αρμόδιων συλλογικών κυβερνητικών οργάνων (παράγραφος 8 του άρθρου 52 του νόμου 4622/2019). Σε περίπτωση τροποποιήσεων, με ευθύνη της Προεδρίας της Κυβέρνησης, συντάσσεται Συμπληρωματικό Έγγραφο Τροποποίησης του Ενοποιημένου Σχεδίου Κυβερνητικής Πολιτικής ή/και των Σχεδίων Δράσης των Υπουργείων σε συνεργασία με τις οικείες Υπηρεσίες Συντονισμού, το οποίο επεξηγεί τους λόγους των τροποποιήσεων και αναρτάται στην ιστοσελίδα της Προεδρίας της Κυβέρνησης.

Τα νέα εργαλεία και οι διαδικασίες παρακολούθησης εφαρμογής του κυβερνητικού έργου διασφαλίζουν την κατά μήνα αξιολόγηση, σε κεντρικό επίπεδο, της υλοποίησης των Σχεδίων Δράσης των Υπουργείων, καθώς και του Ενοποιημένου Σχεδίου Κυβερνητικής Πολιτικής, ως προς την επίτευξη των τεθέντων στόχων (παράγραφος 1 του άρθρου 53 του νόμου 4622/2019). Ως εκ τούτου, τόσο το Ενοποιημένο Σχέδιο Κυβερνητικής Πολιτικής όσο και τα Ετήσια Σχέδια Δράσης των Υπουργείων λειτουργούν ως τα κύρια οχήματα αποτύπωσης και επικοινωνίας του συνόλου των ετήσιων δράσεων που συνθέτουν την ενιαία και συνεκτική δημόσια πολιτική για την αναπηρία. Παράλληλα, συνιστούν στοιχεία μίας τυποποιημένης διαδικασίας και εργαλεία ενός κεντρικού κυβερνητικού μηχανισμού για τον σχεδιασμό, τον συντονισμό, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των δημοσίων πολιτικών. Τέλος, ενισχύουν την προσβασιμότητα στο περιεχόμενο της Εθνικής Στρατηγικής και προάγουν τις αρχές της διαφάνειας και της λογοδοσίας.

iii) Γενική Γραμματεία Συντονισμού

Η Γενική Γραμματεία Συντονισμού της Προεδρίας της Κυβέρνησης, σύμφωνα με την υφιστάμενη διαδικασία, συνεργάζεται με τον Συντονιστικό Μηχανισμό του νόμου 4488/2017, στο πλαίσιο της παρακολούθησης υλοποίησης των Ετήσιων Σχεδίων Δράσης των Υπουργείων. Στα Ετήσια Σχέδια Δράσης περιλαμβάνονται έργα σε εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία κατά τον λόγο αρμοδιότητας κάθε Υπουργείου.

Η Γενική Γραμματεία Συντονισμού μεριμνά, σε συνεργασία με τις Υπηρεσίες Συντονισμού κάθε Υπουργείου, για την εμπρόθεσμη κατάρτιση και την παρακολούθηση της ορθής εφαρμογής των Σχεδίων Δράσης και για τη σύνταξη προσχεδίου του Ενοποιημένου Σχεδίου Κυβερνητικής Πολιτικής που περιλαμβάνει και τις κρίσιμες δράσεις στον χώρο της αναπηρίας.

Οι στόχοι της Εθνικής Στρατηγικής 2024-2030 και, συγχρόνως, η υλοποίηση της ενισχύονται με τη συνεπή και πλήρη ενσωμάτωση των πολιτικών και δράσεων για την αναπηρία στα Ετήσια Σχέδια Δράσης και στο Ενοποιημένο Σχέδιο Κυβερνητικής Πολιτικής. Το ίδιο ισχύει και για τη διασφάλιση της μέγιστης δυνατής ψηφιακής

προσβασιμότητας του περιεχομένου των ανωτέρω κειμένων, ώστε να τηρείται εν τοις πράγμασι η αρχή της διαφάνειας και της λογοδοσίας της Δημόσιας Διοίκησης.

iv) Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας

Η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας συστάθηκε και συγκροτήθηκε το 2021 κατ' εφαρμογή του Στόχου 2 του Εθνικού Σχεδίου Δράσης (2020) (νόμος 4780/2021). Η σύσταση της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας ήταν πάγιο αίτημα του αναπηρικού κινήματος της χώρας. Ως συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας για την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, η αποστολή της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας συνοψίζεται στη διαρκή παρακολούθηση των οικείων θεμάτων και τη διαμόρφωση προτάσεων για τη χάραξη δημόσιων πολιτικών. Η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας αποτελείται από επτά επιστήμονες εγνωσμένου κύρους σε τομείς που σχετίζονται με την αποστολή της, εκπροσώπους της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία, της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος, της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος, την Πρόεδρο της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και τη Βοηθό Συνήγορο του Πολίτη. Σε αυτή μετέχουν, χωρίς δικαίωμα ψήφου, εκπρόσωποι του Συντονιστικού Μηχανισμού και Γενικών Γραμματειών με ιδιαίτερα κρίσιμες αρμοδιότητες στο πεδίο της προσβασιμότητας.

Η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας, στο πλαίσιο των εκ του νόμου αρμοδιοτήτων της, παρακολουθεί την εφαρμογή του διεθνούς, ενωσιακού και εθνικού πλαισίου για την προσβασιμότητα και, με δική της πρωτοβουλία ή κατόπιν αιτήματος ενδιαφερομένων φορέων, διατυπώνει προτάσεις συνολικής πολιτικής, ρυθμιστικών παρεμβάσεων και συγκεκριμένων ενεργειών για την προσβασιμότητα, εισηγείται την ανάπτυξη και επικαιροποίηση προδιαγραφών προσβασιμότητας σε όλους τους τομείς, γνωμοδοτεί για σχετικά ζητήματα και διαβουλεύεται προς τούτο με φορείς της Δημόσιας Διοίκησης, της Κοινωνίας των Πολιτών και του αναπηρικού κινήματος. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη συμβολή της Αρχής στον Ψηφιακό Μετασχηματισμό και την προώθηση της καθολικής ψηφιακής προσβασιμότητας. Η Αρχή συμμετέχει με εκπροσώπους της, κατόπιν σχετικής πρόσκλησης, σε Ομάδες Εργασίας και Συμβουλευτικές Γνωμοδοτικές Επιτροπές, που συγκροτούνται από άλλους φορείς. Με τη συμμετοχή της η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας συμβάλλει στην αποτύπωση και αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων προσβασιμότητας και στη διατύπωση προτάσεων για τον καλύτερο συντονισμό στην υλοποίηση υφισταμένων δράσεων και παρεμβάσεων καθώς και για την ανάπτυξη νέων πολιτικών.

Διακριτή αρμοδιότητα της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας είναι η συνεργασία με τον Συντονιστικό Μηχανισμό του νόμου 4488/2017. Συγκεκριμένα η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας ενημερώνει τον Συντονιστικό Μηχανισμό με προτάσεις συνολικής πολιτικής, ρυθμιστικών παρεμβάσεων και συγκεκριμένων ενεργειών για την προσβασιμότητα, για γνωμοδοτήσεις που συντάσσει και διαβουλεύσεις στις οποίες συμμετέχει. Το πλαίσιο συνεργασίας που θεμελιώθηκε, απέδωσε ήδη πολύτιμες γνωμοδοτήσεις και παρεμβάσεις από το 2021, ενώ η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας συμμετείχε ενεργά στο εγχείρημα της μετάβασης από το Εθνικό Σχέδιο Δράσης στην Εθνική Στρατηγική για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία.

ν) Δημόσια Διοίκηση

Την ποιότητα της σχέσης Κράτους και πολίτη με αναπηρία καθορίζει και ο βαθμός συνέπειας που επιδεικνύει η ίδια η Δημόσια Διοίκηση ως προς την εφαρμογή των δράσεων της Εθνικής Στρατηγικής: το Ελληνικό Δημόσιο οφείλει να αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση για κάθε φορέα, δημόσιο ή ιδιωτικό, καθώς και κάθε πολίτη.

Σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, η Δημόσια Διοίκηση δεσμεύεται αφενός για τη διασφάλιση πόρων και τη διατήρηση των υφιστάμενων, αφετέρου για τον σχεδιασμό νέων δράσεων υποστήριξης διαδικασιών χωρίς αποκλεισμούς στην επιλογή, την πρόσληψη, την απασχόληση και τη διατήρηση στην εργασία των ατόμων με αναπηρία.

Επίσης δεσμεύεται στη συνεχή βελτίωση της προσβασιμότητας των κτηρίων δημοσίου ενδιαφέροντος, του ψηφιακού περιβάλλοντος των δημοσιεύσεων και –με έμφαση στη διάθεση ανθρωποκεντρικών και φιλικών προς το χρήστη ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών που ανταποκρίνονται στις ανάγκες του συνόλου των πολιτών της χώρας– των επικοινωνιών της Δημόσιας Διοίκησης με τους πολίτες σε προσβάσιμες από όλους μορφές, της κατάρτισης των δημοσίων υπαλλήλων και λειτουργών σε ζητήματα αναπηρίας και καθολικής προσβασιμότητας, της υποστήριξης εκμάθησης και χρήσης της διερμηνείας στην ελληνική και διεθνή νοηματική γλώσσα και της προώθησης της ελληνικής γραφής Braille. Το κερτημένο σχεδίων δράσης και ευρωπαϊκών προτύπων προσβασιμότητας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θα λαμβάνεται υπόψη κατά τον ετήσιο σχεδιασμό δράσεων σε κάθε επίπεδο διακυβέρνησης.

B. Ενέργειες σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο

ι) Εντατικοποίηση της συνεργασίας με θεσμικά όργανα της ΕΕ και άλλα κράτη μέλη της ΕΕ και των ΗΕ

Στο πλαίσιο υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής, ο Συντονιστικός Μηχανισμός και το δίκτυο των Επιμέρους Σημείων Αναφοράς σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, το Πλαίσιο Προαγωγής της Σύμβασης του νόμου 4488/2017 και η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας εντατικοποιούν τη συνεργασία τους με τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλα κράτη μέλη.

Ενδεικτική μορφή συνεργασίας αποτελούν π.χ. τα έργα τεχνικής βοήθειας (Technical Support Instrument) της Γενικής Διεύθυνσης Υποστήριξης Δομικών Μεταρρυθμίσεων (Directorate-General Structural Reform Support) της Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η επιδίωξη και επιτυχής ολοκλήρωση έργων τεχνικής βοήθειας αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής.

Η δομή υποστήριξης του Συντονιστικού Μηχανισμού επιδιώκει τη δικτύωση με τους συντονιστές σε θέματα αναπηρίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μεριμνά για την παρακολούθηση των πορισμάτων των τακτικών συνεδριάσεων υψηλού επιπέδου για ζητήματα αναπηρίας στα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ηνωμένων Εθνών και ενημερώνει τη Δημόσια Διοίκηση τακτικά για τις εξελίξεις σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Τα επιστημονικά στελέχη της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας συνεργάζονται με τον Συντονιστικό Μηχανισμό στο πλαίσιο των εκ του νόμου 4780/2021 αρμοδιοτήτων τους, παρακολουθούν τις εργασίες των διεθνών οργανισμών και οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στο πεδίο των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία καθώς και τις νομοθετικές, επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο και υποβάλλουν τις εισηγήσεις τους προς τον Συντονιστικό Μηχανισμό.

Η Εθνική Στρατηγική αναγνωρίζει τη διαχρονική και καθοριστική συμβολή της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία στη συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα Ηνωμένα Έθνη και τα κράτη-μέλη και προσβλέπει στην εντατικοποίηση της συνεργασίας και διαβούλευσης με το ευρωπαϊκό και διεθνές αναπηρικό κίνημα καθώς και διεθνείς οργανισμούς και fora δια του εθνικού θεσμικού συνομιλητή.

ii) Στήριξη της εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής μέσω χρηματοδότησης από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Στο πλαίσιο της παρούσας Εθνικής Στρατηγικής, η Ελλάδα επιδιώκει τη σταθερή συνεργασία και στήριξη από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τον εντοπισμό και την αξιοποίηση κονδυλίων για τη συμμόρφωση με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, με έμφαση στις δράσεις που προάγουν την προσβασιμότητα και προωθούν την αποϊδρυματοποίηση, την κοινωνικοοικονομική ένταξη, την πρόσβαση σε υπηρεσίες, τη συμπεριληπτική εκπαίδευση, την υγειονομική περίθαλψη και την ένταξη στην εργασία.

Για τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την έγκαιρη ενημέρωση αναφορικά με νέες δυνατότητες χρηματοδότησης, καθώς και για τη σύναψη εταιρικών σχέσεων στο πλαίσιο σχεδιασμού και εκτέλεσης κονδυλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο Συντονιστικός Μηχανισμός τελεί σε τακτική συνεργασία με την αρμόδια Γενική Γραμματεία του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, από την οποία αιτείται και λαμβάνει ενημέρωση σε εξαμηνιαία βάση για διαθέσιμες και επικείμενες πηγές χρηματοδότησης σε επίπεδο Κεντρικής Δημόσιας Διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης. Με ευθύνη του Συντονιστικού Μηχανισμού, η ανωτέρω ενημέρωση διαχέεται, τόσο στο δίκτυο των Επιμέρους Σημείων Αναφοράς, ώστε να λαμβάνεται υπόψη κατά τον σχεδιασμό δράσεων, όσο και στην Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας, ώστε να λαμβάνεται υπόψη κατά την κατάρτιση προτάσεων.

Η ενσωμάτωση της διάστασης της αναπηρίας σε κάθε δημόσια πολιτική συνιστά παράγοντα ανάπτυξης της χώρας: η εφαρμογή εθνικού πλαισίου, το οποίο διασφαλίζει την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, συνιστά οριζόντιο αναγκαίο πρόσφορο όρο που εξασφαλίζει την κατάλληλη προετοιμασία του επενδυτικού περιβάλλοντος για την ενωσιακή στήριξη. Στην Ελλάδα, η αρμοδιότητα για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της εκπλήρωσης του αναγκαίου πρόσφορου όρου που σχετίζεται με την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία έχει ανατεθεί στη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και στο Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Σχεδιασμού, της Αξιολόγησης και της Εφαρμογής και Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης) του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

iii) Βελτίωση της νομοθεσίας και συμμόρφωση προς τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία στο πλαίσιο της χάραξης πολιτικής

Όπως emphatικά αναφέρεται στην Ευρωπαϊκή Στρατηγική «σκοπός της βελτίωσης της νομοθεσίας είναι η παροχή της βέλτιστης δυνατής βάσης για έγκαιρη και ορθή χάραξη πολιτικής».

Η διαβούλευση και ενεργός συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία δια των οργανώσεων εκπροσώπησής τους, η παροχή πληροφοριών σχετικά με πρωτοβουλίες πολιτικής και διαβούλευσης και η επικοινωνία σε προσβάσιμες μορφές, η διασφάλιση της ενσωμάτωσης της διάστασης της αναπηρίας σε όλους τους τομείς πολιτικής, η ενίσχυση της εργαλειοθήκης του εκτελεστικού βραχίονα κατά την άσκηση νομοθετικής πρωτοβουλίας και τη νομοπαρασκευαστική διαδικασία για τη βελτίωση της παραγόμενης νομοθεσίας, η ενσωμάτωση της διάστασης της αναπηρίας στην ανάλυση συνεπειών των ρυθμίσεων, καθώς και η κατάρτιση των επιφορτισμένων με το ανωτέρω έργο στελεχών σχετικά με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών και την εφαρμογή της συνιστούν κύριους άξονες της Εθνικής Στρατηγικής, ως προς τη βελτίωση της νομοθεσίας και τη συμμόρφωση προς τη ΣΗΕΔΑΑ.

Γ. Συνεργασίες σε εθνικό επίπεδο

i) Εντατικοποίηση της συνεργασίας με περιφερειακές και τοπικές αρχές

Ο Συντονιστικός Μηχανισμός, το δίκτυο των Επιμέρους Σημείων Αναφοράς σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας διασυνδέονται, παρακολουθούν και συμμετέχουν ενεργά στην Πλατφόρμα για την Αναπηρία που θέσπισε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2021.

Η Εθνική Στρατηγική ακολουθεί τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς τα κράτη-μέλη «να εγκρίνουν φιλόδοξες εθνικές στρατηγικές για την προώθηση της εφαρμογής της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και της παρούσας [ευρωπαϊκής] στρατηγικής σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο»: στην επικείμενη τροποποίηση του νόμου 4488/2017, έχει περιληφθεί πρόταση θέσπισης της υποχρέωσης σύνταξης Ετήσιων Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και από τις Περιφέρειες της χώρας με ανατροφοδότηση από τους οικείους Δήμους, καθώς και ανάρτησης/δημοσιοποίησης των σχεδίων και απολογιστικών εκθέσεων στον πλήρως προσβάσιμο ψηφιακό κόμβο amea.gov.gr. Η προτεινόμενη αναβάθμιση του ρόλου των Επιμέρους Σημείων Αναφοράς στις Περιφέρειες και τους Δήμους της χώρας αποσκοπεί στη συνοχή των δράσεων που αντιστοιχούν σε κάθε διακριτό επίπεδο διακυβέρνησης και, τελικά, στην αλλαγή της ζωσας καθημερινότητας όλων των πολιτών και των επισκεπτών από το εξωτερικό, σε ολόκληρη την επικράτεια.

ii) Διαβούλευση και επικοινωνία με το αναπηρικό κίνημα, τους Φορείς και την κοινωνία των πολιτών

Η κυβέρνηση βρίσκεται σε συνεργασία και συνεχή επικοινωνία για την συνδιαμόρφωση των πολιτικών της και την εκπόνηση έργων και προγραμμάτων με την

Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία. Αναγνωρίζοντας την αξία της εμπειρικής προσέγγισης που υποστηρίζει η αρμόδια Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών και την απαιτούμενη εξειδίκευση ανά μορφή και πεδίο, αναπτύσσει συνεργασία και σταθερή επικοινωνία με πιστοποιημένους φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών όπως το «ΔΙΚΤΥΟ ΠΑΡΟΧΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ», που εκπροσωπεί 20 Φορείς Κοινωνικής Φροντίδας από όλη την Ελλάδα, με πολυετή εξειδικευμένη εμπειρία και έργο, καθώς και με άλλους αναγνωρισμένους για το έργο τους στο πεδίο φορείς, που με την εμπειρία τους μπορούν να συμβάλλουν στις δράσεις της.

α) Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία

Η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, ως η τριτοβάθμια οργάνωση εκπροσώπησης των ατόμων με αναπηρία ή/και χρόνιες παθήσεις και των οικογενειών τους στη χώρα και αναγνωρισμένος Κοινωνικός Εταίρος σε ζητήματα που αφορούν στα άτομα με αναπηρία άμεσα ή έμμεσα, αποτελεί την πλέον αντιπροσωπευτική αναπηρική οργάνωση, και ως εκ τούτου μετέχει ενεργά στην εκπροσώπηση των ατόμων με αναπηρία ή/και χρόνιες παθήσεις στον διάλογο με την Πολιτεία. Βάσει του άρθρου 72 του νόμου 4488/2017 η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, συμμετέχει στο Πλαίσιο Προαγωγής για την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία.

Βασική αποστολή της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία είναι η καταπολέμηση των διακρίσεων, αρνητικών στερεοτύπων και παρωχημένων αντιλήψεων κατά των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους και η προώθηση, προστασία και απόλαυση των ανθρωπίνων και συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων τους, όπως αυτά κατοχυρώνονται στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία.

Η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία διαθέτει ένα ευρύ δίκτυο δευτεροβάθμιων οργανώσεων - μελών σε ολόκληρη τη χώρα και περίπου 500 πρωτοβάθμιων οργανώσεων - μελών. Το δίκτυο αυτό της δίνει τη δυνατότητα αφενός να γνωρίζει σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο τις ανάγκες και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν σε όλους τους τομείς της ζωής τους τα άτομα με αναπηρία ή/και χρόνιες παθήσεις και οι οικογένειές τους, και αφετέρου να παρεμβαίνει άμεσα όπου απαιτείται, μέσω του συστηματικού ελέγχου που ασκεί στις νομοθετικές ρυθμίσεις και διατάξεις που κατατίθενται από την Πολιτεία κατά τη διάρκεια της δημόσιας διαβούλευσης για το σύνολο των καίριων θεμάτων που άπτονται της διαβίωσης των ατόμων με αναπηρία και του άμεσου διαλόγου με την Πολιτεία. Παράλληλα, διαθέτει το Ινστιτούτο ΙΝ-ΕΣΑμεΑ, το οποίο συνιστά τον εκπαιδευτικό, μελετητικό και ερευνητικό φορέα της, μέσω του οποίου η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία δύναται να υλοποιεί ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα τόσο ατόμων με αναπηρία όσο και στελεχών του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα σε θέματα σχετιζόμενα με την αναπηρία.

Η συμμετοχή της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία στην εκπόνηση, υλοποίηση και παρακολούθηση της Εθνικής Στρατηγικής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία εντάσσεται εντός του ευρύτερου συνόλου ενεργειών της με στόχο τη δημιουργία ενός εθνικού πολιτικού πλαισίου για την αναπηρία με έμφαση στην ανάδειξη της κοινωνικοπολιτικής διάστασής της. Βασική αρχή της Εθνικής

Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία είναι ότι η πολιτική που οφείλει να ακολουθεί η χώρα πρέπει να είναι πλήρως διαμορφωμένη υπό το κοινωνικό μοντέλο προσέγγισης της αναπηρίας, βάσει του οποίου η αναπηρία δεν αποτελεί ατομικό αλλά κοινωνικό και συλλογικό ζήτημα – μια αρχή που διέπει στο σύνολό της την Εθνική Στρατηγική.

Εξίσου σημαντικό ρόλο στην εκπόνηση, υλοποίηση και παρακολούθηση της Εθνικής Στρατηγικής επιτελεί το Παρατηρητήριο Θεμάτων Αναπηρίας της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία, το οποίο, βάσει του άρθρου 68 του νόμου 4488/2017, τελεί σε διαβούλευση με την Ελληνική Στατιστική Αρχή, η οποία αναπτύσσει, παράγει και διαχέει επίσημες στατιστικές σχετικά με τα άτομα με αναπηρία καθώς και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν κατά την άσκηση των δικαιωμάτων τους. Ιδιαίτερης αξίας αποτελούν οι ετήσιες Εθνικές Εκθέσεις για την Αναπηρία, οι οποίες εκπονούνται από το Παρατηρητήριο από το 2017.

Τέλος, η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, ως ιδρυτικό μέλος του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία (European Disability Forum-EDF) –την πιο αντιπροσωπευτική οργάνωση του ευρωπαϊκού αναπηρικού κινήματος, εκπροσωπώντας πάνω από 80 εκατομμύρια ευρωπαίους πολίτες με αναπηρία στον διάλογο με τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης– και μέσω της ενεργούς συμμετοχής του Φόρουμ στη Παγκόσμια Οργάνωση για την Αναπηρία (International Disability Alliance-IDA), εκπροσωπώντας ένα δισεκατομμύριο πολίτες με αναπηρία σε ολόκληρο τον κόσμο, διαδραματίζει έναν κεντρικό ρόλο στην ευρωπαϊκή και διεθνή διάσταση της υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής.

β) Συνήγορος του Πολίτη

Ενεργό ρόλο στη διαδικασία ανατροφοδότησης κατά την υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής, συντελώντας στην αυξημένη λογοδοσία και διαφάνεια, επιτελεί η συνεργασία της Πολιτείας με τον Συνήγορο του Πολίτη και την Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

Βάσει του άρθρου 72 του νόμου 4488/2017, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει οριστεί ως η συνταγματικά κατοχυρωμένη Ανεξάρτητη Αρχή που αποτελεί το Πλαίσιο για την Προαγωγή της εφαρμογής της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, με αποστολή την παρακολούθηση, προαγωγή και προστασία της εφαρμογής της Σύμβασης και των δημόσιων πολιτικών. Μεταξύ άλλων, ο Συνήγορος του Πολίτη, ως το Πλαίσιο Προαγωγής της Σύμβασης, γνωμοδοτεί για τη συμβατότητα των δημοσίων πολιτικών που προωθούνται σε κεντρικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο, χειρίζεται και διερευνά αναφορές που υποβάλλονται ενώπιον του σε σχέση με την παραβίαση δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία και αναλαμβάνει δράσεις ευαισθητοποίησης σε θέματα σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη Σύμβαση. Ιδιαίτερης αξίας έγγραφα αποτελούν οι ειδικές εκθέσεις του Συνηγόρου του Πολίτη για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία που δημοσιεύονται κάθε έτος από το 2020.

γ) Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου αποτελεί το ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας για την προστασία και προώθηση των

δικαιωμάτων του ανθρώπου στη χώρα. Αποστολή της Εθνικής Επιτροπής είναι η συνεχής επισήμανση σε όλα τα όργανα της Πολιτείας της ανάγκης αποτελεσματικής κατοχύρωσης των δικαιωμάτων του ανθρώπου όλων όσων διαβιούν στην ελληνική επικράτεια.

Η Εθνική Επιτροπή στοχεύει στη γεφύρωση της απόστασης όχι μόνο μεταξύ Πολιτείας και Κοινωνίας των Πολιτών, αλλά και μεταξύ των διεθνών δεσμεύσεων της χώρας για την εφαρμογή των δικαιωμάτων του ανθρώπου και την πραγματική απόλαυσή τους στην πράξη. Ως εκ τούτου, διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο στην παρακολούθηση της εφαρμογής της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και την ουσιαστική διασφάλιση και απόλαυση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία.

Η ενεργός συμμετοχή ανεξάρτητων αρχών στην επιτήρηση της υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής συνεισφέρει στην αυξημένη λογοδοσία και διαφάνεια και επομένως στην αποτελεσματικότητα της ίδιας της Εθνικής Στρατηγικής.

Επίλογος

Με την παρούσα Εθνική Στρατηγική, η χώρα μας αποσκοπεί στην ουσιαστική βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων με αναπηρία και την περαιτέρω συμμετοχή τους σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής, χωρίς αποκλεισμούς, όπως κάθε άλλος πολίτης. Η επίτευξη των επιμέρους στόχων της Στρατηγικής απαιτεί τη συνεχή και απρόσκοπτη συμμετοχή της Πολιτείας σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης και σε όλους τους τομείς πολιτικής, καθώς και τη διαρκή αποτελεσματική συνεργασία με το αναπηρικό κίνημα, την ευρύτερη κοινωνία των πολιτών και τον παραγωγικό ιστό της χώρας. Η σταδιακή μείωση και εν τέλει η ολική άρση των εμποδίων στην άσκηση και απόλαυση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία αποτελεί ένα πολυπαραγοντικό εγχείρημα, το οποίο προϋποθέτει τόσο την εξασφάλιση της προσβασιμότητας σε όλες τις μορφές και σε όλα τα πεδία του κοινωνικού βίου, όσο και την εξάλειψη παρωχημένων αντιλήψεων και αρνητικών στερεοτύπων εις βάρος των ατόμων με αναπηρία.

Οι βασικοί πυλώνες της Εθνικής Στρατηγικής, εναρμονισμένοι με τη στόχευση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής, πέρα από την εξασφάλιση της προσβασιμότητας οριζοντίως, αποσκοπούν στην ενίσχυση της ανεξάρτητης και αυτόνομης διαβίωσης, στη δημιουργία ενταξιακών σχολικών περιβαλλόντων, στην ενδυνάμωση των δεξιοτήτων των ατόμων με αναπηρία, μέσω της ενίσχυσης της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες, συμπεριλαμβανομένης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και της Διά Βίου Μάθησης, στη διασφάλιση της πρόσβασης στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και στην ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην εργασία. Ο πλήρης σεβασμός και η προάσπιση της εγγενούς αξιοπρέπειας των ατόμων με αναπηρία βρίσκονται στον πυρήνα της παρούσας Στρατηγικής.

Η ενδυνάμωση των ατόμων με αναπηρία, ούτως ώστε να μπορούν να μετέχουν ισότιμα και να συνεισφέρουν πλήρως στο κοινωνικό, πολιτικό, οικονομικό, και πολιτισμικό γίνεσθαι της χώρας, αποτελεί εφελτήριο για την έμπρακτη ενσάρκωση των βασικών αρχών της ισότητας, της ελευθερίας, της κοινωνικής δικαιοσύνης, της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.